

บทที่ 3

รายละเอียดหนังสืออาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิสบาหุ อัลพะลาหุ

3.1 – สาเหตุการแต่งหนังสืออาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิสบาหุ อัลพะลาหุ

ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวัค อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวไว้ในบทนำในหนังสืออาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิสบาหุ อัลพะลาหุว่า หลังจากที่ท่านได้กล่าวสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ และเศาะลาละฮ์แด่ท่านศาสดามุหัมมัด ﷺ และครอบครัวแล้ว ท่านได้กล่าวอย่างชัดเจนด้วยภาษาอาหรับและแปลเป็นภาษามาลายูว่า “หลังจากที่บรรดามิตรสหายส่วนหนึ่ง ได้ร้องขอให้ข้าพเจ้ารวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักการอิสลาม หลักการศรัทธาและกฎหมายอิสลามข้าพเจ้าได้ตอบรับจากการร้องขอของบรรดามิตรสหายของข้าพเจ้าเหล่านั้น ซึ่งข้าพเจ้าได้รวบรวมเนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้ที่เขียนเป็นภาษามาลายู ซึ่งเกี่ยวกับหลักการศรัทธาหกประการ หลักการอิสลามห้าประการ คุณลักษณะของอัลลอฮ์ คุณลักษณะของเราะสุล ﷺ จำนวนบรรดาเราะสุล การละหมาด หลักการละหมาด เงื่อนไขของการละหมาด ประโยชน์การใช้ชีวิตในโลกดุนยา และอาภิเราะฮ์ บทลงโทษของผู้ที่ไม่ละหมาด ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม ข้าพเจ้าได้ศึกษาและสืบค้นมาจากหนังสือกฎหมายอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาษาอาหรับหลาย ๆ เล่มมารวมกัน เพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย”

จากคำกล่าวของท่าน ซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวัค อัลพะฎอนีย์ จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ท่านได้เขียนหนังสือเล่มนี้ อันเนื่องมาจากที่บรรดามิตรสหายของท่านได้ร้องขอให้ท่านเขียนหนังสือ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนหน้านั้นท่านมิได้มีความตั้งใจที่จะเขียนหนังสือเล่มนี้ แต่เมื่อมีผู้คนที่ต้องการเรียนรู้กฎหมายอิสลาม จึงทำให้ท่านมีความตั้งใจที่จะเขียนหนังสือเล่มนี้ กอปรกับท่านเป็นนักแต่งและแปลหนังสืออยู่แล้ว ท่านอิสมาอีล บิน เจะดาวัค (Ismail bin Che dawud) นักวิชาการชาวมาเลเซียได้กล่าวว่าท่าน ซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวัค อัลพะฎอนีย์ เริ่มใช้เวลาในการแต่งหนังสือก่อนละหมาดซุฮฺรเล็กน้อย แล้วท่านหยุดพักเพื่อทำการละหมาดแล้วมาเขียนต่อหลังละหมาดอัศรจนถึงเข้าเวลาละหมาดมัฆริบ และหลังจากนั้นจะพุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องศาสนากับบรรดาศิษย์เอกของท่านหลังจากนั้นท่านได้ละหมาดอิซาอูและก่อนที่ท่านจะเข้านอนท่านจะมีการตรวจสอบงานเขียนของท่านอีกครั้ง (Ismail bin Che Dawud , 1992 : 133) จึงไม่ยากแก่ท่านในการตอบรับเพื่อเขียนหนังสือเล่มนี้

3.2 – เนื้อหาสาระของหนังสืออุซฮาฮุ อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลฟะลาหุ

เนื้อหาหลักในหนังสือเล่มนี้คือ เนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม แต่ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาหลักนั้น ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวุด อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวถึงเนื้อหาสำรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกภาพและบทลงโทษสำหรับผู้ที่ยังละหมาด ในเนื้อหารองนี้ท่านได้จัดเป็นสองหมวดด้วยกัน กล่าวคือ หมวดว่าด้วยองค์ประกอบของอิมานและอิสลาม และหมวดว่าด้วยบทลงโทษแก่ผู้ที่ยังละหมาด ซึ่งพอสรุปแต่ละเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้.

1.2.1 เนื้อหารอง

ในเนื้อหารองนี้ประกอบด้วยหมวดว่าด้วยองค์ประกอบของอิมานและอิสลามและหมวดว่าด้วยการลงโทษต่อผู้ละทิ้งละหมาดซึ่งผู้วิจัยกล่าวได้ดังนี้

3.2.1.1. หมวดว่าด้วยองค์ประกอบของอิมานและอิสลาม

ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวุด อัลพะฎอนีย์ได้เขียนเนื้อหาในหมวดว่าด้วยองค์ประกอบของอิมานและอิสลามออกมาเป็นหลายประเด็นด้วยกันอาทิเช่น ประเด็นเกี่ยวกับหลักการศรัทธา(รูกันอิมาน)ทั้ง 6 ประการ ประเด็นเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติ (รูกันอิสลาม) 5 ประการ ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮุﷻ ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของท่านเราะสูลﷺ ประเด็นเกี่ยวกับจำนวนท่านนบี และประเด็นเกี่ยวกับบรรดาเราะสูลﷺ ที่มุสลิมจะต้องรู้จัก

1) ประเด็นเกี่ยวกับหลักการศรัทธา(รูกันอิมาน)ทั้ง 6 ประการในหน้าที่ 3

ท่านเขียนเป็นภาษาอาหรับและได้แปลได้ดังนี้ ท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ได้ชี้แจงเกี่ยวกับหลักการศรัทธา มีหกประการคือ ศรัทธาต่ออัลลอฮุﷻ ศรัทธาต่อกิตาบของอัลลอฮุﷻ ศรัทธาต่อเราะสูลﷺ ศรัทธาต่อบรรดามะลาอิกัต ศรัทธาต่อวันปรโลก และศรัทธาต่อกฎศภาวะที่กำหนด

2) ประเด็นเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติ (รูกันอิสลาม) 5 ประการในหน้าที่ 3

ท่านเขียนเป็นภาษาอาหรับและแปลได้ดังนี้ ท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ได้ชี้แจงเกี่ยวกับหลักการอิสลามมี ห้าประการคือ กล่าวปฎิญาณตน “ข้าพเจ้าปฎิญาณว่าไม่มี

พระเจ้าอินโดนอกจากอัลลอฮ์ และข้าพเจ้าปฏิญาณว่ามุหัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์” การละหมาด การจ่ายซะกาต การถือศีลอด และการบำเพ็ญฮัจญ์

3) ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาวูด อัลอะฏอนีย์ ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่วาญิบต่ออัลลอฮ์มี ยี่สิบ ลักษณะ คือ อัลลอฮ์ทรงมี อัลลอฮ์ทรงดั้งเดิม อัลลอฮ์ทรงถาวร อัลลอฮ์ทรงต่างกับสรรพสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ถูกสร้าง อัลลอฮ์ทรงดำรงด้วยพระองค์เอง อัลลอฮ์ทรงเอกะ อัลลอฮ์ทรงมีอนุภาพ อัลลอฮ์ทรงมีความประสงค์ อัลลอฮ์ทรงรอบรู้ อัลลอฮ์ทรงมีชีวิต อัลลอฮ์ทรงได้ยิน อัลลอฮ์ทรงเห็น และอัลลอฮ์ทรงพูด การที่อัลลอฮ์ทรงมีอนุภาพ การที่อัลลอฮ์ทรงมีความประสงค์ การที่อัลลอฮ์ทรงรอบรู้ การที่อัลลอฮ์ทรงมีชีวิต การที่อัลลอฮ์ทรงได้ยิน การที่อัลลอฮ์ทรงเห็น และการที่อัลลอฮ์ทรงพูด จากคุณลักษณะของอัลลอฮ์ยี่สิบประการดังกล่าวสามารถแบ่งได้ สี่ประเภทด้วยกันคือ

1 ศิฟัตนัฟสียะฮ์ () มีหนึ่งศิฟัต คือ อัลลอฮ์ทรงมี

2 ศิฟัตสัลบียะฮ์ () มีห้าศิฟัตคือ อัลลอฮ์ทรงดั้งเดิม อัลลอฮ์ทรงถาวร อัลลอฮ์ทรงต่างกับของใหม่หรือสิ่งที่ถูกสร้าง อัลลอฮ์ทรงดำรงด้วยพระองค์เอง อัลลอฮ์ทรงเอกะ

3 ศิฟัตมะอานีย์ () มี เจ็ด ศิฟัตคือ อัลลอฮ์ทรงมีอนุภาพ อัลลอฮ์ทรงมีความประสงค์ อัลลอฮ์ทรงรอบรู้ อัลลอฮ์ทรงมีชีวิต อัลลอฮ์ทรงได้ยิน อัลลอฮ์ทรงเห็น และอัลลอฮ์ทรงพูด

4 ศิฟัตมะอุนะวียะฮ์ () มี เจ็ดศิฟัตดังกล่าวข้างต้นกล่าวคือคุณลักษณะที่ควบคู่กับศิฟัตมะอานีย์ นั้นจะเป็นคุณลักษณะที่แสดงภาคประธานแห่งพระองค์ คือ การที่อัลลอฮ์ทรงมีอนุภาพ การที่อัลลอฮ์ทรงมีความประสงค์ การที่อัลลอฮ์ทรงรอบรู้ การที่อัลลอฮ์ทรงมีชีวิต การที่อัลลอฮ์ทรงได้ยิน การที่อัลลอฮ์ทรงเห็น และการที่อัลลอฮ์ทรงพูด

4) ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของท่านเราะสูลﷺ ในหน้าที่ 4

วาญิบแก่บรรดาเราะสูลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้คือ อัยยิดุก (ความสัจจะจริง) อัลอะมานะตุ (ความซื่อสัตย์) อัลอะฏอนะตุ (ความเฉลียวฉลาด) อัล ตูบลิฆ (การเผยแผ่ศาสนา)

5) ประเด็นเกี่ยวกับจำนวนท่านนบีในหน้า ที่ 4

ท่านได้กล่าวเกี่ยวกับจำนวนของท่านนบีทั้งหมดคือ หนึ่งแสนสองหมื่นสี่พันคน (124,000) ในบรรดาท่านนบีนั้นที่ถูกแต่งตั้งเป็นเราะสุลทั้งหมด สามร้อยสิบสามท่าน และท่านนบีที่เลิศที่สุดในบรรดาท่านนบีนั้นคือ ท่านศาสดามุหัมมัด ﷺ ท่านศาสดาอิบรอฮีม ท่านศาสดามูซา ท่านศาสดาอีซา และท่านศาสดานูห์ ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกว่าอูลูลอัซมีย

6) ประเด็นเกี่ยวกับรายชื่อเราะสุลที่มุสลิมจะต้องรู้ ปรากฏในหน้า ที่ 4

บรรดาเราะสุลที่มุสลิมจำเป็นต้องรู้มีทั้งหมด 25 ท่านคือ อาดัม อีดริส นูห์ ฮูด ศอลิห์ อิบรอฮีม อิสมาอีล อิสฮาก ยูสุฟ ลูฏ ยะฮ์โยบ มูซา ฮารูน ซุบัย ฮะกะรียา ยะหฺยา อีซา ดาวูด สุลัยมาน อิลยาส อัลยาสะอ์ ซุลกุฟลี อัยยูบ Yunus และท่านศาสดามุหัมมัด ส่วนอาชีซ ลุกมาน และซุลกรันย์น บางทีศนะ เห็นว่าจะต้องรู้ แต่อีกบางทีศนะเห็นว่ามีต้องรู้

3.2.1.2 หมวคว่าด้วยการลงโทษต่อผู้ละทิ้งละหมาด ปรากฏในหน้า 5

ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้เขียนเนื้อหารองใน หมวคว่าด้วยการลงโทษต่อผู้ละทิ้งละหมาด สรุปออกมาเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1) ประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของการละหมาด

ท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของการละหมาด ผู้ที่ละหมาดนั้นถือว่าเป็นผู้ที่รักษาศาสนา และผู้ที่ไม่ทำการละหมาดนั้น จะเสียใจ และนรกเป็นสถานที่อยู่ของเขาต่อไป ในประเด็นนี้ท่านได้ยกหลักฐาน ผลตอบแทนแก่ผู้ที่ทิ้งละหมาดด้วยการกล่าวสำนวนหะดีษอย่างเดียว ซึ่งมีความหมายว่า “ ไม่มีสิ่งตอบแทนใดแก่ผู้ที่ไม่ละหมาดนอกจากเขาจะถูกตราไว้ที่ใบหน้าของเขา เป็นผู้ที่ออกจากเราะหัมัตของอัลลอฮ์” และท่านได้ชี้แจง การเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ที่ตินั้น จะต้องเป็นผู้ที่รำลึกถึงอัลลอฮ์ และท่านได้นำหลักฐานจากสำนวนของหะดีษได้กล่าวว่า “ บ่าวของอัลลอฮ์ที่ตินั้นคือผู้ที่มองพระอาทิตย์ มองดวงจันทร์ และมองเงาของมันทั้งสอง เพื่อความรำลึกถึงอัลลอฮ์” คือเพื่อทำการละหมาด

2) ประเด็นหน้าที่ของบิดาและมารดาให้ตระหนักต่อครอบครัวให้ปฏิบัติ

ละหมาด

จากความสำคัญของการละหมาดนั้นท่าน ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลฟะฎอนีย์ กระชับให้ตระหนักต่อลูก ๆ หรือครอบครัวให้ปฏิบัติละหมาดอย่างเคร่งครัด โดยที่ท่านได้ยกหลักฐาน จากอัลกุรอานมีความว่า “และเจ้าจงใช้ครอบครัวของเจ้าให้ทำละหมาด และจงอดทนในการปฏิบัติ เรามีได้ขอเครื่องยังชีพจากเจ้า เราต่างหากเป็นผู้ให้เครื่องยังชีพแก่เจ้า และบันปลายนั้นสำหรับผู้ที่มีความยำเกรง”

3) ประเด็นเกี่ยวกับการทิ้งละหมาดโดยเจตนา

การละทิ้งละหมาดโดยเจตนา อลลอฮ์ให้พ้นจากการเป็นประชาชาติของท่านนบี หลังจากนั้นท่านชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด ได้เขียนสำนวนของหะดีษที่เกี่ยวกับผู้ที่ทิ้งละหมาดว่า ท่านนบีได้กล่าวว่า “ ผู้ที่ทิ้งละหมาดโดยเจตนา ท่านนบีจะไม่ยอมรับสภาพการเป็นประชาชาติ” นอกจากนั้นท่านได้กล่าวอีกว่า “ครั้งหนึ่งท่านเราะสูลได้ถามเศาะหาบะห์ ว่า ท่านทราบไหมว่าผู้ที่ถูกสาปแช่งคือใคร บรรดาเศาะหาบะห์ได้ตอบว่า แล้วใคร ท่านเราะสูลได้ตอบว่า นั่นคือผู้ที่ทิ้งละหมาด” ท่าน ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด ได้อ้างอายะฮ์อัลกุรอานว่า “ และผู้ทำการละหมาดนั้นมีความแตกต่างระหว่างผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์กับผู้ที่ไม่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ท่านชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด ได้อ้างความหมายของหะดีษได้กล่าวว่า “ ผู้ใดก็ตามที่รักษาละหมาดเขาจะได้รับสิทธิพิเศษ ห้าอย่าง 1 - พ้นจากความคับแค้นในการใช้ชีวิต 2 - เบบางจากการถูกทารุณในสุสาน 3 - ได้รับสมุดบันทึกด้วยมือขวา 4 - ข้ามสะพานศิรอฎูเร็ดดิงฟ้าแลบ 5- เข้าสวรรค์ของอัลลอฮ์”

หลังจากที่ท่านได้กล่าวเกี่ยวกับเนื้อหารอง ท่านเริ่มกล่าวถึงเกี่ยวกับเนื้อหาหลัก ในเนื้อหาหลักของหนังสือเล่มนี้นั้นท่านได้เขียน 2 บทด้วยกันคือ อะหฺกามุอฺตฎอฮาเราะฮฺ และอัศเศาะลาฮฺ ในบทที่ 1 นั้นมี 6 หมวดด้วยกัน ส่วนในบทที่ 2 นั้นมี 12 หมวด ผู้วิจัยขอกกล่าวโดยสรุปรายละเอียดเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น

3.2.2 เนื้อหาหลัก

3.2.2.1 บทที่ 1 บทบัญญัติว่าด้วยการทำความสะอาด (อะหฺกามุอฺตฎอฮาเราะฮฺ)¹ ปรากฏในหน้า 10

¹ ความหมายเชิงภาษา คือ ความสะอาด ส่วนความหมายเชิงวิชาการคือ ขจัดสิ่งต้องห้ามที่เป็นมลทิน(หะดีศ) และสิ่งสกปรก (al -Nawawi , 1992 : 1/ 115)

บทบัญญัติว่าด้วยการทำความสะอาด ในบทนี้ท่านซัยคุมหมัมมัด บิน อิสมาอีล ดา วูด อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด โดยที่ท่านได้กล่าวว่า ไม่อนุญาต และถือเป็นโมฆะในการทำความสะอาดด้วยน้ำที่ไม่สะอาด ท่านได้อธิบายเกี่ยวกับความสะอาดใน หนังสือเล่มนี้มีอยู่ทั้งหมด 6 หมวดด้วยกัน คือหมวดว่าด้วยการอาบน้ำละหมาด การเสียน้ำละหมาด การอาบน้ำ การตะยัมมูม หรือการอาบน้ำละหมาดด้วยฝุ่น ประจำเดือน เลือดหลังคลอด และ เลือดเสีย (หัยฎู นิฟาส และอิสติฮาฎอฮฺ) เรื่องความสกปรกและการล้างสิ่งสกปรก

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง

หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บทบัญญัติเกี่ยวกับการสั่งใช้ปฏิบัติอย่างเด็ดขาด(วาญิบ) ต้องล้างสิ่งสกปรกด้วย น้ำสะอาดปรากฏใน หน้า 10 บรรทัดที่ 28 และบทบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งสกปรกตกในน้ำสะอาด น้ำ นั้นจะกลายเป็นนาญิสถ้าหากน้ำน้อย หรือน้ำมากแต่เปลี่ยนลักษณะ หน้า 11 บรรทัดที่ 13 และ บทบัญญัติการสั่งใช้ปฏิบัติอย่างเด็ดขาด(วาญิบ)ล้างสิ่งสกปรกที่ออกจากทวารหนักและ ทวารเบา ของมนุษย์ หน้า 11 บรรทัดที่ 26 และส่งเสริมปฏิบัติ(สุนัต)ล้างกับสิ่งที่ออกมาซึ่งสะอาดหน้า 11 บรรทัด ที่ 35 และอนุญาตให้ปฏิบัติ (ฮารุส) ล้างด้วยหินอย่างเดียว หน้า 11 บรรทัดที่ 30

1) บทบัญญัติว่าด้วยการอาบน้ำละหมาด(วุฎอ)² ปรากฏในหน้า 12

บทที่ 1 ในหมวดที่ 1 นี้ ท่านซัยคุ มุหมัมมัด บิน อิสมาอีล ดา วูด อัลพะฎอนีย์ ได้ กล่าวถึงสิ่งจำเป็นของการอาบน้ำละหมาด ซึ่งมีอยู่หกประการคือการตั้งเจตนา ล้างทั่วใบหน้า ล้าง มือทั้งสองข้างจนถึงข้อศอก เช็ดบางส่วนของศีรษะ ล้างเท้าทั้งสองข้างจนถึงตาตุ่ม และสุดท้ายให้ ปฏิบัติตามลำดับ นอกจากนั้นท่านได้กล่าวถึง สุนัตของการอาบน้ำละหมาด ซึ่งมีหลายประการ ด้วยกัน อาทิเช่น เริ่มต้นการล้างด้วยการอ่านบิสมิลละฮฺ อ่านอะอูซุบิลละฮฺ ล้างมือก่อนบ้วนปาก เช็ดทั่วศีรษะ เช็ดหูทั้งสองข้าง เป็นต้น

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง

หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อวัยวะที่จำเป็นต้องชำระล้างในการอาบน้ำละหมาดหรือวุฎอปรากฏในหน้า 12 บรรทัดที่ 19 และอ่านบิสมิลละฮฺส่วนหนึ่งของสุนัตอาบน้ำละหมาด ปรากฏในหน้าที่12

² ความหมายเชิงภาษาคือเป็นชื่อของการกระทำ ส่วนความหมายเชิงวิชาการคือ การประพาดปฏิบัติที่ถูกกำหนด เฉพาะที่ต้องกำกับด้วยเจตนา (al – Sharbini , 1997 : 1/ 47)

2) บทบัญญัติว่าด้วยการทรงน้ำสะอาดเสีย(นะวาภิบุ อัลฎูอู) ปรากฏในหน้า 14

บทที่ 1 หมวดที่ 2 นี้ ท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับ การทรงน้ำสะอาดเสีย มีอยู่ห้าประการ คือ สิ่งที่ออกจากทวารหนักและทวารเบา เว้นอุจจาระ การนอนหลับโดยที่ก้นไม่ติดกับพื้น ขาดสติด้วยการมึนเมา หรือเป็นลมสลบ หรือเป็นบ้า และการที่ผู้ชายแตะต้องกับภรรยาของตนเอง หรือผู้หญิงอื่นที่ศาสนาอนุญาตให้แต่งงานด้วยกันได้ และกระทบอวัยวะเพศของตนเองหรือของผู้อื่น

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้างหลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สิ่งที่ออกจากทวารหนักและเบา เป็นสิ่งที่ทำให้การทรงน้ำสะอาดนั้นเสีย หน้า 1 บรรทัดที่ 10 และการหลับโดยที่ก้นไม่สนิทกับพื้น ปรากฏในหน้าที่ 14 บรรทัดที่ 22 และการที่ผู้ชายสัมผัสกับผู้หญิงที่มีไข่มุหุริม ปรากฏในหน้า 14

3) บทบัญญัติว่าด้วยการอาบน้ำ (อัลฆอสลุ) ³ ปรากฏในหน้า 15

หมวดที่ 3 ของบทที่ 1 นี้ ท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับสาเหตุต้องอาบน้ำวาญิบ ซึ่งมีอยู่หกประการ สามประการเหมือนกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง คือ การร่วมประเวณี การหลังอุจจาระ และการเสียชีวิต และอีกสามประการเฉพาะผู้หญิงคือ อาบน้ำเนื่องจากมาประจำเดือน อาบน้ำเนื่องจากนิฟาส อาบน้ำเนื่องจากหลังคลอด ส่วนหลักการอาบนั้นท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล อัลดาวูดี อัลพะฎอนีย์ ได้อธิบายว่า คือ ต้องตั้งใจ ต้องขจัดสิ่งสกปรกออกจากร่างกาย ต้องชำระล้างให้ทั่วร่างกาย ส่วนการอาบน้ำที่สุนัตนั้นมีมากมายอาทิเช่น อาบน้ำอันเนื่องมาวันศุกร์ ซึ่งสุนัตแก่ผู้ที่ต้องการละหมาดวันศุกร์ ละหมาดอันเนื่องมาวันอี๊ดทั้งสอง อาบน้ำเนื่องจากละหมาดเพื่อขอให้ฝนตก อาบน้ำเพื่อละหมาดอันเนื่องมาจากเกิดสุริยุปราคา และจันทรุปราคา

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้างหลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วาญิบอาบน้ำ อันเนื่องจากการร่วมประเวณี หน้า 15 บรรทัดที่ 2 และวาญิบอาบน้ำอันเนื่องมาจากมีการหลังอุจจาระ ปรากฏในหน้าที่ 15 บรรทัดที่ 8

³ ความหมายเชิงภาษาคือ น้ำที่ไหลผ่านไปบนสิ่งใด ๆ แต่ความหมายเชิงวิชาการ คือ น้ำไหลไปทั่วบนร่างกายพร้อมด้วยเนียต (การตั้งใจ) (al- Nawawi , 1992 : 1 / 193 , al - Sharbini , 1997 : 1/ 68)

4) บทบัญญัติว่าด้วยการอาบน้ำละหมาดด้วยฝุ่น (ตะยัมมูม) ⁴คือปรากฏในหน้า 16

บทที่ 1 หมวดที่ 4 นี้ ท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับ การตะยัมมูม สาเหตุ ของการ ตะยัมมูมนั้นมีหกประการ ประการที่หนึ่งมีความจำเป็นอย่างชัดเจนโดยการเดินทางหรือเจ็บป่วย ประการที่สอง เข้าเวลาละหมาดที่ชัดเจน ประการที่สามคั้นหาน้ำ ประการที่สี่ไม่สามารถใช้น้ำได้ ประการที่ห้า มีน้ำแต่เพียงพอสำหรับดื่ม ประการที่หกดินสะอาดที่มีฝุ่น ส่วนฟิรฎู (องค์ประกอบ) ตะยัมมูมนั้นมีห้าประการคือ ประการที่หนึ่งการตั้งเจตนา ประการที่สองเคลื่อนย้ายดินไปยังอวัยวะ ที่ต้องการตะยัมมูม ประการที่สามและที่สี่ เช็ดใบหน้าและมือทั้งสองข้างจนถึงข้อศอก ส่วนสิ่งที่ ทำให้ตะยัมมูมเสียมีสามประการคือประการที่หนึ่ง ทุกอย่างที่ทำให้การอาบน้ำละหมาดเสีย ประการที่สองคือมีการพบเจอน้ำ ประการที่สามคือ หมดสภาพการเป็นมุสลิม

จากการสังกตฺในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง

หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนหนึ่งของฟิรฎูตะยัมมูมคือเช็ดใบหน้าและมือทั้งสองข้างปรากฏในหน้า 17 บรรทัดที่ 19 และสิ่งที่ทำให้การตะยัมมูมนั้นเสียคือเมื่อเห็นน้ำ ปรากฏในหน้า 17 บรรทัดที่ 32

5) บทบัญญัติว่าด้วยการมีเลือดประจำเดือน เลือดหลังคลอด และเลือดเสีย (หัยบ์ นิฟาส และอิสติหาฏอฮฺ) ปรากฏในหน้า 18

หมวดที่ 5 บทที่ 1 หน้า 18 นี้ ท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับเลือดประจำเดือน เลือด หลังคลอด และเลือดเสีย ท่านซัยคุ มุหัมมัด บินอิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ เริ่มด้วยการอธิบาย เลือดประจำเดือน ว่าเป็นเลือดที่ออกจากผู้หญิงที่มีอายุเก้าปีโดยประมาณ และนิฟาสเลือดที่ออก หลังจากการคลอดบุตร ส่วนอิสติหาฏาะหฺนั้นคือ เลือดที่ออกในช่วงที่มีไ้ช่วงเวลาของการมา ประจำเดือนและมีไ้เลือดที่ออกหลังจากการคลอดแต่เป็นเลือดที่ออกมาอันเนื่องจากการเกิด ความ บกพร่องของร่างกาย ส่วนระยะเวลาการมาประจำเดือนอย่างน้อย หนึ่งวันหนึ่งคืน ปานกลางเจ็ดวัน เจ็ดคืน และอย่างมากสิบห้าวันสิบห้าคืน และระยะเวลานิฟาสนั้นอย่างน้อยชั่วขณะหนึ่ง ปกติ สิบวัน และอย่างมากหกสิบวัน ส่วนสิ่งต้องห้ามในช่วงที่มีประจำเดือนและนิฟาสนั้น เหมือนสิ่ง ต้อง ห้ามในขณะที่ญุนุบ นั้นเอง

⁴ ความหมายเชิงภาษา การมุ่งไป แต่ความหมายเชิงวิชาการ คือ การนำฝุ่นดินที่สะอาดไปถึงใบหน้าและมือทั้งสองข้างแทนจากการอาบน้ำละหมาดหรืออาบน้ำตามแนวทางที่กำหนด (al- Nawawi , 1992 : 1 /205 , Sharbini , 1997 : 1/ 87)

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หุ้กม หรือบทบัญญัติที่กล่าวเกี่ยวกับเลือดประจำเดือน และเลือดเสีย และเกี่ยวกับ
น้ำคาวปลาปรากฏในหน้าที่ 18 บรรทัดที่ 10 และหะรอมเดินผ่านในมัสญิด ปรากฏในหน้า 18
บรรทัดที่ 26 และหะรอมการถือศีลอด และวาญิบแก่ผู้ที่มาประจำเดือนต้องชดใช้การถือศีลอดแต่ไม่
ต้องชดใช้ละหมาดปรากฏ 18 หน้า บรรทัด 33 และหะรอมภูเขาเวฟ ปรากฏในหน้าที่ 18

6. บทบัญญัติว่าด้วยสิ่งสกปรก(นะญิส)⁵ และการล้างสิ่งสกปรก ปรากฏในหน้า 19

บทที่ 1 หมวดที่ 6 นี้ท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับสิ่งสกปรกและการล้างสิ่งสกปรก
ประเภทของนาญิสนั้นมีสามประเภท 1 . นาญิสเบาคือปัสสาวะของเด็กผู้ชายที่มีอายุไม่เกินสองปี
และมีได้กินสิ่งใดนอกจากนมแม่ 2 . นาญิสปานกลางคือสิ่งที่เป็นนาญิสที่มีได้เป็นนาญิสเบาและ
หนัก 3 . นาญิสหนักคือ นาญิสที่เกี่ยวข้องกับสุนัข สุกร และสิ่งที่เกิดจากทั้งสอง

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ซากศพของมนุษย์นั้นสะอาด ปรากฏในหน้าที่ 19 บรรทัดที่ 30 และวาญิบล้าง
นาญิสที่ถูกจาก สุนัข สุกร และลูกที่เกิดจากทั้งสอง หน้า 20 บรรทัดที่ 17

3.2.2.2 บทที่ 2 อัศเศาะลาฮ์ (บทบัญญัติว่าด้วยการละหมาด) มี 12 หมวด ปรากฏในหน้า 20

หลังจากที่ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวใน
บทที่หนึ่งเกี่ยวกับความสะอาดแล้ว ท่านยังได้ชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับการละหมาดต่าง ๆ ทั้งนี้
ท่านอาจคิดว่าก่อนที่จะทำการละหมาดนั้น จะต้องปราศจากจากสิ่งสกปรกและมลทินก่อน ในบทที่
2 นี้ท่านอธิบายในหนังสือของท่านเป็น 12 หมวดด้วยกัน ซึ่งพอที่จะสรุปได้ดังนี้

1) บทบัญญัติว่าด้วยเงื่อนไขของการละหมาด(ชุรุตุ อัศเศาะลาตุ) ปรากฏในหน้า

21

ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้อธิบายเงื่อนไขของการ
ละหมาดก่อนที่จะเข้าสู่ทำการละหมาดห้าเวลา คือ 1 จะต้องสะอาดและปราศจากจากสิ่งสกปรกทั้ง

⁵ นะญิส คือ สิ่งสกปรกที่ทำให้ละหมาดใช้ไม่ได้ เช่น ปัสสาวะ และเลือด เป็นต้น (al-Husaini,1991 : 1/65)

⁶ ความหมายเชิงภาษาคือ การขอฟร สำหรับความหมายเชิงวิชาการคือ ถ้อยคำและการกระทำต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนด
ไว้แน่นอน ที่เริ่มต้นด้วยการตักบิร และสิ้นสุดด้วยสะลาม (al- Zuhaili , 1996 : 1 / 497)

ร่างกาย และสถานที่ 2. จะต้องปกปิดเอว⁷ (ส่วนหนึ่งของร่างกายที่ต้องห้ามในศาสนาอิสลาม)
 3. รู้วิธีการละหมาด ซึ่งสามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นฟิรฎูและสุนัต 4 . รู้เวลาละหมาด 5 . หัน
 หน้าไปทางกิบลัต

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
 หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เงื่อนไขของการละหมาด จะต้องปราศจากจากสิ่งสกปรก และมลทิน (หะดีษ)
 ปรากฏในหน้าที่ 21 บรรทัดที่ 17 และวาญิบปกปิดอวัยวะที่พึงสงวน ปรากฏในหน้าที่ 21 บรรทัด
 ที่ 22 และอนุญาตไม่หันหน้าทางกิบลัตกรณีละหมาดในยามกลัวเนื่องจากการต่อสู้กับศัตรูใน
 หนทางศาสนา หน้า 22 บรรทัดที่ 14

2) บทบัญญัติว่าด้วยองค์ประกอบของการละหมาด(อรักันอุตเศาะลาตุ)
 ปรากฏในหน้า 22

ท่านได้อธิบายว่า ส่วนประกอบของการละหมาดนั้นมี 13 ประการ คือ 1 . การตั้ง
 เจตนา 2. การยืน สำหรับผู้ที่มีความสามารถยืนได้ 3 . ตักบีเราะตุลอิหฺรอม⁸ 4 . อ่านฟาตีหะฮุ 5 .
 กระทำรุกอ⁹ 6 . เอี้ยะติคาล¹¹ 7 .กระทำสุญูด¹² 8 . นั่งระหว่างสองสุญูด 9 . ตะฮัจฮ์สุตสุดท้าย 10 .
 อ่านเศาะละวัฮ์แต่ท่านนบี 11 . นั่งเพื่ออ่านตะฮัจฮ์สุต 12 . ให้สะลามครั้งที่หนึ่ง 13 . ตามลำดับ
 และในบทนี้ท่านได้เพิ่มเติมเนื้อหาอีกที่เกี่ยวกับ สุนัตก่อนที่จะทำการละหมาด มีสองประการ คือ
 อาซาน¹³ และอิกอมะฮุ

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
 หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁷ เอวเราะฮุ คือ อวัยวะที่พึงสงวน หมายถึง ทุกส่วนที่จำเป็นต้องปกปิดและห้ามมองดูสำหรับบุคคลต้องห้าม

⁸ องค์ประกอบ(รุกน) คือ ส่วนที่เป็นหลักของศาสนกิจประการนั้นๆถ้าละทิ้งไม่ปฏิบัติ ศาสนกิจประการดังกล่าวก็
 ใช้ไม่ได้บางที่สิ่งที่เป็นรุกนก็เรียกว่า ฟิรฎู หรือวาญิบ (มุนีร มุหะหมัด ,2548 :6)

⁹ การยกมือทั้งสองข้าง โดยแบมือไปข้างหน้าให้หัวแม่มือจรดเหนืออยู่ระดับตั้งหูทั้งสองข้าง แล้วกล่าวคำว่า
 อัลลอลุ อักบรฺ ในขณะที่กล่าวอัลลอลุ อักบรฺ ให้ตั้งเจตนาว่า “ ข้าพเจ้าละหมาด....”

¹⁰ คือการที่ผู้ละหมาดก้มลงเท่าที่เขาจะสามารถก้มได้ โดยที่ฝ่ามือทั้งสองข้างจับที่หัวเข่าทั้งสองข้าง

¹¹ การเงยจากรุกอแล้วจึงหยุดนิ่งสักครู่หนึ่ง

¹² การกระทำซึ่งหน้าผากของผู้ละหมาดวางอยู่บนพื้นที่ใช้สุญูด

¹³ การอาซาน คือการประกาศเมื่อเข้าเวลาละหมาดโดยใช้สำนวนที่ถูกกำหนดไว้ (al- Jirjani , 1992 : 300)

สั่งใช้ปฏิบัติอย่างเด็ดขาดที่ต้องยื่นละหมาดสำหรับผู้ที่มีความสามารถยื่นในการ
 ละหมาดฟิรฎูปรากฏในหน้า 23บรรทัดที่ 1 และสุนัตอ่านในขณะที่รุกอ์ " "
 หน้า 24 บรรทัดที่ 10 และสุนัตอ่านในขณะที่ออดิดาล " " ปรากฏในหน้า 24
 บรรทัดที่ 14 และสุนัตอ่านในขณะที่สุญูด " " ปรากฏในหน้า 24
 บรรทัดที่ 30 และสุนัตอ่านในระหว่างสุญูด " ... " หน้า 24 บรรทัดที่ 35 และสุนัต
 ก่อนทำการละหมาด ปรากฏในหน้าที่ 25 บรรทัดที่ 10

3) บทบัญญัติว่าด้วยการละหมาดที่เป็นโมฆะ ปรากฏในหน้า 26

ในบทนี้ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฆอนีย์ ได้ อธิบายการ
 ละหมาดที่ป็นโมฆะ ซึ่งท่านได้เขียนเป็นข้อ ๆ ดังนี้ คือ การพูดโดยเจตนา¹⁴ การกระทำที่มากครั้ง¹⁵
 การมีหะคัลใหญ่และเบา การที่โดนนาญิสที่ศาสนามีได้ให้อภัย เอาเราะฮฺ (ร่างกายส่วนหนึ่ง) ที่
 จำเป็นต้องปกปิดได้เผยออกมา เปลี่ยนแปลงการตั้งเจตนา หันหลังทางกิบลัต¹⁶ กินหรือดื่ม

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
 หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สิ่งที่ทำให้การละหมาดเสีย ปรากฏในหน้าที่ 26 บรรทัดที่ 30 และการละหมาด
 เป็นโมฆะด้วยการกระทำที่มากเช่น ก้าวสามก้าวติดต่อกัน หน้า 27 บรรทัดที่ 8

4) บทบัญญัติว่าด้วยการการสุญูดสะหฺวี¹⁷ ปรากฏในหน้า 28

ในหมวดนี้ท่านได้อธิบายเกี่ยวกับ การสุญูดสะหฺวี ท่านได้กล่าวว่าสิ่งสำคัญใน
 การละหมาดประกอบด้วยสามประการด้วยกันคือ 1. สิ่งที่เป็นหลักการ 2. สิ่งที่เป็นสุนัตอับฮาฎ¹⁸ 3

¹⁴ หมายถึงคำพูดที่ไม่ใช่เป็นอัลกุรอาน รำลึกถึงอัลลอฮ์ และบทขอคูลอฮ์

¹⁵ หมายถึง การกระทำที่มากและติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง

¹⁶ การหันหน้าสู่ทางกิบลัตนั้นเป็นเงื่อนไขหนึ่งว่าการละหมาดนั้นจะใช้ได้ ดังนั้นในกรณีเขาเจตนาหันหลังให้กิบ
 ลัตนั้น ละหมาดของเขาจะเสียทันที ส่วนความหมายคำว่ากิบลัตคือ ทิศทางอันเป็นทิศทางของกะบะฮฺซึ่งมุสลิม
 หันหน้าเข้าหาในเวลาละหมาด

¹⁷ สุญูดสะหฺวีคือ เป็นการสุญูดเพื่อชดเชยข้อบกพร่องที่ผู้ละหมาดทำให้เกิดขึ้นในละหมาดของเขาไม่ว่าจะ โดย
 เจตนาหรือลืม ซึ่งการสุญูดนั้นสองครั้งที่ท้ายละหมาด (al -Zuhaili ,1996 : 2 / 88)

¹⁸ สุนัตอับฮาฎคือ สิ่งที่ดีสิ่งหรือไม่นำมาปฏิบัติบังคับให้ชดเชยโดยการสุญูดสะหฺวี เช่น อ่านตะชะฮฺฮุดแรก(al
 - Zuhaili, 1996 : 1 / 680)

. สิ่งที่เป็นสุนัตฮัยอาด¹⁹ สำหรับสิ่งที่เป็นหลักการ และสุนัตฮัยอาดนั้นเมื่อถูกละทิ้ง ก็จะไม่ทดแทนด้วยการสุญุดศหฺวีย ส่วนสิ่งที่เป็นสุนัตอับฮาญนั้นให้ทดแทนด้วยการสุญุดศหฺวียเมื่อมิได้กระทำ

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง

หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อผู้ละหมาดละทิ้งสุนัตอับฮาญ ข้อใดข้อหนึ่ง สุนัตให้สุญุดศหฺวียปรากฏหน้า
28 บรรทัดที่ 16 และเมื่อสงสัยจำนวนรอกอ์ดที่ทำไปแล้ว วาญิบเพิ่มรอกอ์ดและสุนัตให้สุญุดศหฺวีย
ปรากฏในหน้า 28 บรรทัดที่ 27 และสุนัตอ่านในขณะที่สุญุดศหฺวีย " "

หน้า 29 บรรทัดที่ 16

5).บทบัญญัติว่าด้วยการละหมาดสุนัต²⁰ (เศาะลาตุ อัดตะฆะวูอ์)ปรากฏในหน้า

29

ละหมาดสุนัตมีสองประเภท คือ 1 .ละหมาดสุนัตที่ไม่ส่งเสริมละหมาดรวม
อาทิเช่น ละหมาดเราะวาติบ²¹ ละหมาดวิตร์²²นอกจากวิตร์รวมฏอน ละหมาดสุนัตเอาวาบิน²³
ละหมาดสุนัตอิสเราะ ละหมาดสุนัตตะหียะตุลมัศญิด²⁴ เป็นต้น และประเภทที่สองสุนัตละหมาด
ญะมาอะฮฺ อาทิเช่น ละหมาดอันเนื่องจากวันอีดทั้งสอง ละหมาดเพื่อขอให้ฝนตก ละหมาดตะร่อ
เวียห์ นอกจากนั้นท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บินอิสมายิล ดาวูด อัลพะฎอนียฺ ได้กล่าวในบทย่อในเรื่องเวลา
ที่ไม่อนุญาตละหมาด และเป็นโมฆะคือ 1 . ช่วงเวลาดวงอาทิตย์ขึ้นประมาณเจ็ดศอก 2 . ช่วงเวลา
เที่ยงตรง 3 . หลังจากละหมาดศุบห์ 4 . หลังจากละหมาดอัศร์ 5. ช่วงท้องฟ้าสีเหลืองจนถึงดวง
อาทิตย์ตกดิน

¹⁹ สุนัตฮัยอะฮ์ คือ สิ่งทีละทิ้งหรือไม่นำมาปฏิบัติมิได้บังคับให้ชดเชยโดยการสุญุดศหฺวีย เช่น ยกมือขณะดักบิรุ (al – Zuhaili, 1996 : 1 / 680)

²⁰ ละหมาดที่สั่งใช้ในเชิงไม่บังคับแก่ผู้ที่บรรลุนิสถานภาวะให้ปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนและทดแทนความ
บกพร่องของการละหมาดฟิรฎู (al – Zuhaili, 1996 : 2 / 39)

²¹ ละหมาดสุนัตอย่างหนึ่งที่กระทำก่อนและหลังละหมาดฟิรฎู มีทั้งที่เป็นมออักกัตเช่นละหมาดสองรอกอ์ดก่อน
ละหมาดศุบห์ และมีได้เป็นมออักกัต เช่น ละหมาดสองรอกอ์ดก่อนละหมาดศุฮฺริ์

²² ละหมาดที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติชนิดหนึ่ง เวลาละหมาดคือระหว่างละหมาดอิซาอ์จนถึงรุ่งอรุณ และถือเป็นสิ่งที่ดี
เลิศหากปฏิบัติในช่วงท้ายของภาคกลางคืน (al- sakafah , 2004 : 224)

²³ การละหมาดของบรรดาผู้กลับหาความก่อดดีต่ออัลลอฮ์ หรือถูกเรียกอีกว่าละหมาดอันเนื่องจากความเลินเล่อ
เพราะความเลินเล่อของมนุษย์ที่ได้ทิ้งละหมาด ((al- sakafah , 2004 : 229)

²⁴ การละหมาดสองรอกอ์ดสำหรับผู้ที่เข้าไปในมัสญิดก่อนที่เขาจะนั่งควรรละหมาดตะหียะตุลมัศญิดก่อน

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สุนัตเราะวาติบหลังละหมาดฟิรฎู ปรากฏในหน้าที่ 29บรรทัดที่ 22 และสุนัต
ละหมาดวิตรีหลังละหมาดอิซาอ์ ปรากฏในหน้าที่ 29 บรรทัดที่ 24 และสุนัตละหมาดตะหียะ
ตุลมัสญิด ปรากฏในหน้าที่ 30บรรทัดที่ 12และสุนัตละหมาดตะฮัจญุด²⁵ ปรากฏในหน้าที่ 30 บรรทัด
ที่ 22

6) การละหมาดร่วมกัน (ญะมาอะฮฺ) ปรากฏในหน้า 32

การละหมาดญะมาอะฮฺหรือการละหมาดร่วมกันเป็นฟิรฎูกิฟายะฮฺ²⁶แก่ผู้ที่มีได้
เดินทางดังนั้นจึงเป็นวาญิบกิฟายะฮฺแก่บรรดาผู้ชายที่บรรลุนิติภาวะ การละหมาดร่วมกันนั้นจะต้อง
กระทำในสถานที่ ที่เปิดเผยที่สามารถเข้าไปละหมาดได้

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ละหมาดญะมาอะฮฺฟิรฎูกิฟายะฮฺปรากฏในหน้า 32 บรรทัดที่ 7

7) การละหมาดย่อ และรวมละหมาด (เกาะศัรฺ และญะมาอะฮฺ) ปรากฏในหน้า 34

นอกจากละหมาดปกติแล้วท่านยังได้อธิบายเกี่ยวกับการละหมาดเกาะศัรฺซึ่ง
เป็นการละหมาดย่อที่อนุญาตแก่ผู้เดินทางให้ละหมาดคฺุศริ อัสร์ และอิซาอฺ จากจำนวนรอกอ์ด 4
รอกอ์ดเป็นสองรอกอ์ด ส่วนการละหมาดญะมาอะฮฺนั้นเป็นลักษณะการละหมาดที่ร่วมกันอาทิเช่น
ละหมาดชุสุรฺรวมกับละหมาดอัสริ ละหมาดมัฆริบรวมกับละหมาดอิซาอฺ การละหมาดญะมาอะฮฺนั้น
จะต้องกระทำภายใต้สี่เงื่อนไขต่อไปนี้คือ 1 . ถ้าหากญะมาอะฮฺดักคิมให้ละหมาดเจ้าของเวลาก่อนแล้ว
ตามละหมาดที่ร่วมกัน 2 . ตั้งเจตนาญะมาอะฮฺ 3 . ติดต่อกันระหว่างละหมาดที่หนึ่งและที่สอง 4.
จะต้องอยู่ในลักษณะผู้เดินทาง ส่วนวิธีการละหมาดนั้นคล้ายกับการละหมาดทั่ว ๆ ไป

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

²⁵ คือละหมาดหลังเที่ยงคืนที่ละหมาดรวมกัน (ญะมาอะฮฺ) (al- Bajuri , 1 / 138)

²⁶ เป็นการละหมาดที่บังคับต้องปฏิบัติแต่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติตามสถานการณ์คือหากมีผู้ปฏิบัติอยู่บ้างแล้วจะ
ไม่เป็นบาปแก่คนทั้งหมดเช่นละหมาดศฟ (ละหมาดญะนาซะฮฺ)

อนุญาตแก่ผู้เดินทางละหมาดเกาะศ็ร ปรากฏในหน้า 34 บรรทัด 17 และอนุญาตให้ย่อละหมาด (เกาะศ็ร)เมื่อพ้นเขตกำแพง ปรากฏในหน้า 34บรรทัดที่19 และอนุญาตให้รวมละหมาด (ญะมาอะฮ์) ปรากฏในหน้า 35 บรรทัด 16

8) การละหมาดวันศุกร์ (เศาะลาตุ อัลญุมอะฮฺ) ปรากฏในหน้า 36

ละหมาดวันศุกร์เป็นการละหมาดในเวลาซุฮฺร ที่ถือเป็นวันที่เลิศกว่าวันอื่น ๆ หุก่มของการละหมาดวันศุกร์นั้นคือฟรัฎอฮ์²⁷ และเงื่อนไขของผู้ละหมาดวันศุกร์นั้นมีเจ็ดประการคือ เป็นมุสลิม บรรลุนิติภาวะ มีสติปัญญา อิศรชน ผู้ชาย ผู้ที่มีความจำเป็นที่อนุญาตไม่ต้องละหมาดวันศุกร์ และดำรงอยู่ ณ สถานที่ที่ละหมาด ละหมาดวันศุกร์นั้นวาญิบแก่ผู้ที่เจ็บป่วยเมื่ออาศัยอยู่ในมัสญิดที่จะทำการละหมาดวันศุกร์ นอกจากผู้ที่ไม่วาญิบละหมาดวันศุกร์ เช่น ผู้หญิง และเด็ก นอกจากนั้นท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวในหมวดย่อยอีกว่าสิ่งที่จะทำให้ละหมาดนั้นถูกต้อง คือ มีหกประการ 1 . การละหมาดวันศุกร์นั้นต้องปฏิบัติในเวลาซุฮฺร 2. ละหมาดในสถานที่ที่รวบรวมผู้คน 3 . ไม่มีการละหมาดญุมอะฮฺก่อนหรือพร้อมกัน ณ สถานที่เดียวกัน 4. ละหมาดวันศุกร์นั้นจะต้องละหมาดรวมกัน 5. ละหมาดญุมอะฮฺจะต้องครบสี่สิบคน 6. ต้องเริ่มด้วยการอ่านคุตบะฮฺ

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง

หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หุก่มละหมาดวันศุกร์ฟรัฎอฮ์ หน้า 36 บรรทัดที่ 5 และจำนวนผู้ที่จะต้องละหมาดวันศุกร์จะต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ปรากฏในหน้าที่ 36 บรรทัดที่13 และต้องทำละหมาดวันศุกร์ในเวลาซุฮฺรปรากฏในหน้าที่ 37 บรรทัดที่ 10 และต้องกระทำละหมาดวันศุกร์นั้นณ สถานที่เดียวกันในเมืองเดียวกันปรากฏในหน้า37 บรรทัดที่26 และการละหมาดวันศุกร์ไม่วาญิบแก่เด็ก ทาส ผู้หญิง กะเทย และผู้เดินทาง ปรากฏในหน้า38 บรรทัดที่ 29 และต้องตั้งใจฟังคุตบะฮฺทั้งสอง ปรากฏในหน้าที่ 39 บรรทัดที่ 27 และสุนัตอาบนำแก่ผู้ที่จะทำการละหมาดวันศุกร์ปรากฏในหน้าที่ 42 บรรทัดที่ 26หะรอมแก่ผู้ที่ว่าญิบต้องละหมาดวันศุกร์ ทำการค้าขายหลังจากที่อาซานเพื่ออ่านคุตบะฮฺ หน้า 44 บรรทัดที่ 6

²⁷ คือ ข้อกำหนดคกฏหมายที่สั่งให้ผู้บรรลุนิติภาวะทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม

9) การละหมาดวันอีดทั้งสองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอีด²⁸ (เสาะลาตุ อัลอีดัยนี)
ปรากฏในหน้า 44

การละหมาดอีดทั้งสองคืออีดิลฟิตรีฮ์²⁹ และอีดิลอัฎฮา³⁰ เป็นการละหมาดที่ส่งเสริมให้กระทำอย่างยิ่ง (สุนัตมุอักกัด) อย่างหนึ่งที่ชาวมุสลิมควรละหมาด อัลลอฮฺทรงอนุโลมแก่ผู้ที่เดินทาง ผู้เป็นทาส และผู้หญิง แต่ไม่อนุญาตให้ละหมาดแก่ผู้ที่กำลังอยู่ในสภาพการปฏิบัติฮัจญ์ ละหมาดอีดทั้งสองนั้นจะละหมาดในช่วงเวลาตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลาละหมาดซุริ ส่วนวิธีการละหมาดนั้นเหมือนกับการละหมาดทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ มีสองรอกออัต ละหมาดในเวลากลางวัน อ่านเสียงดัง และหลังละหมาดอีดนั้นสุนัตอ่านคุตบะฮฺ

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้างหลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ละหมาดอีดนั้นสุนัตปรากฏในหน้า 44 บรรทัดที่ และสุนัตหลังจากละหมาดอีดให้อ่านคุตบะฮฺ ปรากฏในหน้า 44 บรรทัดที่ 36 และสุนัตดักบิรอันเนื่องจากอีดอัฎฮาหลังละหมาดจนถึงหลังละหมาดอัศริของวันสุดท้ายของวันศุกร์ทั้งสาม ปรากฏในหน้าที่ 45 บรรทัดที่ 8

10) การละหมาด เนื่องจากเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา (อัล - กุสุฟ) ³¹ ปรากฏ
ในหน้า 45

การละหมาดอันเนื่องจากเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา ซึ่งเป็นการละหมาดสุนัตมุอักกัดอย่างหนึ่งที่อนุญาตให้ละหมาดแก่ผู้อยู่กับถิ่น และผู้เดินทาง ผู้เป็นไทและทาส ผู้ชายและผู้หญิง ด้วยลักษณะการละหมาดญะมาอะฮฺและละหมาดตามลำพัง ละหมาดกุสุฟนั้นจะละหมาดเมื่อเกิดสุริยุปราคา หรือเกิดจันทรุปราคา จนกระทั่งหยุดการเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา ส่วนวิธีการละหมาดนั้นจะแตกต่างกับการละหมาดทั่ว ๆ ไป กล่าวคือมีสามรูปแบบ รูปแบบที่หนึ่งละหมาดสองรอกออัตเหมือนกับละหมาดสุนัตซุริ รูปแบบที่สองเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ละหมาดสองรอกออัต ทุก ๆ รอกออัตมีสองรุกอ์ และสองกียาม โดยมีได้อ่านอายะฮฺที่ยาว รูปแบบที่สามเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุด ละหมาดสองรอกออัต ทุก ๆ รอกออัตมีสองรุกอ์ และสองกียาม โดยการอ่านอายะฮฺที่ยาว หลังจากละหมาดสุนัตให้อ่านคุตบะฮฺ

²⁸ มีรากศัพท์มาจากคำว่า อาวด์ () พหูพจน์ของอีดคือ อะอูยาด () มีความหมายว่า การกลับมา หรือ ความปิติที่หวนกลับมา (Ibnu Manzur , 1994 : 3 / 319)

²⁹ วันรื่นเริงเนื่องในการครบรอบเข้าสู่สภาพเดิมคือสภาพที่ไม่ต้องอดอาหาร (al -Zuhaili , 1985:2 / 362)

³⁰ วันรื่นเริงเนื่องในการเสร็จสิ้นวันประกอบพิธีฮัจญ์ (al -Zuhaili , 1985:2 / 362)

³¹ ละหมาดที่บัญญัติขึ้นเกิดจากสาเหตุปรากฏการณ์สุริยุปราคาและจันทรุปราคาเพื่อขอพรจากอัลลอฮ์ให้พ้นจากความเดือดร้อนและขอให้แสงสว่างกลับคืนมา

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การละหมาดอันเนื่องมาจากเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคาเป็นการละหมาดสุนัต
ปรากฏในหน้าที่ 45 บรรทัดที่ 19 และสุนัตอ่านด้วยเสียงเบาในการละหมาดคุสุฟ และอ่านเสียง
ดังในการละหมาดคุสุฟ 46 ปรากฏในหน้าที่ บรรทัดที่ 4

11) การละหมาดเพื่อขอให้ฝนตก³² (ละหมาดอิสตีสกอ) ปรากฏในหน้า 46

การละหมาดขอฝนเพื่อให้อัลลอฮ์ทรงประทานน้ำฝนอันเนื่องมาจากฝนทิ้ง
ช่วงหรือสภาพแห้งแล้งเกิดขึ้นซึ่งเป็นการละหมาดสุนัตมออักกัฎแก่ผู้ที่มีแหล่งพำนักอยู่กับดิน ผู้
เดินทาง ผู้มีเสรีภาพ ทาสและอื่น ๆ ด้วยลักษณะละหมาดโดยการญะมาอะฮ์หรือตามลำพังทั้งนี้หาก
ต้องการให้ฝนตก แต่ถ้าหากไม่ต้องการให้ฝนตกก็ไม่จำเป็นต้องละหมาดและถือเป็นการละหมาดที่
เป็นโมฆะ ส่วนวิธีการละหมาดนั้นคล้ายกับละหมาดอิ๊ดทั้งสอง กล่าวคือหลังจากที่ตักบีรเราะอูลอิหฺ
รอมก็สุนัตตักบีรเจ็ดครั้งในรอกอ๊ดที่หนึ่งและห้าครั้งในรอกอ๊ดที่สอง ก่อนละหมาดสุนัตให้อ่านคุ
ตบะฮ์

จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การละหมาดขอฝนเป็นการละหมาดสุนัตปรากฏในหน้าที่ 46 บรรทัดที่ 9 และ
สุนัตแก่ผู้ที่ไม่แสดงธรรมคุณบะฮ์ทั้งสองหันหน้าไปทางกิบลัต ปรากฏในหน้าที่ 46 บรรทัดที่ 21 และ
สุนัตให้กลับฝ่าคลุม ปรากฏในหน้าที่ 46 บรรทัดที่ 22 และสุนัตอ่านดุอาอ์ในขณะที่ฟ้าร้องและฟ้า
แลบปรากฏในหน้าที่ 46 บรรทัดที่ 27

12) การละหมาดศพ (ละหมาดญะนาซะฮ์) ปรากฏในหน้า 47

การละหมาดศพเป็นการละหมาดต่อศพซึ่งอัลลอฮ์ได้ประทานลงมาที่เมือง
มะดีนะฮ์ ปิฮิจเราะฮ์ที่ 1 เพื่อให้มีการละหมาดต่อศพ หลักการของการละหมาดศพนั้นมีเจ็ดประการ
คือ ประการที่ 1 .การตั้งเจตนา ประการที่ 2 . การยืนสำหรับผู้ที่สามารถยืนได้ ประการที่ 3 . ตักบีร

³² การละหมาดที่ขอพรจากอัลลอฮ์เพื่อให้ประทานน้ำฝนแก่ป่าของพระองค์ เมื่อยามที่ขาดแคลนน้ำฝนด้วยวิธีที่
กำหนดเฉพาะ (al-Nawawi , 1980 : 5 / 87)

สี่ครั้งด้วยตักบิรเราะตุลอิสรอมุ ประการที่ 4 . อ่านฟาติหะฮ์หลังจากตักบิรครั้งที่หนึ่ง ประการที่ 5. อ่านเศาะลาวัตแต่ท่านศาสดามุหัมมัด หลังจากตักบิรครั้งที่สอง ประการที่ 6 . ขอคูอาอ์แก่ศพ หลังจากตักบิรที่สาม และประการที่ 7 . ให้สลาม

**จากการสังเกตในบทนี้พบว่าท่านได้เขียนบทบัญญัติอย่างเดียวโดยมิได้อ้าง
หลักฐานแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้**

อนุญาติละหมาดฆออิบ (ละหมาดศฟแต่ไม่มีศฟตั้งอยู่ข้างหน้าของผู้ละหมาด)
ปรากฏในหน้าที่ 47 บรรทัดที่ 25 และสุนัตอ่านคูอาอ์แก่ผู้ตายปรากฏในหน้าที่ 48 บรรทัด 26 และ
สุนัตอ่านคูอาอ์ ในขณะที่ตักบิรที่สี่ ปรากฏในหน้าที่ 49 บรรทัดที่ 1

3.3 แหล่งที่มาของเนื้อหา

ในการเรียบเรียงตำราเล่มนี้ท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาหวุดได้ทำการแปล
หนังสือและตำราต่าง ๆ ที่บรรดาคูละมาอ์ให้การยอมรับมาเป็นเนื้อหาซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา
และค้นคว้ามาพบว่าบรรดาหนังสือที่ผู้แต่งใช้เป็นแหล่ง ที่มาของเนื้อหาในหนังสือ วุซาหุ อัลอัฟ
รอกุ วาอิสบาหุ อัลฟะลาหุ มีดังต่อไปนี้ .

1.หนังสือ " " (หาชิยะฮ์ อัลบาญูรีย์) หนังสือเล่มนี้เขียนโดย
ท่านชัยคุ อิบรอฮิม อิบนู มุหัมมัด อัลบาญูรีย์³³ (al – Bajuri) ซึ่งเป็นหนังสือที่อธิบายเพิ่มเติมจาก
การอธิบายเนื้อหาในหนังสืออัลตักริบของท่านชัยคุอัลกอฎีย์ อิบิซุญาอ์³⁴ เป็นหนังสือที่มีความสำคัญ
มากที่บรรดาคูละมาอ์ปัตตานีในอดีตและปัจจุบันใช้ศึกษา และเป็นข้อมูลของกฎหมายอิสลาม ท่าน
ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาหวุด อัลฟะฎอนีย์ก็เช่นกันท่านได้ศึกษาและได้นำเอาเนื้อหาบางส่วนใน

³³ ท่านเกิดเมื่อปี ฮ. ศ . 1198 ที่ประเทศอียิปต์ ท่านศึกษาที่มหาวิทยาลัยอัลอัซฮาร์ กรุงไคโรประเทศอียิปต์ และ
ต่อมาท่านได้เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ท่านมีผลงานทางวิชาการมากมาย เช่นท่านแต่งหนังสือ หาชิ
ยะฮ์ อัลบาญูรีย์ ตะห์กิก อัลมะกะอม เป็นต้น และท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ. ศ . 1277 / ค.ศ. 1860 (al- Zirikli , 2002
: 1 / 71)

³⁴ ท่านเกิดเมื่อปี ฮ. ศ 533 / ค. ศ .1138 ผลงานทางวิชาการของท่านคือ หนังสืออัลตักริบ หรือมะตันอาบิซุญาอ์
และซรัอิกนะฮ์ ท่านเสียชีวิต เมื่อปี ฮ. ศ .593 / ค. ศ . 1197 (al- Zirikli , 2002 : 1 / 116)

หนังสือเล่มนี้เพื่อเพิ่มเติมในการแต่งหนังสือ วุษาหุลอัล ร่อหฺ ะอึศบาหุลพะลาห์อึคด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ในบทที่ 1 ว่าด้วย บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด หมวดที่ 2 เรื่องการอาบน้ำละหมาด หน้า 12 บรรทัดที่ 20 ดังนี้

برمول فرض وضوء امم فركارا فرمما نية تتكل اول ممباسه ساتوسو كو درفد مو كا

يعني دستاكن نية ايت دغن اول ممباسه ساتوسو كو درفد مو كا

ความว่า พิรุณหรือสิ่งจำเป็นอื่นปฏิบัติในการอาบน้ำละหมาดมี หก ประการ ประการที่หนึ่งการตั้งเจตนาในขณะที่เริ่มล้างส่วนหนึ่งส่วนใดบนใบหน้า กล่าวคือตั้งเจตนาพร้อม ๆ กับการเริ่มล้างส่วนหนึ่งส่วนใดบนใบหน้า

ตัวอย่างที่ 2 ในบทที่ 1 ว่าด้วย บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำความสะอาด หมวดที่ 2 เรื่องการอาบน้ำละหมาด หน้า 12 บรรทัดที่ 28 - 34 ดังนี้

دان كدوا مباسوه سكلين موك مك حد فنحش بارغش انتارا تمفت تمبوه رمبوت
 كفلا ن دان كسودهن داكو ن دان ليرن درفد انق تليغا كفد انق تليغا دان جك ادا بولو دري حد مو ك
 سام اد جارغ اتولبة واجب سمفيكن اير كفدان سرت دغن كوليت يغد باوهن ادافون جحكوت لاكي 2
 دان دواتالي تودوغن يغلبة سكيران تباد كليهان كوليت يغد باوهن ممداله باسوه ظاهرن برسلاهن يغ
 جارغ سكيران كليهان كوليت يغد باوهن مك واجب ممفيكن اير كفد باطن دان كوليت دان برسلاهن
 جحكوة فرامفوان دان دان تالي تودوغ كدوا مك واجب سمفيكن اير كفد كوليت كدوا دان
 جك ايت سكيليفون كرآن نادراي دان تباد دافت اي تباد سرت دغن ممباسوه موك ايت ممباسوهكن ساتو
 سو كو درفد كفلا ن دان تغكوء ن دان بارغ د باوه داكو ن

ความว่า ประการที่สอง ล้างทั่วใบหน้า ทั้งความยาวของใบหน้าคือตั้งแต่บริเวณไรผมจนถึงคาง และความกว้างคือจากลูกหูจนถึงลูกหูอีกฝั่งหนึ่ง แต่ถ้าหากมีขนที่งอกในขอบเขตของใบหน้า จะหนาหรือบาง ก็จำเป็นต้องล้างจนถึงผิวหนังบริเวณที่มีขนงอกขึ้นนั้น ๆ ส่วนผู้ชายที่มีขนเคราหน้าซึ่งไม่สามารถมองเห็นผิวหนังบริเวณเคราได้ อนุโลมล้างเคราไม่ต้องถึงผิวหนังได้ ถ้าเคราบางสามารถมองเห็นผิวหนังบริเวณเคราก็จำเป็นต้องล้างไปถึงผิวหนังบริเวณเคราส่วนประเค้นของผู้หญิงหรือกะเทยที่มีเครานั้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของการปฏิบัติกล่าวคือจำเป็นต้องชำระล้างให้ทั่วถึงผิวหนังถึงแม้จะมีขนขึ้นหนาก็ตาม ถึงจะอย่างไรก็ตามเรื่องผู้หญิงที่มีเคราหรือกะเทยที่

มีเครานั้นมักเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยปรากฏขึ้น และหลักปฏิบัติในการล้างหน้านั้นจะต้องล้างให้เลยถึงส่วนที่เป็นศรีษะและล้างลงให้เลยถึงส่วนที่เป็นคอ

ตัวอย่างที่ 3 ในบทที่ 1 ว่าด้วย บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำความสะอาด หมวดที่ 2 เรื่องการอาบน้ำละหมาด หน้า 12 บรรทัดที่ 35 – 36 ดังนี้

دان كتيكان ميا سوه دواتاغن سرت دوا سيكو ث دان جك تيا دوا سيكو داعتباركن
قدر كدوان دان واجب ميا سوه بارغيغ اتس دوا تاغثن درفد بولو دان جك لبت سكيليفون ظاهر دان
باطن دان داكيغ يغ تمبوهد فدان دان جاري يغلبه دان سكل ككو ث دان واجب مغهيلغكن بارغيغ
دباوهن درفد جمفور 2 بارغيغ منكه سمفي اير كباوهن

ความว่า และประการที่สามล้างมือจนถึงข้อศอกทั้งสองข้าง และในกรณีไม่มีข้อศอกทั้งสองข้าง ก็คิดด้วยประมาณการทั้งสองข้าง และจำเป็นต้องล้างสิ่งที่ปรากฏที่มือทั้งสองข้างเช่นจนถึงแม้ว่าจะหนักก็ตามก็ต้องล้างตั้งแต่ปลายจนถึงโคนขน และต้องล้างเนืองอกและนิ้วเกิน และเล็บ และจำเป็นต้องขจัดสิ่งที่มีอยู่ภายใต้เล็บซึ่งจะเป็นสิ่งที่ห้ามน้ำซึมซับเข้าไปได้

ตัวอย่างที่ 4 ในบทที่ 1 ว่าด้วย บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำความสะอาด หมวดที่ 2 เรื่องการอาบน้ำละหมาด หน้า 13 บรรทัดที่ 27 ดังนี้

دان ميافو سكيلين كفلا ادافون ميافو ساتو سو كو درفد كفلا مك واجب اي سفرت
بارغيغ تردهلو سبتن

ความว่า เช็ดทั่วศรีษะ ส่วนจะเช็ดส่วนหนึ่งส่วนใดของศรีษะนั้นเป็นการสั่งใช้อย่างเด็ดขาดตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

ตัวอย่างที่ 5 ในบทที่ 1 ว่าด้วย บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำความสะอาด หมวดที่ 2 เรื่องการอาบน้ำละหมาด หน้า 13 บรรทัดที่ 28 ดังนี้

دان ميافو سكيلين دواتليغاظاهر ث دان باطن دغن اير يغلائنث درفد اير سافو كفلا

ความว่าและเช็ดทั่วใบหูทั้งสองข้างภายนอกและภายในด้วยน้ำที่มีโช่นน้ำที่เช็ดศรีษะ

2. หนังสือ " (สะบีล อัลมุสตัดคีน) หนังสือเล่มนี้เขียนโดยท่านชัยคุมุหัมมัดอ์รซัด บินอับดุลลอฮฺ อัลบัจญารีย์ ซึ่งเป็นหนังสือฟิกฮ์ที่แต่งเป็นภาษามลายูปัตตานี และเป็นหนังสือที่มีความสำคัญมากที่บรรดาอุละมาอ์ปัตตานีในอดีตและปัจจุบันใช้ศึกษา และเป็นข้อมูลของกฎหมายอิสลาม ท่านชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ก็เช่นกันท่านได้ศึกษา

และได้นำเอาเนื้อหาบางส่วนในหนังสือเล่มนี้เพื่อเพิ่มเติมในการแต่งหนังสือ วุชาหุลอัล ร่อห์ วะอิศบาหุลพะลาห์อีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ปรากฏในหน้า 11 บรรทัดที่ 6 ดังนี้

ادافون ایریغتر فاکی فدا وضؤ کانق 2 دان حک بلوم ممیز سکلیفون سفرة یغد وضوء
 اکندی اوله والین کارن طواف دان وضوء حنفی یغ تیاد بر نیه دان یغ ترفاکی ممباسوه کفلاکنتی درفد
 میافون دان یغتر فاکی فدا ممباسوه کاکی کنتی درفدا میافون دان یغتر فاکی فدا مندی میت دان یغتر فاکی
 فدا مندی فرامفوان یغکافرة کتابیه درفدا حیض اتو نفاس سفای حلال ای باکی سوامین اتو فغهلون یغ
 اسلام دان یغتر فاکی فدا مندی فرامفوان یغکیلا اتو فرامفوان یغ اغکن درفد مندی مک مندی کندی اوله
 سوامین اتو فغهلون یغاسلام درفدا حیض اتو نفاس سفای حلال ای باکین مک سکل ایر یغتر فاکی فدا
 یغتر سبوة ایت تیاد میوچیکن هاٹ سوچی جوا

ความว่า น้ำที่ผู้ปกครองใช้อาบน้ำลูกให้แกเด็ก ๆ เพื่อทำการเก๊าะวาฟ ถึงแม้ยังเป็นเด็กที่ไม่ประสาสามารถแยกแยะก็ตาม และน้ำที่หลังจากอาบน้ำตามแนวมัซฮับหะนะฟีซึ่งมีทัศนะว่าไม่จำเป็นต้องตั้งเจตนา (เนียต) และน้ำที่ใช้ล้างศรีษะแทนเช็ดศรีษะ และน้ำที่ล้างเท้าแทนเช็ดเท้า และน้ำที่ใช้อบน้ำศพ และน้ำหลังจากอาบน้ำอันเนื่องมาจากมาประจำเดือน และ นิฟาซของผู้หญิงชาวคัมภีร์ เพื่ออนุโลมแก่ผู้เป็นสามี และน้ำที่ใช้อบน้ำแก่ผู้หญิงที่บ้า หรือผู้หญิงที่ถูกบังคับให้อบน้ำเพื่ออนุโลมแก่ผู้เป็นสามี ดังนั้นน้ำที่กล่าวมานั้นสะอาดแต่ไม่สามารถทำความสะอาดสิ่งอื่นได้

ตัวอย่างที่ 2 ปรากฏในหน้า 31 บรรทัดที่ 1 ดังนี้

(کات التاج السبکی) دان لاینٹ تیاد اورغیغ مندغر کلیهن سمبھیغ تسبیح دان د
 تیغکلکندی ملینکن اورغیغ مریغنکن اکما جوا

ความว่า ท่านอิตตาญจ อัสสุบกีย และท่านอื่น ๆ ได้กล่าวว่าจะไม่สามารถถือได้ว่าคนที่เคยฟังความเป็นเลิศของการละหมาดศัปี้³⁵ และเขาได้ละเลยมันนอกจากเป็นผู้ที่ไม่ให้ความสำคัญกับศาสนาโดยแท้

³⁵ ละหมาดที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติชนิดหนึ่ง ที่ให้ปฏิบัติหนึ่งครั้งของทุก ๆ วันและทุก ๆ คืน แต่ถ้าหากไม่มีความสามารถก็ให้ปฏิบัติทุก ๆ สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง แต่ถ้าหากไม่มีความสามารถก็ให้ปฏิบัติหนึ่งเดือนละครั้ง แต่หากไม่มีความสามารถก็ให้ปฏิบัติปีละหนึ่งครั้ง แต่ถ้าหากไม่มีความสามารถก็ให้ปฏิบัติหนึ่งครั้งในชีวิต(al-Zuhaili,1996:2/ 49)

3. หนังสือ " " (มัฏละฮู อัลบัครอย์น) เขียนโดยท่านซัยคุมฮัมมัด บินอิสมาอีล คาวูด อัลพะฎอนีย์ เป็นหนังสือแนวมัซฮับชาฟีอี ท่านได้แต่งเมื่อปีส.ศ 1303 ซึ่งเป็นหนังสือฟิกฮ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามว่าด้วยอิวาดาค และมูอามาလာต และมูนากะฮาด และญินายาด ซึ่งเป็นหนังสือฟิกฮ์เล่มหนึ่งที่บรรดาอุละมาอ์ปัตตานีใช้ศึกษากฎหมายอิสลาม

ตัวอย่างที่ 1 ปรากฏในหน้า 13 บรรทัดที่ 3 ดังนี้

دان كأمفت ميافو ساتو جزء درفد كوليت كفلا ن اتو ميافو ستغه رمبوت كفلا يغد دالم

حد كفلا دان جك رمبوت اتو ستغه ن سكاليفون

ความว่า ประการที่สี่ซึ่งเชื่อมส่วนหนึ่งส่วนใดที่หนึ่งหรือเชื่อมที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของเส้นผมซึ่งที่อยู่ในบริเวณที่เป็นศรีษะ

ตัวอย่างที่ 2 ปรากฏในหน้า 13 บรรทัดที่ 9 ดังนี้

دان كليمان ممباسوه دوا كاكي ن سرت دوا مات كاكي ن جك تياد مماكي موز دان جك

مماكي موز واجب ميافو موز اتو ممباسوه كاكي ن دان واجب ممباسوه بارغيغ اتس كدوان درفدا بولو دان
لاينش

ความว่า และประการที่ห้าล้างเท้าทั้งสองข้างจนถึงตาตุ่มหากมิได้สวมใส่รองเท้า แต่ถ้าสวมใส่รองเท้าก็ (วาญิบ) จำเป็นต้องเช็ดรองเท้าหรือจะล้างเท้าก็ได้ และวาญิบล้างต่อสิ่งที่ปรากฏบนเท้าเช่นเช่นขนเท้าและอื่น ๆ

ตัวอย่างที่ 3 ปรากฏในหน้า 13 บรรทัดที่ 25 ดังนี้

برمول سنة وضوء ايت امة بايق ستغه درفدان ممباچ بسم الله فدا أول ممباسوه دوا تاغنن

دان أعوذ بالله دهلو درفدان مك جك دتيغكلكن بسم الله فدا أولن دان جك دغن سغهجاج سكاليفون
داداتگندي فدا فر تغاهنن تياد افيل سلسين .

ความว่า สุนัตของการอาบน้ำละหมาดมีหลายประการด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือการอ่านบิสมิลลาห์กับตอนที่เริ่มล้างมือทั้งสองข้างและอ่านอะอูซุบิลลาห์ก่อนกล่าวบิสมิลลาห์ แต่ถ้าหากมิได้กล่าวในช่วงนั้นจะด้วยเจตนาก็ตามแต่ ก็อนุญาตให้กล่าวในขณะที่กำลังล้างมือ และไม่อนุญาตกล่าวบิสมิลละฮูเมื่อล้างเสร็จแล้ว

ตัวอย่างที่ 4 ปรากฏในหน้า 21 บรรทัดที่ 10 ดังนี้

أدافون يغ ماتي مك سكيراً 2 تيادا دافت مباسه بارغيغ دباوهن تياد واجب دهيلغكندي
 كارن يغ دمكين ايت مهيناكن ميت دان دتاكمندي دغن تياد سمبيغ اتس يغ معتمد فدا رملې دان
 فد ابن حجر دتيممكندي كني درفدا مباسه يغد باوهن دان د سمبيغكن اتس كارن ضرورة .

ความว่า เมื่อมีผู้ตายที่ไม่สามารถล้างสิ่งสกปรกที่อยู่ภายใต้หนังหุ้มปลายของกษัตริย์
 ได้ ตามทัศนะของท่านซัยคุ รอมลีย์ ไม่จำเป็นต้องล้างมันเพราะหากพื้นกระทำจะนำไปสู่การ
 กระทำที่สื่อแสดงการหมิ่นต่อศพ และศพนั้นสามารถฝังโดยมิต้องละหมาดศพ ส่วนทัศนะของท่าน
 ซัยคุ อิบน์ อะฮ์มัด อนุญาตให้ตะฮัมมูมแทนล้างสิ่งสกปรกที่อยู่ภายใต้หนังหุ้มองกษัตริย์และทำการ
 ละหมาดศพได้เพราะความจำเป็น

ตัวอย่างที่ 5 ปรากฏในหน้า 21 บรรทัดที่ 17 ดังนี้

برمول سكل شرط سمبيغ دهلو درفد ماسوق فدان بهوا ادا اي سوجي دفد حدث دان
 درفد نجيس يغتياذ دمعافكن درفدان فد كاينث دان بدانث دان تمفتث

ความว่า เงื่อนไขก่อนที่จะทำการละหมาดซึ่งผู้ที่ละหมาดต้องปราศจากจาก
 หะดัยและนาอูส (สิ่งสกปรก) ที่ไม่อนุโลมให้ที่ติดอยู่ที่เสื้อผ้า ร่างกาย และสถานที่ละหมาด

ตัวอย่างที่ 6 ปรากฏในหน้า 22 บรรทัดที่ 30 ดังนี้

مك حك سمبيغ ايت فرض واجب فدان تيك فركارا يأت قصد دان تعرض دان تعيين
 مك قصد ايت سفرة دكتان اكو سمبيغ دان تعرض ايت مبيوة اكن فرض دان تعيين ايت سفرة صبح اتو
 ظهر دان او مفاث .

ความว่าถ้าหากการละหมาดนั้นเป็นการละหมาดฟิรฎูจำเป็นต้องปฏิบัติสาม
 ประการด้วยกันกล่าวคือ การตั้งเจตนา การคำนึงถึง การชี้ชัด การตั้งเจตนาเช่นกล่าวได้ว่าฉันได้ทำ
 การละหมาด ส่วนการคำนึงถึงคือการกล่าวถึงสภาพที่เป็นฟิรฎู และการชี้ชัดนั้นเช่นเวลารุ่งอรุณ
 หรือเวลาเที่ยงวัน หรือเชกเช่นที่กล่าวมา

ตัวอย่างที่ 7 ปรากฏในหน้า 32 บรรทัดที่ 7 ดังนี้

اين باب فدا ميتا كن سمبيغ بر جماعة بر مول سمبيغ بر جماعة ايت فرض كفاية اتس
 أهلي نكري مك واجب اتس جالن فرض كفاية اتس سكل لاكي 2 يغ مر دهكا لاكي مقيم لاكي يغ
 منوتوف عورة

ความว่า ในบทนี้ชี้แจงเกี่ยวกับการละหมาดร่วมกัน การละหมาดร่วมกันนั้นเป็น ฟิรฎูกิฟายะฮ์แก่พลเมือง ซึ่งเป็นเชิงการบังคับบนผู้ชายที่เป็นอิสระและเป็นผู้พำนักประจำถิ่นใน สถานที่นั้น และปกปิดส่วนร่างกายที่บังคับที่คนใดคนหนึ่งในชุมชนต้องปฏิบัติ

4. หนังสือ " " (ฟัตหุลวะฮาย) เขียนโดยท่าน อบี ยะหุยา อะกะเรีย อัลอันศอรีย์ ซึ่งเป็นฟิสิกษภาษาอาหรับ ที่อธิบายเพิ่มเติม หนังสือมันฮัจญ์ อัล กุลลาบ ซึ่งสรุปจาก หนังสือ มินฮัจญ์อัลกอลิบีน ของท่านอิมามนะวะวี๊ หนังสือฟิสิกส์เล่มนี้เป็นหนังสือที่บรรดาอุลมาอ์ปัดทานิใช้เป็นที่ย่างกฎหมายอิสลาม และเป็นเล่มเดียวกันที่ซัยคฺ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาวูด อัลฟะฎอนิย์ ได้ใช้เป็นตำราอ้างอิงในการแต่งหนังสือ วุซาหุ อัล อัฟรอหุ อะฮฺศบาหุ อัลฟะลาหุ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ปรากฏในหน้า 37 บรรทัดที่ 26 ดังนี้

دان شرط یغ کتیک بهوا جاغن تر دهلو اکن جمعة ایت دان جاغن میرتأی اکندی اوله
جمعة یغلائین فدا تمفت ایت

ความว่า และเงื่อนไขที่สามจะต้องไม่มีการทำการละหมาดมุฮอ์ก่อนหรือพร้อม ๆ กันในสถานที่เดียวกัน

ตัวอย่างที่ 2 ปรากฏในหน้า 38 บรรทัดที่ 27 ดังนี้

(دان شرط یغکلیمان) بهوا اداله جمعة فدا جمعة امفت فولوه اورغ دغن امام دان جكلو
اورغیح ساکیت سکلیفون (دان دشراطکن) یغ امفت فولوه ایت سکلیئن عاقل لاکي 2
لاکي مردهکا لاکي مستوطن .

ความว่า (และเงื่อนไขที่ห้า) จำนวนผู้ละหมาดมุฮอ์จะต้องครบสี่สิบคนรวมกับ ผู้เป็นอิมามละหมาด ถึงแม้จะมีผู้เจ็บป่วยในจำนวนนั้นก็ตาม และในบรรดาสี่สิบคนนั้นก็มิเงื่อนไข อีกว่าจะต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะและจะต้องเป็นเพศชายทั้งหมด เป็นอิสระและจะต้องเป็นผู้ที่ อยู่ในดินนั้นถาวร

5. หนังสือ " " (นิฮาซะฮ์ อัลมุหฺตาญญ์) หนังสือเล่มนี้เขียนโดย ท่านซัยคฺ มุหัมมัด อิบน์ อะหฺ อรรอมลีย์ มีอยู่แปลเล่ม เป็นหนังสือฟิสิกส์ที่อธิบายหนังสืออัลมันฮัจญ์ เป็นหนังสือฟิสิกส์ศักดิ์มฺฮอ์ฮิยาฟีอีย์ หนังสือเล่มนี้ได้ทำการพิมพ์ครั้งที่สามเมื่อปีศ.ศ.1413

ตัวอย่างที่ 1 ปรากฏในหน้า 52บรรทัดที่ 26 ดังนี้

(کات رملی) ددالم نهاییه سنه دتامنکن بارغیغ بر چرای درفدا اورغیغ هیدوف یغ

تیاد ماتنی فدا کتیک ایت اتو درفدا اورغیغ دشک اکن ماتین سفره تاغن یغ منچوری دان کو کو دان بولو
دان علقه دان داره او فام بر فنتیک کران دملیا کن امفوپان

ความว่า ชัยคุรอมลีย์ได้กล่าวว่า ส่งเสริมให้ปฏิบัติ(สุนัต)ฝังสิ่งที่หลุดจากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่หรือผู้ที่สงสัยว่าเขาเสียชีวิตหรือไม่ เช่น มือของผู้ขโมยที่ถูกตัด หรือเล็บ ขน หรือ ก้อนเนื้อ หรือเลือดที่ได้รับออกเพื่อเป็นการให้เกียรติกับตัวตนของผู้เป็นเจ้าของ

นอกจากหนังสือฟิกฮ์ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วท่านชัยคุ มุหัมมัด บินอิสมาอีล ดาวูด ยังได้อ้างเนื้อหาบางส่วนจากหนังสือต่าง ๆ เช่น

1. หนังสือ " " (อัลมััจญ์มู) เป็นหนังสือฟิกฮ์แนวมัซฮับ ชาฟีอี ที่ แต่งโดยท่านอิมาม อะบี ชะกะรียา มะหฺยูคติน บิน ชัรฟุ อันนะวะวีย ซึ่ง เป็นหนังสือที่ใช้ในการ อ้างอิงของบรรดาปราชญ์ปิตานีในอดีต และเช่นเดียวกันท่านชัยคุ มุหัมมัด บินอิสมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ก็ได้อ้างอิงบางส่วนในหนังสือ วุซหุล อัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาหุ ดังตัวอย่าง ในหน้า 17 ดังนี้ บรรทัดที่ 23 ในเรื่ององค์ประกอบของการทำตะฮัมมุม(การอาบน้ำละหมาดด้วย ฝุ่น)

دان دتمباهی ددالم مجموع انم لیم یغتر سبوت دان مقصد کن تانه

ความว่า และในหนังสือมัญญูอ์ได้เพิ่มเป็นหกประการจากห้าประการที่กล่าว มาแล้วส่วนประการที่หกคือ การตั้งเจตนาการตะฮัมมุมด้วยฝุ่น

2. หนังสือ " " (हाशियة السنين) เป็นหนังสือฟิกฮ์เล่มหนึ่งซึ่ง เป็นหนังสือ ที่ใช้ในการอ้างอิงของบรรดาปราชญ์ปิตานีในอดีตและท่านชัยคุ มุหัมมัด บินอิสมา อีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ก็ได้อ้างอิงบางส่วนในหนังสือ วุซหุ อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาหุ ดังตัวอย่างในหน้า 31 บรรทัดที่ 11 ในเรื่องการละหมาดสุนัตดังนี้

دان تر سبوة (ددالم حاشية الستين) باکي أحمد الميهي کتات تر سبوة ددالم

نزهة المجالس درفد درفد نبی صلی الله علیه وسلم سبداں تیاد داغ اتس میت

تر لبه بر ساغن درفد ما لم یغفر تام مک کامو کاسیهانی اکن سکل میت کامو دغن بر صدقة

ความว่า กล่าวในหนังสือ (हाशियة السنين) ที่แต่งโดยชัยคุ อะหฺมัด อัลมัยฮีย์ ท่านได้กล่าวว่าสิ่งที่มีประโยชน์ที่กล่าวในหนังสือนั้นชะฮฺดู อัลมะญาลิสที่คัดจากหนังสืออัลมุคตาร์ และหนังสือมะฎออลูอ์อันวาร์ ซึ่งเป็นหะดีษที่ท่านเราะฮ์ลุได้กล่าวว่าไม่มีสิ่งใดมาเทียบเท่าถึง

ความสำคัญของผู้ตายมากกว่าพวกที่เขาประสบในคืนแรกหลังจากที่เขาเสียชีวิตลง ฉะนั้นพวกเจ้าจงให้ความช่วยเหลือพวกเขาด้วยการบริจาคเงิน

3 . หนังสือ " (เรว่าฎะตุฎฏอลิบิน) เป็นหนังสือฟิกฮ์แนวมัซฮับชาฟีอี ที่แต่งโดยท่านซัยคุ อิมามอบีชะกะรียา มะหฺยุคดิน บิน ซัรฟุอันนะวะวี ซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้ในการอ้างอิงของบรรดาปราชญ์ปัดตานีในอดีต และท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาฎูด อัลพะฎอนีย์ ก็ได้อ้างอิงบางส่วนในหนังสือ วุซฮุล อัฟรอหฺ วะอิศบาหฺอัลพะลาหฺ ดังตัวอย่างในหน้า 41 บรรทัด ที่ 8 ในเรื่องการละหมาดวันศุกร์ ดังนี้

دان تر سبوة دالم روض دان شرح الروض سنة دباح سورة ق فد يغ فرتام كارن

مغيكوة نبي ﷺ

ความว่า กล่าวในหนังสือเรว่าฎุและหนังสือขยายความของเราฎุสูนัตอ่านสูเราะฮฺ “ ก้อฟ” ในการกล่าวคุตบะฮฺช่วงแรกเพราะเป็นการตามแบบอย่างนาบีﷺ

4. หนังสือ อัลอัชการ์ () ซึ่งเป็นหนังสือหะดีษที่อิมามนะวะวีได้รวบรวมหะดีษต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามและบทค่ออ์ต่าง ๆ และเป็นหนังสือที่บรรดาอุลามาอ์ปัดตานีในอดีตใช้เป็นอ้างอิงเชกเงนท่าน ซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาฎูด อัลพะฎอนีย์ ก็ได้ใช้อ้างอิงบางส่วนในหนังสือ วุซฮุลอัฟรอหฺ วะอิศบาหฺอัลพะลาหฺ ดังตัวอย่างในหน้าที่ 56 บรรทัดที่ 22 ท่านได้เขียนไว้ดังนี้

(بر كات امام نووي) ددا لم اذكار كتهوي اولهمو بهواسن سيكيان باكي مريك يغ سمفي

اكندي سسوات درفدا فضيلة عمل بهوا ممفربوات اي دغندي دان جكلو سكالسي سكاليفون سفاي اداله

اي درفدا اهليث

ความว่า (ท่านอิมามนะวะวี) ได้กล่าวในหนังสืออัชการ์ ว่า โปรดทราบว่าเป็นสิ่งที่ควรสำหรับผู้ที่ได้รับการบอกเล่าถึงอนิสงค์ความดีของการปฏิบัติกิจกัศดีหนึ่ง ๆ โดยเขาได้ปฏิบัติถึงแม้ครั้งเดียวก็ตามเพื่อเขาจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มพวกนั้นด้วย

3.4 การอธิบายบทบัญญัติ

จากการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับการอธิบายบทบัญญัติ ต่าง ๆ ของท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาฎูด อัลพะฎอนีย์ ในหนังสือ วุซฮุล อัลอัฟรอหฺ วะอิศบาหฺ อัลพะลาหฺ ผู้วิจัยมี

ความเห็นและพบว่า ผู้แต่งได้อธิบายบทบัญญัติต่าง ๆ ที่มาจากแหล่งที่ยอมรับของนักกฎหมายอิสลาม เช่น อัลกุรอาน อัลหะดีษ อัจญะมะฮ์ กียาส เป็นต้น ดังนี้ .

3.4.1 การอธิบายบทบัญญัติจากอัลกุรอาน

การอธิบายบทบัญญัติจากอัลกุรอานของท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดา วูด อัลฟะฎอนีย์ ในหนังสือวุสาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิชบาหุ อัลฟะลาหุนั้น ท่านได้อ้างสำนวนของ อายะฮ์ที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงหลักฐานและที่ไม่ได้เกี่ยวข้องซึ่งพบว่ามี 7 แห่ง ดังต่อไปนี้

ท่านได้อ้างอายะฮ์เพื่อเชิงหลักฐาน ซึ่งมี 4 แห่งกล่าวคือ

1 - ปรากฏใน หน้า 6 บรรทัดที่ 12 ดังนี้

مك بهواسن الله تعالى مندا تغکنديكو دغن رزقي درفد سكيراً 2 تباد دافت اغكو
 كيراً 2 كندي دان ممبر كن دمكين ايت فرمان الله تعالى (وَأَمْرٌ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَأَصْبِرْ عَلَيْهَا لَا
 نَسْأَلُكَ رِزْقًا لَّحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعِيقَابُ لِلتَّقْوَى) (132 :)

ความว่า อัลลอฮ์ทรงประทานปัจจัยยังชีพแก่ผู้เจ้าที่ผู้เจ้าไม่สามารถนับได้ และมีหลักฐานสนับสนุนดังกล่าวว่า “ และเจ้าจงใช้ครอบครัวของเจ้าให้ทำละหมาด และจงอดทนในการปฏิบัติ เรามีได้ขอเครื่องยังชีพจากเจ้า เราต่างหากเป็นผู้ให้เครื่องยังชีพแก่เจ้า และบั้นปลายนั้นสำหรับผู้ที่มีความยำเกรง”

2- ปรากฏใน หน้า 9 บรรทัดที่ 12

لازم اتس کامو مپورو هکن سکل استزي 2 کامو دان سکل اتق 2 کامو دغن سمبهیغ دان
 ممليها کن اتس کن بهواسن مريك ايت امانة الله فد کامو دان بهوا فرمان الله تعالى ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾

ความว่า เจ้าจงใช้บรรดาภรรยา และลูกของเจ้า ให้ปฏิบัติละหมาด และรักษา ละหมาด เพราะพวกเขาเหล่านั้นคืออามานะฮ์ที่อัลลอฮ์ ﷻ มอบให้แก่พวกเจ้าดังคำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีความหมายว่า บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่าทุจริตต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูล ﷺ และจงอย่าทุจริตต่อบรรดาของฝาก ของพวกเจ้า โดยที่พวกเจ้ารู้กันอยู่

3 - ปรากฏในหน้าที่ 9 บรรทัดที่ 27

ملك دمي الله بهواسن تياد بر موده 2 دغن فكر جان اين مليون مريك يغب تياد كبحيكن

فداث دان فاتوتله اتسن كلمة عذاب سفرة

ความว่า ฉะนั้นขอคำสาบานต่ออัลลอฮ์ﷻ ไม่มีผู้ใดที่ละทิ้งการเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ นอกจากผู้ที่ ปฏิเสธความดีและเขาสมควรได้รับการลงโทษดังอัลลอฮ์ﷻ ได้ตรัสที่มีความหมายว่า ดังนั้นประกาศิต (การลงโทษ)แก่ประชาชาติต่าง ๆ ของพวกญิน และมนุษย์ ที่ได้ล่วงลับไปก่อนหน้าพวกเขานั้น ก็เป็นการสาสมแก่พวกเขาแล้ว แท้จริงพวกเขาเป็นผู้ขาดทุน

ตัวอย่างที่ 4 ปรากฏในหน้าที่ 10 บรรทัดที่ 5

ملك هندقله اغكو جاوه كندي درفد دير ي اغكو دان اغكو هالو كندي درفد اغكو مك

بهواسن اي ايت شيطان تياد كبحيكن فداث دان تياد بركة دان حرام دودوق بر جمفور 2 دغندي دان

واجب بر سترو اكندي دان بر فوتس اكندي دان اي درفد مريك يغب ميلاهي اكن الله دان رسولش فرمان الله

تعالى ﴿

ความว่า เจ้าจงห่างไกล และให้เขาห่างไกลจากเจ้า เขาคือมารร้าย และหะรอมอยู่ร่วมกับพวกเขา และเจ้าปฏิบัติตัวเป็นศัตรูกับเขา และเขานั้นคือผู้ที่ ไม่ปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และเราะสูล ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่มีความว่า “เจ้าจะไม่พบหมู่ชนใดที่พวกเขาศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และวันปรโลกรักใคร่ชอบพอผู้ที่ต่อต้าน อัลลอฮ์ และเราะสูลของพระองค์ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะเป็นพ่อของพวกเขา หรือลูกหลานของพวกเขา หรือพี่น้องของพวกเขา หรือเครือญาติของพวกเขาก็ตาม”

นอกจากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาและได้พบว่า มีอายะฮ์อัลกุรอานอื่น ๆ ที่ผู้แต่งหนังสือฯ หุ อัลอัฟรอหุ วะอัสบาหุ อัลฟะลาหุ ได้ยกมาโดยมิได้เป็นเชิงอ้างเป็นหลักฐานในการอธิบายบทบัญญัติแต่อย่างใด

1 - ปรากฏในหน้าที่ 23 บรรทัดที่ 25

دان واجب مملبها كن سكل حرفش دان سكل تشديدن مك جك مغكو كر اي درفدا

فاتحة ساتو حرف سفرت كتان ﴿ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ كَسْتَعِينُ ﴿

ความว่า และวาญิบรักษาบรรดาตัวอักษร และศีลัตของฟาติหะฮฺ ถ้าหากเขาทำให้
ตกหล่นหนึ่งตัวอักษรจากฟาติหะฮฺ เช่นเขากล่าวว่า ﴿ 》 ﴿ 》

2- ปราภฏในหน้าที 30 บรรทัดที 2

دباچ ایتش فد رکعة یغفر تام کمدین درفدا فاتحة ﴿ 》 ﴿ 》 دان فد رکعة یغکدوا

﴿ 》 ﴿ 》 کمدین درفدا فاتحة ﴿ 》 ﴿ 》 قل یا ایها الکافرون ﴿ 》 دان فدا رکعة یغکتینک کمدین درفدا فاتحة ﴿ 》 ﴿ 》 قل هو الله احد ﴿ 》

ความว่า รอกอ๊ดแรกหลังจากอ่านฟาติหะฮฺของการละหมาดวิดรฺนั้นให้อ่านสับบิ
หิสมะ (﴿ 》) และรอกอ๊ดที่สองหลังจากอ่านฟาติหะฮฺให้อ่านสุเราะฮฺ กุลยาอ์ยฺยูอัลกาฟิรฺน
(﴿ 》) และรอกอ๊ดที่สามหลังอ่านฟาติหะฮฺให้อ่านกุลสุวัลลอฮฺอะหัด (﴿ 》)

3- ปราภฏในหน้าที 44 บรรทัดที 30

دباچ اعوذ بالله دان فاتحة دان سورة ﴿ 》 اقترب الساعة ﴿ 》 اتو ﴿ 》 هل اتاك ﴿ 》 اتو

ความว่า อ่านอะอฺฮฺบิลละฮฺและฟาติหะฮฺ และสุเราะฮฺอิคตะรอบบิสาอะฮฺ หรือฮัด
อาตาคา หรือสุเราะฮฺ อัลอิกลาส

3.4.2 การอธิบายบทบัญญัติจากหะดีษ

การอธิบายบทบัญญัติจากหะดีษของท่าน เชคอิสมาอีล บิน มุหัมมัด ดา
วูด อัลฟะฎอนิย์ ในหนังสือวุสาหฺลอัลฟรอหฺ วะอิศบาหฺลฟะลาห์ มีทั้งอ้างอิงำนวนของหะดีษพร้อม
กัับความหมาย และมีได้อ้างำนวนของหะดีษแต่ได้อ้างความหมายอย่างเดียว

สำนวนหะดีษที่ท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดา วูด ได้อ้างถึงมีหะดีษเดียว
เท่านั้นกล่าวคือ

หะดีษที่ปราภฏใน หน้า 56 บรรทัดที 14 ความว่า

)) سيداني

((

ท่านนบีได้กล่าวว่า “ผู้ใดที่อ่านอายะฮ์สุรุลฮัจญ์³⁶ หลังละหมาดฟิรฎุ จะไม่มีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคสำหรับเขาในการที่เขาจะเข้าสวรรค์ นอกจากความตายของเขาเท่านั้น”

นอกจากท่านได้อ้างสำนวนของหะดีษแล้ว ยังมีหะดีษที่ท่านได้อ้างความหมายอย่างเดียว โดยมีได้เขียนสำนวนของหะดีษ มีทั้งหมดประมาณ 29 หะดีษดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ .

หะดีษที่ 1 ปรากฏในหน้า 5 บรรทัดที่ 21 กล่าวว่า

((دان درفد سيدنا علي بن ابي طالب رضي الله عنه درفد نبي صلى الله عليه وسلم كتان مندغر اكو اكن رسول الله صلى الله عليه وسلم بر سيد اتياد درفد همبا يغ مؤمن يغ منيغ كلكن سمه يغ دان تباد منداتغ كندي ملينكن دسورة اوله الله اتس موكن اين كلوار درفد رحمة الله))

ความว่า จากท่านสัยยิดินา อลี บิน อบีฏอลิบ رضي الله عنه จากท่านนบีกล่าวว่า “ข้าพเจ้าได้ฟังจากท่านนบีกล่าวว่า ไม่มีบ่าวผู้ศรัทธาใดที่ทั้งการละหมาด และไม่ได้ซัดเซขม้นนอกจากจะถูกตราไว้ที่บนใบหน้าของผู้นั้นว่าเป็นผู้ที่ได้ออกจากความเมตตาของอัลลอฮ์”

หะดีษที่ 2 ปรากฏในหน้า 6 บรรทัดที่ 28 ดังนี้

((دان تر سبوة فدا حديث يغد رواية اكندي درفدا سيدنا عمر بن دان ابي هريرة رضي الله عنهما درفدا نبي (ص) سيدا تورون اتسكو حيريل دان كتان باچ اولهمو كتاكو دان اف اكو باچ كتان))

ความว่า มีการกล่าวถึงในหะดีษที่รายงานโดยอุมร์ บิน อัลคอฎฏอบ และอบีฮุร็อยเราะฮ์จากท่านนบีได้กล่าวว่าญิบรีลได้มา ณ ท่านเราะฮ์สูด และได้กล่าวแต่ท่านว่า “จงอ่าน” ข้าพเจ้าถามว่าให้ข้าพเจ้าอ่านอะไร ญิบรีลได้อ่านโองการ “ความว่า ภายหลังจากพวกเขา ชนรุ่นชั่วก็ได้สืบต่อมา พวกเขาได้ทั้งละหมาด และปฏิบัติตามความใคร่ ต่อมาพวกเขาก็จะประสบความหายนะ”

หะดีษที่ 3 ปรากฏในหน้า 6 บรรทัดที่ 6 ดังนี้

³⁶ ปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์ อัลบะเกาะรอฮ์ () อายะฮ์ที่ 255

((دان برکات ابو الدرداء رضي الله عنه 2 همبا الله ايت سکل مريک
 یغد امامتي 2 دان مغینتي 2 اکن متھاري دان بولن دان سکل بايغ 2 باکيٹ
 کران ذکر الله))

ความว่า และอบูذرอะอู ได้กล่าวว่บ่าวของอัลลอฮ์ที่ดีเลิศนั้นคือ
 บรรดาผู้ที่เฝ้ามองและไต่ตรงมองดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และ
 เงาของมันเพื่อรำลึกถึงอัลลอฮ์

หะดีษที่ 4 ปรากฏในหน้า 6 บรรทัดที่ 10 ดังนี้

((دان سبدا ني (ص) باکي ابي هريرة رضي الله عنه هي ابا هريرة ميوروه
 اولھمو اکن اهلي کامو دغن سمبيھيغ مک بهواسن الله تعالی منداتگنکند يکو
 دغن رزقي درفدا سکيرا 2 تياد دافت اغکو کيرا 2 کندي))

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวแก่ท่านอบูฮุรอยเราะฮ์ว่า โอ้อับูฮุรอยเราะฮ์
 เจ้าจงใช้แก่ครอบครัวของเจ้าให้ละหมาดแท้จริงอัลลอฮ์ได้ประทาน
 ปัจจัยยังชีพซึ่งหากเจ้าทำการคำนวณมันแน่นอนว่าเจ้าจะไม่สามารถ
 ที่ทำการคำนวณมันได้

หะดีษที่ 5 ปรากฏใน หน้า 6 บรรทัดที่ 16 ดังนี้

((دان سبدا ني صلى الله عليه وسلم بر مول مريک یغ منيغکل کن سمبيھيغ
 دغن سغاج نسچاي کلفاسنله درفد ن سغکوفن ني ﷺ))

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวว่ ผู้ใดที่ได้ละทิ้งการละหมาดโดยเจตนา
 เขาจะถูกปลดพ้นจากความรับผิดชอบของท่านนบี

หะดีษที่ 6 ปรากฏในเนื้อหารอง หน้า 6 บรรทัดที่ 18 ดังนี้

((سبدا ني ليم سمبيھيغ دفرضو کندي اوله الله اتس سکل همباٹ مک مريک
 یغ منونيکندي باکي سکل وقتون اداله نور باکيٹ دان تندافدا هاري قيامة
 دان مريک یغ منيغکل کندي دسيقسا کندي سرت دغن فرعون دان هامان))

ความว่า ท่านนบี ได้กล่าวว่ ละหมาดฟิรฎูห้เวลาที่วาญิบแก่บ่าว
 ของอัลลอฮ์ ผู้ที่ปฏิบัติละหมาดทุก ๆ เวลา เขาจะได้รับแสงสว่าง
 และมีเครื่องหมายในวันกิยามะฮ์ และผู้ที่ได้ทำการละทิ้งการละ

หมาดเขาจะถูกลงโทษพร้อมกับฟิรอวาน์ และฮามาน

หะดีษที่ 7 ปรากฏในหน้า 7 บรรทัดที่ 30 ดังนี้

((دان تر سبوة فدا حدیث الاسراء تتکل داتغ نبی (ص) اتس ساتو قوم یغ

ممجهکن کفلا دغن باتو تیف 2 کالی دفجهکن کمبالی

ای سفرت سدیا کالا تیادلمه درفدا ((

ความว่า มีการกล่าวถึงในหะดีษอิสรออว่า เมื่อท่านเราะฮ์ลุได้มาถึง
กลุ่มชนเผ่าหนึ่งที่กำลังทบตีศรีษะของตนเองด้วยก้อนหิน ซึ่งทุกครั้ง
ที่ศรีษะแตกก็จะกลับคืนเป็นปกติ

หะดีษที่ 8 ปรากฏในเนื้อหารอง หน้า 8 บรรทัดที่ 2 ดังนี้

((دان در فد نبی ﷺ بهواسن بر سبدا ای بارغسیاف مملیهرا اتسن

سمبهیغ نسجای مملیا کندي اوله الله دغن لیم فرکارا داغکتکن

در فدان فیجیق کهیدوفنش دان داغکتکن در فدن عذاب قبر دان دبری

سوراتن عملن دغن تاغن کانن دان لالو ای اتس صراط سفرت کیلت

دان ماسوق شرک دغن تیاد حساب دان مریک بر موده 2 دغن سمبهیغ

دسکسا اوله الله اکندي دغن لیم بلس سکسا ام سکسا ددالم دنیا دان

تیئ سکسا کتیک هندق ماتي دان تیئ سکسسافدا کتیک هندق

ماسوق دالم قبور دان تیئ سکسا تتکل بر جمفا دغن توهن مک اداฟون

ام سکسایغ ددالم دنیا مک فر تامن دهیلغن بر کة در فدا عمورن دان

کدوا دهmfو سکن تندا 2 اورغیغ صالحین در فدا موکن دان کتیکن سکل

عمل یغ ای بر عمل اکندي تیاد دبری فهلا اکندي اوله الله اتسن دان

کأمفت تیاد داغکتکن باکیث دعاء کفدا لاغیت دان کلیمان تیادا داباکیث

بهاکین ددالم دعاء اورغیغ صالحین دان کأمثن کلوارروحن دغن کتیدان

ایمان دان اداฟون تیئ سکسا یغ مغنأی اکندي فدا کتیک هندق ماتي مک

فرتامن بهواماتي ای کهینان دان کدواث بهواماتي فدا حال ای لافر دان

کتیک بهواماتي ای فدا حال دهک ایر دان جکلو دبری مینوم اکندي

سکل لأوت دنیا سکلیفون تیاد فواس دهکاڠ دان اداฟون تیئ سکسایغ

مغناي اكندي ددالم قبورن مك فرتامن دسمنفيت اوله الله اتسن اكن قبور
 هيغك بر سليسيه سكل تولغ روسقن دان كدوان دپلاكن افى اتسن
 ددالم قبورن بر باليق 2 اي اتس بارا افى فداما لم دان سياغ دان كتيكان
 دكر سكن اتسن اولر ددالم قبور نمنا الشجاع الأقرب دفو كلكندي كارن
 منيغكلكن سميهيغ دان مغايبسي دعذابكندي دغن قدر سكل سميهيغ
 يعنى دغن قدر سميهيغ يغد تيغكلكندي))

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวว่า ผู้ใดที่รักษาละหมาดเขาจะได้รับความเกียรติ
 จากอัลลอฮฺ ﷻ ฟ้าประการคือให้พ้นจากความขับแคบในความเป็นอยู่
 ให้พ้นจากการถูกรุขานในสุสานและได้รับมอบสมุดบันทึกด้วยมือ
 ขาว และข้ามผ่านสะพานสิโรฎเร็วดังสายฟ้าแลบ และเข้าสู่สวน
 สวรรค์โดยไม่ถูกสอบสวน ส่วนผู้ที่ไม่ให้ความสำคัญกับการละ
 หมาดเขาจะได้รับการลงโทษ ถึงสิบห้าโทษหกโทษสำหรับโลกนี้
 และอีก สามโทษขณะใกล้จะตาย และสามโทษขณะใกล้จะถูกฝัง
 ในสุสานและโทษสามโทษขณะจะพบเจอกับอัลลอฮฺ ส่วนหกโทษ
 บนโลกนี้คือเขาจะไม่ได้รับความดีในชีวิตของเขาใบหน้าของเขาจะ
 ถูกขจัดจากสัญญาณของผู้ที่ประกอบในสิ่งที่ดีเขาจะไม่ได้รับผลบุญ
 ในสิ่งที่เขาได้ประพฤติปฏิบัติมาการขอพรของเขาจะไม่ถูกส่งยังฟาก
 ฟ้าเขาจะไม่มีส่วนได้จากการขอพรของผู้ประกอบในสิ่งที่ดี ดวงวิญ
 ญาณของเขาจะพรากจากเขาดังคนไม่มีศรัทธา และโทษในขณะที่เขา
 จะตายมีสามโทษ คือเขาจะตายในสภาพที่ผิดปกติเขาจะตายในความ
 หิวโหย และเขาจะตายในความกระหายน้ำ ถึงแม้จะนำน้ำในทะเล
 ที่มีอยู่ในโลกทั้งหมดให้เขาดื่อก็ไม่อาจจะแก้ในความกระหายเหล่านั้น
 ได้ ส่วนโทษสามโทษในสุสาน อัลลอฮฺให้สุสานบีบตัวเขาจนกระดุกซี่
 โกรงประสานกัน สุสานของเขาจะถูกเป็นไฟแล้วเขาจะถูกล้กลงบน
 ถ่านไฟนั้นทั้งกลางคืนและกลางวัน งูที่มีชื่อว่าอัซซุญญู อัลอัครอบที่ถูก
 ส่งเป็นผู้ซึ่งโบยตีเขาเพราะความเฉยเมยต่อเรื่องละหมาดและการลงโทษ
 จะสิ้นสุดโทษเมื่อครบตามจำนวนละหมาดที่เขาขาด

หะดีษที่ 9 ปรากฏใน หน้า 8 บรรทัดที่ 33 ดังนี้

((دان سبدا نبي (ص) اومه اين اومه يغدر حمة اكندي دان تياد داغكت

الله درفدا اكن بلا ملينكن دان دغن دعاء

دان سمبهيغ دان سكل اورغ ضعيف 2 ((

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวว่าประชาชาตินี้เป็นประชาชาติที่ถูกประทาน
ความเมตตา อัลลอฮ์จะไม่คุ้มครองพวกเขาจากภัยพิบัติเว้นแต่เพราะ
เขามีความบริสุทธิ์การขอพรของพวกเขา การละหมาดของพวกเขา
และจากสภาพของผู้อ่อนในหมู่พวกเขา

หะดีษที่ 10 ปรากฏใน หน้า 9 บรรทัดที่ 14 ดังนี้

((دان سبدا نبي (ص) فدا سكل فرامفوان مك بهواسن

بيراف امانة فدا كامو مك مريك يغ تياد ميپوروه اكن استرين دغن سمبهيغ

دان تياد داجر كن سمبهيغ مك سان تله اي اكن الله دان رسولن

دان مستحقله اي درفدا الله اكن سيكسا ((

ความว่า และท่านเราะฮ์มุลได้กล่าวถึงบรรดาสตรีว่า แท้จริงพวก
นางทั้งหลายนั้นเป็นอามานะฮ์แก่สามี ดังนั้นผู้ที่ไม่ตั้งภรรยาให้
ละหมาด และไม่สอนให้ละหมาด แท้จริงเขาได้ทรยศต่ออัลลอฮ์
และเราะฮ์มุล ซึ่งเป็นการควรแล้วที่เขาจะได้รับการลงโทษจากอัลลอฮ์

หะดีษที่ 11 ปรากฏใน หน้า 12 บรรทัดที่ 1 ดังนี้

((رواية مسلم درفدا سلمان كتان منكه اكن كامي رسول بهوا كامي

بر استنجا دغن كورغ درفدا تيك بيحي باتو مك حك تياد سوچي تمفت

استنجا ايت دغن تيك كالي سافو واجب دتمبهكن اتسن .))

ความว่า หะดีษบันทึกโดยมุสลิม จากท่านสลมานได้กล่าวว่า ท่าน
นบีได้ทรงปรามพวกเราไม่ให้ทำการเช็ดด้วยหินน้อยกว่าสามก้อน
และหากได้ทำการเช็ดด้วยหินสามก้อนแล้วยังปรากฏว่าไม่สะอาด
ก็จำเป็นต้องทำการเช็ดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

หะดีษที่ 12 ปรากฏใน หน้า 31 บรรทัดที่ 2 ดังนี้

((تر سبوت دالم حدیث بارغسیاف کواس مک هندقله دکر جکندي فد
تيف 2 هاري سکالي دان جک تياد کواس مک تيف 2 سجمعة سکالي دان
جک تياد کواس مک تيف 2 سبولن سکالي دان جک تياد کواس مک تيف 2
ستاھون سکالي دان جک تياد کواس مک سعمور هيديو فن سکالي رواية
ابو داود دان بيھقي دان ترمذي))

ความว่า ในหะดีษหนึ่งได้กล่าวไว้ว่าผู้ใดที่มีร่างกายแข็งแรงก็ควร
ปฏิบัติวันละครั้ง และหากไม่สามารถก็ควรปฏิบัติทุก ๆ วันศุกร์
ละครั้ง และถ้าหากไม่มีความสามารถก็ควรปฏิบัติเดือนละครั้ง
และหากไม่สามารถก็ควรปฏิบัติปีละครั้งและหากไม่สามารถก็
ควรปฏิบัติหนึ่งครั้งในชีวิต รายงาน โดย อบูดาวูด และ บัยฮากีย์
และตำรามีซีฮ์

หะดีษที่ 13 ปรากฏใน หน้า 42 บรรทัดที่ 20 ดังนี้

((دان سنة دباچ فدار کعة يغفر تام کمدین درفدا فاتحة سورة جمعة دان
فدار کعة يغکدوا سورة المنافقون دباچ دغن جهر کارن مغیکوة نبي))
دروایتکندي اوله مسلم

ความว่า และสุนัตอ่านสุเราะฮ์มอะฮ์ในร็อกอะฮ์ที่หนึ่งหลังจาก
อ่านฟาตีหะฮ์และอ่านสุเราะฮ์อัลมุนาฟิฏนในร็อกอะฮ์ที่สองโดยการ
อ่านด้วยเสียงดัง เพราะตามแบบอย่างท่านนบี รายงาน โดยมุสลิม

หะดีษที่ 14 ปรากฏใน หน้า 42 บรรทัดที่ 21 ดังนี้

((دان درواية فول بهواسن نبي ممباچ اي فدا جمعة))
((دان))

ความว่า และรายงานจากท่านนบี ว่า ท่านนบีอ่านสุเราะฮ์ อัลอะอฺลา
และอัลหมอญีซะฮ์ ในการละหมาดวันศุกร์

หะดีษที่ 15 ปรากฏใน หน้า 42 บรรทัดที่ 31 ดังนี้

((تر سبوة فدا حدیث یغ صحیح بارغسیاف مندی فدا هاری جمعة مک
 فرکی ای کمسجد فدا ساعة یغفر تام مک سفرت ای ممبری صدقة
 اونتادان بارغسیاف فرکی فدا ساعة یغکدوا مک اداله ای سفرة
 ممبری صدقة لمبودان بارغ سیاف فرکی فدا ساعة یغ کتیک مک
 اداله سفرت ممبری صدقة کیش یغبر تندوق دان بارغسیاف
 فرکی فدا ساعة یغکأمفت مک اداله ای سفرة ممبری صدقة ایم
 دان بارغ سیاف فرکی فدا ساعة یغکلیما مک اداله ای سفرة ممبری
 صدقة سبجیء تلور مک افییل کلوار امام فدا تمفت کارن نایک ممبر
 حاضرله سکل مندغر سکلینش اکن دان دلیفنت
 اکن سکل سوراتن مک تیاد دسورات اکن سورغ))

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวในหะดีษหนึ่ง ผู้ใดก็ตามที่ได้ทำกรอาบ
 น้ำในวันศุกร์แล้วเขาไปที่มัสญิดในช่วงโมงแรก เขาจะได้รับผลบุญ
 เสมือนเขาได้เชือดอูฐ และผู้ใดก็ตามที่ออกไปยังมัสญิดในช่วงโมงที่
 สอง เขาจะได้รับผลบุญเสมือนเขาเชือดวัว และผู้ใดก็ตามที่ออกไป
 ยังมัสญิดในช่วงโมงที่สาม เขาจะได้รับผลบุญเสมือนเขาเชือดแกะที่
 มีเขา และผู้ใดก็ตามที่ออกไปยังมัสญิดในช่วงโมงที่สี่ เขาจะได้รับผล
 บุญเสมือนเขาเชือดไก่ และผู้ใดก็ตามที่ออกไปยังมัสญิดในช่วงโมงที่
 ห้า เขาจะได้รับผลบุญเสมือนเขาบริจาควัว และเมื่ออิมามออกมายัง
 มัสญิดเพื่ออ่านคุดบะฮฺบรรดามะลาอิกะฮฺก็จะเข้าร่วมฟังคุดบะฮฺ และ
 บรรดามะลาอิกะฮฺจะเก็บบัญชีต่างๆ โดยที่จะงดการบันทึกใดแก่ผู้ใด
 ก็ตามแม้แต่คนเดียว

หะดีษที่ 16 ปรากฏใน หน้า 43 บรรทัดที่ 1 ดังนี้

((دان رواية نسأی فدا ساعة یغکلیما سفرة یغ ممبری صدقة بوروغ

چیق دان فدا ساعة یغکأم سفرة یغ ممبری صدقة سبجیء تلور))

ความว่า และหะดีษที่บันทึกโดยนะสาอีย์ ผู้ที่ไปละหมาดในเวลาห้า
 เปรียบเสมือนเขาบริจาคนกกระจอกหนึ่งตัว และผู้ที่ไปละหมาดใน
 เวลาที่หกเปรียบเสมือนเขาบริจาควัวหนึ่งฟอง

หะดีษที่ 17 ปรากฏใน หน้า 43บรรทัดที่ 15 ดังนี้

((دان تر سبوة فدا حدیث ساتو سمبھیغ دغن ماماكي سر بان افضل در فدا
دوا فولوه لیم سمبھیغ دغن تیاد سر بان دان ساتو سمبھیغ جمعة دغن
سر بان افضل در فدا تو جوھ فولوه سمبھیغ جمعة دغن تیاد سر بان))
ความว่า และได้กล่าวในหะดีษว่าละหมาดด้วยการผูกผ้าสัรบันดีกว่าการละหมาดที่มีได้ผูกผ้าสัรบันถึงยี่สิบห้าละหมาด และละหมาดวันศุกร์ด้วยการผูกผ้าสัรบันดีกว่าการละหมาดมิได้ผูกผ้าสัรบันถึงเจ็ดสิบละหมาด

หะดีษที่ 18 ปรากฏใน หน้า 43 บรรทัดที่ 18 ดังนี้

((دان وار دفا حدیث یغ ضعیف بار غیغ منحو ککن اتس افضل بسر
سر بان دان سیا کینا دضبطنکن فنحغن دان لیبرن دغن بار غیغ لایق
دغن اور غ ماما کین فدا عاده فدا ماسن))

ความว่ามีการกล่าวถึงในหะดีษที่อ่อนที่แสดงถึงความประเสริฐของการใช้ผ้าสัรบันที่ใหญ่ซึ่งควรที่จะกำหนดทั้งความยาวและความกว้างให้เหมาะสมกับปกติในสมัยนั้น ๆ

หะดีษที่ 19 ปรากฏใน หน้า 44 บรรทัดที่ 2 ดังนี้

((دان تر سبوة فدا حدیث بار غسیاف ممبا ج فاتحة دان))

﴿ تیف 2 سورة ایت دیجان ﴾

توجه 2 کالی کم دین در فدا سلام سمبھیغ جمعة دهلو در فدا مغوبهکن
کا کین در فدا تمفت کدودکن دان دهلو در فدا بر کات 2 ای نسچای
دامفون الله سکل دو سان یغتله لالو دان یغلا کی اکنداغ دان دکرنیا
الله اکندی فهلا سیلیغ 2 اور غیغ بر ایمان دغن الله دان رسولن دان
دفلیهر اکن الله اکن اکامن دان دنیا دن ایسی رومهتن دان اتق 2))

ความว่า และในหะดีษได้กล่าวไว้ที่อ่านฟาตีหะฮุและกุลฮุวัลลอฮุอะหัด และกุลฮาอูฮุบิรอบบิลฟะลัก และกุลฮาอูฮุบิรอบบิโนนาสทุกสุเราะฮุเหล่านั้น ให้อ่านเจ็ดครั้งหลังจากให้สละละหมาดวัน

ศุภกรก่อนที่จะเปลี่ยนจากที่นั่งของเขา และก่อนที่เขาจะพูดสิ่งใด ๆ เขาจะได้รับการปล้ำบ่าที่ผ่านมามาทั้งหมด และอันที่จะเป็นบ่าป ในอนาคตและอัลลอฮฺจะประทานผลบุญเทียบเท่ากับผู้ที่ศรัทธาต่อ อัลลอฮฺและเราะฮฺสุล และอัลลอฮฺจะปกป้องศาสนา ชีวิตทางโลกครอบครัว และลูก ๆ ของเขา

หะดีษที่ 20 ปรากฏใน หน้า 51 บรรทัดที่ 3 ดังนี้

((تباد درفدا اور غ اسلام يغماتي مك دسمبهيغ اتسن تيك صف مليونكن دامفونكن باكيث)) رواية الحاكم

ความว่า ไม่มีผลใดแก่ชาวมุสลิมที่เสียชีวิต แล้วได้มีผู้ละหมาด สามแถวแก่เขา นอกจากอัลลอฮฺจะทรงปล้ำบ่าแก่เขา บันทึก โดยอัลหาคิม

หะดีษที่ 21 ปรากฏในหน้าที่ 55 บรรทัดที่ 20

((دان سيدا نبي تباد درفدا سور غ همبا سمبهيغ اكن فرضودان مغوچف اي سفوله كالي تباد بر ديري درفدا تمفت هيغك دامفوني الله باكيث سكل دوسان دان جك اداي سؤمفما بويه دلاوت دان سؤمفما بو كيت تهامة سكاليفون))

ความว่าท่านนบี ได้กล่าวว่บ่าวของอัลลอฮฺท่านใดที่ละหมาดที่รฎู และได้กล่าวอติศิมฟารุสิบครั้งก่อนที่จะลุกขึ้นจากที่นั่งอัลลอฮฺทรง ปล้ำบ่าปทั้งหมด แม้ว่าบ่าปนั้นจะมีมากดังฟองน้ำในทะเลและ ใหญ่ดังภูเขาอะฮะฮฺก็ตาม

หะดีษที่ 22 ปรากฏใน หน้า 55 บรรทัดที่ 31 ดังนี้

((دان سيدا نبي تيك فركارا بارغسياف منداتغ دغندي سرت ايمان ماسوق شرك اي درفدا بارغ اف فينتو شرك يغد كهندقكي اكندي دان د كهوينكندي درفدا حور العين سفرة بارغيغ د كهندقش يأت مريك يغ ممباير او تغ يغت سمبوبي دان معاف اي درفدا يغ ممبونه اكندي دان ممباچ كمدين درفدا تيف 2 درفدا سمبهيغ فرض اكن))

((

ความว่า ท่านนบีได้กล่าวว่าสามประการ ผู้ใดก็ตามที่ได้ปฏิบัติสาม
ประการด้วยความศรัทธา เขาจะได้เลือกเข้าประตูสวรรค์ตามที่เขา
ต้องการ และแต่งงานกับหุรุลอัยน์ตามที่เขาต้องการ คือผู้ที่จ่ายหนี้
ที่ไม่เปิดเผย และผู้ให้อภัยแก่ผู้มา และผู้ที่อ่าน กุลอูวัลลอฮฺ สิบเอ็ดครั้ง
หลังละหมาดฟิรฎู

หะดีษที่ 23 ปรากฏใน หน้า 56 บรรทัดที่ 10 ดังนี้

((دان درفدا نبي بارغمان همبا مباح لاله الا الله الحكيم الكريم
سبحان الله رب العظيم و الحمد لله رب العالمين)) اداله سببراتس
الله بهوا دحرام اكندي اتس افى نراك

ความว่า จากท่านนบีได้กล่าวว่า ผู้ใดที่อ่าน

((
))

ความว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ ผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงมี
ความเมตตา มหาบริสุทธิ์แต่อัลลอฮฺ พระองค์เป็นผู้ยิ่งใหญ่ และ
มวลสรรเสริญแต่อัลลอฮฺผู้ทรงสร้างจักรวาล” อัลลอฮฺจะให้เขา
พ้นจากไฟนรก

หะดีษที่ 24 ปรากฏใน หน้า 56 บรรทัดที่ 16 ดังนี้

((دان سبدا نبي (ص) بارغسياف مباح مغير يغي تيف 2 سمبهيغ

اداله باكين درفدا فهلا امفما توجه فتلا لاغيت

دان توجه فتلا بومي دان بارغيغ درفدا سكلينث))

ความว่า และท่านนบีได้กล่าวว่าผู้ใดที่อ่านหลังละหมาดทุกครั้ง

ความว่า “ การสรรเสริญทั้งมวลเป็นของอัลลอฮฺ ซึ่งไม่ทรงตั้งพระ
บุตรและไม่มีภาคีใด ๆ ร่วมกับพระองค์ในอำนาจและไม่มีผู้ช่วยเหลือ
ใด ๆ แก่พระองค์ให้พ้นจากความต่ำต้อยและจงให้ความเกรียงไกร

แต่พระองค์อย่างกึกก้อง”เขาจะได้รับผลบุญมากดั่งฟ้าเจ็ดชั้นและแผ่นดินเจ็ดชั้น และสรรพสิ่งทุกอย่างระหว่างฟ้าและแผ่นดิน

หะดีษที่ 25 ปรากฏใน หน้า 56 บรรทัดที่ 19 ดังนี้

((رواية انس بن مالك درفدا نبي (ص) بارغسياف سمبيغ
جماعة دان سمبيغ اي كمدين درفدا دوار كعة دغن كتيا دان بر
كات 2 سوات درفدا فكر جان دنيا دباچ فاتحة سكالې دان اية الكرسي
سكالې دان قل هو الله احد ليم بلس كالي نسجاي دنبا الله با كين سريبو
نكري درفدا متيارا دان ياقوت ددا لم جنات عدن))

ความว่า หะดีษรายงาน โดยอนัส บิน มาลิก จากท่านนบี ผู้ใดละหมาด มัจรียา โดยญะมาอะฮ์ และหลังจากนั้นเขาละหมาดสุนัตสองรอกอ์ด โดยที่เขาไม่ได้พูดใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องคุณยา แล้วเขาอ่านฟาติฮะฮ์หนึ่ง ครั้ง และอายะฮ์กุรตีฮ์หนึ่งครั้ง และกุลฮุวัลลอฮ์ สิบห้าครั้ง อัลลอฮ์ ทรงประทานสถานที่อาศัยในสวรรค์อันนี้ที่สร้างด้วยเพชรและยาบุกต์ ที่มีความกว้างถึงหนึ่งพันประเทศ

หะดีษที่ 26 ปรากฏใน หน้า 56 บรรทัดที่ 10 ดังนี้

((دان سېدا نې (ص) بارغسياف مندوعاً دغن دعاً اين كمدين
درفدا تيف 2 سمبيغ فرض نسجاي مغنا با كين شفاعة درفدا اكو
دان يآيت)

(((

ความว่า และท่านนบีได้กล่าวว่า ผู้ใดก็ตามที่ขอพรด้วยบทขอพรนี้ หลังละหมาดฟัรฎู เขาจะได้รับความช่วยเหลือจากนบี บทขอพรนี้คือ

)

(

หะดีษที่ 27 ปรากฏใน หน้า 57 บรรทัดที่ 1 ดังนี้

((دان رواية درفدا نې بهواسن بر سېدا اي بارغسياف ممباچ كمدين
درفدا تيف 2 سمبيغ فرض)

(نسجاي دفنحگکن اوله الله اکن عمرث دان دکيا
کندي درفدا سکلينث))

ความว่าจากท่านนบีได้กล่าวว่า ผู้ใดที่อ่านหลังทุกละหมาดฟิรฎู
()

“ความว่ามหาบริสุทธิ์แต่อัลลอฮ์ผู้ซึ่งไม่มีผู้อื่นรู้ถึงสถานะของเขา
และไม่มีผู้บรรยายใดที่สามารถบอกถึงคุณลักษณะใดคุณลักษณะ
หนึ่งของเขา”เขาจะได้รับเพิ่มอายุให้ยี่ดียวขึ้น และอัลลอฮ์ทรงให้
ความมั่นคงจากบรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งหมด

หะดีษที่ 28 ปรากฏใน หน้า 57 บรรทัดที่ 5 ดังนี้

((درفدا انس فداني بارغسياف مباح افيل مميري سلام امام هاري
جمعة يعني مميري سلام سمبهيج جمعة دهلو درفدا براوبه دان برفينده
باکين درفدا کدودفکنث اکن
﴿ توجہ 2 کالي دامفوني الله باکين بارغيغ ﴾

تله تر دهلو درفدا دوسا

ความว่า จากท่านอนัสท่านนบีได้กล่าวว่า ผู้ใดที่อ่านฟาติฮะฮ์
() และกุลฮุวัลลอฮ์ () และกุลฮุ
ซุบรอบบิनाس () เจ็ดครั้ง หลังจากอิหม่าม
ละหมาดให้สาলামละหมาดวันศุกร์ และก่อนที่เขาจะเคลื่อนจากที่นั่ง
อัลลอฮ์จะทรงลงล้างบาปที่ผ่านมาของเขา

หะดีษที่ 29 ปรากฏใน หน้า 57 บรรทัดที่ 10 ดังนี้

((درفدا ابن عباس رضي الله عنهما درفدا نبي بارغسياف مباح كمدين
درفدا سلسي سمبهيج جمعة (سبحان ربي العظيم وبحمده) دامفوني الله
باکين سراتس رييو دوسا دان باکي دوا اييو بافن دوا فوله امفت رييو
دوسا))

ความว่า ผู้ใดที่อ่าน () หลังละหมาดวัน
ศุกร์เขาจะได้รับลบล้างบาปถึงหนึ่งแสนบาปและบาปของบิดามารดา
ของเขาถึงสองหมื่นสี่พันบาป

3.4.3 อธิบายบทบัญญัติด้วยหลักฐานอิจญ์มาอ์

ท่านได้นำการอิจญ์มาอ์ของบรรดามุจตะฮิดในการอธิบายบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อิจญ์มาอ์ที่ 1 ปรากฏในหน้า 17 .บรรทัดที่ 27 ซึ่งเป็นการอิจญ์มาอ์ของอุละมาอ์เกี่ยวกับอวัยวะที่ใช้ในการตะฮัมมุนั้นคือใบหน้า และมือทั้งสองข้างเท่านั้น

دان كتهوي اولهم بهواسن تله اجماع سكل علماء أتس بهواسن تيمم ايت تر تنتو اي فد

موكا دان دواتافق تاغن جوا

ความว่า และเจ้าจงทราบเถิดว่ามติเอกฉันท์ของปวงปราชญ์ในการตะฮัมมุนั้นกระทำเฉพาะใบหน้าและสองฝ่ามือเท่านั้น

อิจญ์มาอ์ที่ 2 ปรากฏในหน้า 48 บรรทัดที่ 1 ซึ่งเป็นการอิจญ์มาอ์ของอุละมาอ์เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สามของการละหมาดศฟ คือตักบิรสี่ครั้ง

دان روكن يغكتيكاث تكبير امفت كالي دغن تكبيرة الاحرام دغن اجماع

ความว่าและหลักการที่สามของการละหมาดศฟนั้นคือตักบิรสี่ครั้ง โดยการอิจญ์มาอ์

3.4.4 การอ้างบทบัญญัติด้วยหลักฐานกียาส(การเทียบเคียง)

ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาฆูด ได้อ้างหลักการกียาสซึ่งปรากฏในหนังสือเล่มนี้มีอยู่สองแห่งกล่าวคือ

กียาสที่ 1 ปรากฏในหน้า 17 บรรทัดที่ 15 ซึ่งเกี่ยวกับตะฮัมมุนที่สามารถแทนน้ำในการอาบน้ำได้

برمول فرض تيمم ليم فركارا فرتمان نية يعيني نية مهاروسكن سمبيغ اتو طواف اتو مپنتوه

مصحف دان اومفماث سفره دنيتن (نويت التيمم لا ستباحة فرض الصلاة) سهاجا اكو تيمم كارن

مهارسكن فرض سمبيغ اتو (نويت التيمم لا ستباحة الصلاة) سهاجا اكو تيمم كارن مهارسكن

سمبيغ مك نية يغفرتام دسمبيغ دغندي فرض دان ببراف سنة دان فد يغكدوا سمبيغ دغندي اكن سنة

جوا تياد فرض مك جمعة سفره حكم فرض بر سلاهن سمبيغ جنازة سفره حكم سمبيغ سنة دان

دقياسكن نية مپنتوه مصحف دان طواف دغن مهارسكن كدواث.

ความว่า ฟิรฎุอะยัมมุนั้นมีห้าประการประการที่หนึ่งคือการตั้งเจตนาหมายความ ว่า ตั้งเจตนาเพื่อการอนุมัติทำการละหมาดหรือเฆาะวาฟหรือสัมผัสอัลกุรอานเป็นต้นการตั้งเจตนา นั้นเช่น (ะวะยตุอะยัมมุลอิสตีบาหะติฟะรฎุอัลสอลาติ) ความว่า ข้าพเจ้าจะยัมมูมเพื่อการอนุมัติ กระทำฟิรฎุละหมาด. หรือ(ะวะยตุอะยัมมุลอิสตีบาหะติอัลสอลาติ) ความว่า ข้าพเจ้าจะยัมมูมเพื่อ การอนุมัติทำการละหมาด ดังนั้นการตั้งเจตนาอะยัมมูมประการที่หนึ่งนั้นสามารถกระทำ ละหมาดฟิรฎุหนึ่งครั้งและกระทำละหมาดสุนัตได้หลายครั้ง และผู้อ่านคุดบะฮ์วันศุกร์เหมือนกับ บทบัญญัติของฟิรฎุ แต่แตกต่างจากการละหมาดศฟ ซึ่งเหมือนกับละหมาดสุนัต และการเทียบเคียง (กียาส)การสัมผัสอัลกุรอานและเฆาะวาฟด้วยการอนุมัติทั้งสอง.

กียาสที่ 2 ปรากฏในหน้า 43 บรรทัดที่ 35 ซึ่งเกี่ยวกับความประเสริฐของภาค กลางคืนของวันศุกร์นั้นเหมือนกับภาคกลางวันของวันศุกร์

دان ادا فون فدا ما لم جمعة مك دغن قياس اتس هاري جمعة

ความว่า และภาคกลางคืนของวันศุกร์นั้นเทียบเคียงจากภาคกลางวันของวันศุกร์

3.4.5 วิธีการอ้างบทบัญญัติหลักว่าด้วยจารีต (อูर्फ)

ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูต อัลพะฎอนียก็ใช้ อูर्फ ในการอ้าง บทบัญญัติในหนังสือ วุซอหุ อัลอัฟรอหุ ะอิศบาหุ อัลพะลาหุ ซึ่งมี อยู่ 8 แห่งด้วยกัน ปรากฏ ดังต่อไปนี้.

อูर्फที่ 1 ปรากฏในหน้า 14 บรรทัดที่ 28

دان دكهند قكي دغن للاكي دان فرمفوان ايت يغ سوده سمفي حد شهوة فد عرف

ความว่า และความหมายของการเป็นผู้ชายและผู้หญิงนั้นคือผู้ที่มีความต้องการทาง เพศ ตามหลักว่าด้วยจารีต

อูर्फที่ 2 ปรากฏในหน้า 23 บรรทัดที่ 35

دان فوتس موالة فول دغن ديم يغ فنخغ فد عرف دغن كتيادأن عذر

ความว่า และถือว่าการขาดการต่อเนื่องอันเนื่องมาจากเหตุกระทำที่ระยะ เวลานานตามหลักว่าด้วยจารีต โดยมีได้มีความจำเป็น

อูรฟี่ที่3 ปรากฏในหน้า 26 บรรทัดที่ 36

دان باتوق دان برسین جك پات دواحروف اتو ساتو حروف یغ ممبری فهم بطلله
سمبهیغن بهکن دمعا فکن یغتر سبوة جك سدیکیت فدا عرف تتکل تر کرس اتسن اولیه یغتر سبوة دان جك
پات درفدان دواحرف تیف 2 کالی سکلیفون بر سلاهن جك بایق یغتر سبوة ایت فدا عرف
 ความเป็นมา และเมื่อมีการไอ หรือจาม หากปรากฏสองพยางค์ หรือหนึ่งพยางค์ที่
 แสดงออกซึ่งความเข้าใจ การละหมาดของเขาจะถือเป็นโมฆะ เช่นเดียวกันอาการไอหรือจามที่ถือ
 ว่าเป็นบ่อยครั้งทางหลักว่าด้วยจารีตแม้จะมีสองพยางค์ด้วยความชัดเจนที่ไม่สามารถยับยั้งได้ก็ตาม
 นอกจากอาการไอหรือจามนั้นที่บางครั้งจึงถือว่าการละหมาดของเขาเป็น โมฆะ

อูรฟี่ที่4 ปรากฏในหน้า 27 บรรทัดที่ 7

دان كدواں فر بوتن یغبایق لاكي بر توروبت 2 سفرة تيك لگكه یغبر توروبت 2 فدا عرف
 سام ادا سغهاج اتو تر ساله بطل سمبهیغن
 ความเป็นมา และประการที่สอง การกระทำที่หลายครั้งและติดต่อกัน เช่น สามก้าว
 ติดต่อกันตามหลักว่าด้วยจารีตไม่ว่าจะด้วยเจตนาหรือไม่เจตนา การละหมาดของเขาก็จะถือว่าเป็น
 โมฆะ

อูรฟี่ที่5 ปรากฏใน หน้า 28 บรรทัดที่ 14

دان جك تر ایغت ای کمدین درفدا سلامن دان همفیر ماسن فدا عرف
 ความเป็นมา และถ้าหากเขานึกได้หลังจากที่เขาให้سلامแล้วไม่นานตามหลักการจารีต
 (ก่อนนุกฎาสัญญะศหฺวียฺได้)

อูรฟี่ที่6 ปรากฏในหน้าที่ 29 บรรทัดที่ 15

مك جك مبري سلام دغن سغهاج فدا حال ایغت اكن سهوین تیاد دافت لاكي ای
 سجود سام ادا فنجغ فر چراین اتو فنдық اتو لوف ای دان فنجغ فر چراین فدا عرف مك دمکین جوا تیاد
 دافت لاكي ای سجود
 ความเป็นมา หากเขาเจตนาว่าละหมาดทั้งที่เขาไม่รู้ถึงควรที่จะสุญญะศหฺวียฺ ก็ไม่อนุญาต
 สุญญะศหฺวียฺได้ไม่ว่าจะห่างด้วยเวลาที่นานหรือไม่นาน แต่ถ้าหากเขาให้ละหมาดโดยที่เขาลืมในเวลาที่นาน
 ตามหลักการจารีตก็ไม่อนุญาตสุญญะศหฺวียฺเช่นกัน

อูรฟี่ที่ 7 ปรากฏในหน้าที่ 35 บรรทัดที่ 21

دان كتيكن موالات انتارا سمبهيج يغ فرتام دان انتارا يغ كدوا جاغن ادا فنجر اين يغ فنحغ

فدا عرف يأت قدر ماس لولس سمبهيج دوار كعة

ความว่า และประการที่สาม ต้องติดต่อกันระหว่างละหมาดทั้งสอง(ละหมาดรวม) จึงไม่อนุญาตห่างกันที่ระยะเวลายาวตามหลักว่าด้วยจารีตกล่าวคือเวลานานที่สามารถละหมาดสอง รอกอ้อได้

อูรฟี่ที่ 8 ปรากฏใน หน้าที่ 41 บรรทัดที่ 14

دان بر توروب 2 انتارا دو دان انتارا سمبهيج يأت جاغن ادا فر چراين يغ فنحغ فدا

عرف يأت جاغن ادا قدر دوار كعة

ความว่า และให้ต่อเนื่องระหว่างคุตบะฮ์ และละหมาด กล่าวคือไม่อนุญาตให้ขาด ความต่อเนื่องระหว่างทั้งสองด้วยระยะเวลาที่นานตามหลักการจารีตกล่าวคือเวลานานที่สามารถ ละหมาดสองรอกอ้อได้

3.4.6 การตัดลิศม์ซัฮ์บอื่นนอกเหนือจากมัซฮับชาฟีอีย์

การตัดลิศม์หรือการปฏิบัติตามหมายถึงการเลียนแบบผู้อื่นด้วยการยอมรับผล ของการอิญติฮาดของเขาโดยที่ตนเองไม่รู้เหตุผลหรือหลักฐาน ซึ่งท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด อัลฟะฎอนีย์ ได้นำเอาหลักการเกี่ยวกับการตัดลิศม์หรือปฏิบัติตามมัซฮับอื่นที่นอกเหนือจาก มัซฮับ ชาฟีอีย์ มาอธิบายบทบัญญัติอีกด้วย ดังตัวอย่างในหน้า 40 บรรทัดที่ 9 ซึ่งผู้แต่งให้ตัด ลิศม์ซัฮ์บอื่นจากมัซฮับชาฟีอีย์ในการปฏิบัติ ซึ่งท่านได้กล่าวว่า

دان دتبا اكن بلقبيني درفد اهلي دوسن يغ تياد سمفي بيلاغن 2 امفت فوله

اورغ اداكه سمبهيج اكن جمعة اتو ظهر مك جوابن هندقله سمبهيج اكن ظهر اتس

مذهب امام الشافعي دان تله مهارس اوله فرهيمفونن درفد علماء درفدامام شافعي اكن بهواسن

هندقله سمبهيج اكن جمعة مك قول يغ مهارس اين قواة اي مك افيل دتقليد سكلين

اكن اورغ يغ مغاتكن قول اين مك بهواسن هاروس دتقليد كندي دان صحله جمعة

ความว่า มีผู้คนจากชาวสวนได้ถามท่านซัยคุ บุลกีญนีญ์เกี่ยวกับการปฏิบัติละหมาด วันศุกร์ที่จำนวนคนไม่ครบสี่สิบคนจะต้องละหมาดวันศุกร์หรือละหมาดซุฮริ ท่านซัยคุ บุลกีญนีญ์ได้ ตอบว่า จงละหมาดซุฮริ ตามทัศนะอิมาม อัชชาฟีอีย์ แต่ตามทัศนะของบรรดาอุละมาอ์

นอกเหนือจากทัศนะของอิมามอัชชาฟีอีย์มีความเห็นว่า ปฏิบัติละหมาดวันศุกร์ได้ ดังนั้นทัศนะที่สองนี้น่าหนักมากกว่า และหากบรรดาชาวสวนเหล่านี้ตั้งถึัดกับทัศนะนี้ก็กระทำไ้และถึื่อว่า ละหมาดวันศุกร์นั้นถูกต้อง.

3.4.7 วิธีการรวบรวมทัศนะและการให้น้ำหนักกับหลักฐาน (ตำรฎีห)

การตำรฎีหหรือการเลือกลัทธิฐานที่หนักแน่นกว่า ของท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิศมาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ในหนังสือ วุซาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาหุ โดยส่วนใหญ่แล้ว ท่านจะยึดหลักฐานที่มีความหนักแน่นกว่าไม่ว่าจะสังกัดมัซฮับชาฟีอีย์กับชาฟีอีย์หรือมัซฮับชาฟีอีย์กับมัซฮับอื่นนอกเหนือจากชาฟีอีย์ หรือมิได้กล่าวมัซฮับใด ๆ ก็ตาม ดังตัวอย่างในหน้าที 40 บรรทัดที9เป็นทัศนะของมัซฮับชาฟีอีย์กับมัซฮับอื่นซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการละหมาดวันศุกร์ ท่านกล่าวว้า

امفت فوله دان دتپا اكن بلقيني درفد اهلي دوسن يغ تباد سمفي بيلاغن 2
 اورغ اداكه سمبيغ اكن جمعة اتو ظهر مك جوابن هندقله سمبيغ اكن ظهرا تس
 مذهب امام الشافعي دان تله مهارس اوله فرهيمفونن درفد علماء درفدامام شافعي اكن بهواسن
 هندقله سمبيغ اكن جمعة مك قول يغ مهارس اين قواة اي

ความว้า มีผู้คนจากชาวสวนได้ถามท่านซัยคุ บุลคัยนีย์เกี่ยวกับการปฏิบัติละหมาดวันศุกร์ทีจำนวนคนไม่ครบสี่สิบคนจะต้องละหมาดวันศุกร์หรือละหมาดซุริ ท่านซัยคุ บุลคัยนีย์ได้ตอบว้า จงละหมาดซุริ ตามทัศนะอิมาม อัชชาฟีอีย์ แต่ตามทัศนะของบรรดาอุละมาอ์นอกเหนือจากทัศนะของอิมามอัชชาฟีอีย์มีความเห็นว่า ปฏิบัติละหมาดวันศุกร์ได้ ดังนั้นทัศนะที่สองนี้น่าหนักมากกว่า

ทัศนะทีมิได้ปรากฏผู้ให้ทัศนะดังตัวอย่างทีปรากฏในหน้า 16 บรรทัดที 21

دان جك اداي مك واجب مندین كمدین درفد اسلام فد قول يغ اصح اياله يغ معتمد
 ن دان كتا قيل كو كور اي افيل اسلام مك قول اين ضعيف
 ความว้า และหากเขา(มีหะดัษใหญ่) ก็จำเป็นแก่เขาทีจะต้องอาบน้ำหลังจากทีเขารับอิสลามแล้วตามทัศนะทีถูกต้องกว่าทีเป็นทียึดถึื่อ ในขณะที่เดียวกันก็มีผู้กล่าวว้าไม่จำเป็นต้องอาบน้ำเมื่อใดได้รับอิสลามซึ่งทัศนะทีสองนีเป็นทัศนะทีอ่อนกว่า.

3.4.8 วิธีรวบรวมความเห็นต่าง ๆ และมีได้ตรึงหุ

นอกจากที่ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ได้ตรึงหุหรือใช้วิธีการเลือกหลักฐานที่หนักแน่นกว่า ในหนังสือ วุฮาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิสบาหุ อัลพะลาหุแล้ว แต่บางครั้งท่านจะรวบรวมความเห็นของอุละมาอ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะสังกัดมัซฮับชาฟีอีย์หรือมัซฮับอื่น นอกเหนือจากชาฟีอีย์ โดยไม่ให้น้ำหนักแก่ทัศนะหนึ่งทัศนะใด ดังที่ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 หน้าที่ 40 บรรทัดที่ 15 เป็นทัศนะของบรรดาอุลาม่าอ์ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับจำนวนบุคคลที่สามารถทำการละหมาดวันศุกร์ได้

ببلاغن 2 امفت فوله اين ساتو قول درفد امفت بلس قول دان قول يغ كدواصح
 جمعة درفد حوا دروايتكندي اوله ابن حزم دان قول يغكتيك دوا اورغ سفرة سمبيغ دان
 برجماعة قول دان قول يغكأمفت تيك اورغ سرت امام فد امام ابي حنيفه دان سفیان
 عنهما دان قول يغكليمان دوا اورغ سرت امام فد ابي يوسف دان محمد دان اللين دان قول
 يغكأتمن توجه اورغ فد عكرمة دان قول يغكتوجه ام اورغ فدر بيعة دان قول يغكدولافن دوا بلس
 اورغ فدر بيعة جوک دان امام مالك دان قول يغكسميلن سفرة ايت جوک درفد امام فد ابي اسحق
 دان قول يغكسفونهن دوا فوله اورغ فدر رواية ابن حبيب درفد مالك دان قول يغكسبلسن تيك فوله اورغ
 دمكين ايت جوک دان قول يغكدوا بلس ليم فوله اورغ فد احمد دان دحايتكندي درفد عمر بن عبد
 العزيز رضي الله عنه دان قول يغكتيك بلس دولافن فوله اورغ دحايتكندي اوله مأزري دان قول
 يغكأمفت بلس فرهيمفونن يغبايق

ความว่า จำนวนผู้ละหมาดวันศุกร์ต้องครบสี่สิบคนนั้นเป็นทัศนะหนึ่งในสิบสี่ทัศนะ และทัศนะที่สองคือหนึ่งคนเท่านั้นซึ่งเป็นทัศนะที่มีการพาดพิงถึงอิบนิหัมมิ และทัศนะที่สามคือสองคนเหมือนกับการละหมาดญะมาอะฮ์คือเป็นทัศนะของนักอีย์ และทัศนะที่สี่คือสามคนรวมทั้งผู้เป็นอิมามด้วยเป็นทัศนะของอิมามอบีหะนีฟะฮ์และสุฟยานอัชชูรีย์ และทัศนะที่ห้าคือสองคนพร้อมกับอิมามคือเป็นทัศนะของอบีซุฟ และมุหัมมัด และอัลลัยซ และทัศนะที่หกคือเจ็ดคนเป็นทัศนะของอิกเราะมะฮ์ และทัศนะที่เจ็ดคือหกคนเป็นทัศนะของเราะบีอะฮ์ และทัศนะที่แปดคือสิบสองคนเป็นทัศนะของเราะบีอะฮ์เช่นกันและอิมามมาลิก และทัศนะที่เก้าคือเหมือนกับทัศนะที่แปดไม่นับรวมถึงผู้เป็นอิมามเป็นทัศนะของอบีอิสฮาก และทัศนะที่สิบ คือ ยี่สิบคนเป็นทัศนะที่รายงานโดยอิบนิหะบิบ จากมาลิก และทัศนะที่สิบเอ็ด คือ สามสิบคน และทัศนะที่สิบสอง คือ ห้า

สิบคนเป็นทัศนะของอะหมัดและเป็นทัศนะที่ถูกเล่าโดยท่านอุมัร บิน อัลคุดละซีซ และทัศนะที่สิบสาม คือ แปลสิบคนเป็นทัศนะที่ถูกเล่าโดยมะอฺชะรีซีย์ และทัศนะที่สิบสี่คือ มีจำนวนผู้คนที่มากมาย

ตัวอย่างที่ 2 หน้า 42 บรรทัดที่ 11

مك مكروه بركات 2 تتكل مباح فد مذهب امام كيت شافعي ادافون
مذهب امام يغلا حرام بركات 2 فدا كتيك ايت

ความเป็นสิ่งสมควรพุดจาในขณะที่เคาะตีบกำลังอ่านคุดบะฮุอยู่ตามทัศนะมัซฮับอิมามชาฟีอีย์ของเรา แต่ทัศนะอื่น ๆ ถือว่าเป็นการต้องห้าม(หะรอม)การพุดจาในเวลาดังกล่าว

3.5 ลักษณะการเขียนในหนังสืออุฆาหุลอัฟรอหุ ะอิลศิบาหุลพะลาหุ

ลักษณะการเขียนของท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาหวุด อัลพะฎอนีย์ ในหนังสืออุฆาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิลศิบาหุ อัลพะลาหุ ท่านได้เรียบเรียงเนื้อหา ต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามเป็นเนื้อหาหลัก และเกี่ยวกับวิชาเตาหีด(วิชาเอกภาพ)เป็นเนื้อหารอง ท่านใช้สำนวนบางประโยคเป็นภาษาอาหรับแล้วแปลเป็นภาษามลายู แต่เนื้อหาส่วนใหญ่แล้วท่านใช้ภาษามลายูปัตตานี ซึ่งพอสรุปลักษณะการเขียนของท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บินอิสมาอีล ได้ดังต่อไปนี้

3.5.1 การเรียบเรียงและลำดับเนื้อหา

จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการเรียบเรียงและลำดับเนื้อหาในหนังสืออุฆาหุ อัล อัฟรอหุ ะอิลศิบาหุ อัลพะลาหุ ผู้วิจัยพบว่าผู้แต่งได้จัดลำดับและจัดเนื้อหาที่เกี่ยวกับเตาหีดซึ่งเป็นเนื้อหารองเป็นบทนำก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาหลักคือเนื้อหาที่เกี่ยวกับฟิกฮุตามแนวมัซฮับชาฟีอีย์ ทั้งนี้ก็เพราะว่าอุละมาอ์ปัตตานีในอดีตถือว่าความรู้เกี่ยวกับเตาหีดนั้นมีความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างมากที่ชาวมุสลิมทุกคนที่จะต้องเรียนรู้ก่อนวิชาอื่น ๆ ด้วยประการเหล่านี้ท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาหวุด อัลพะฎอนีย์จึงเริ่มเรียบเรียงและลำดับเนื้อหาด้วยการเขียนตำราที่เกี่ยวกับเตาหีดก่อนวิชาอื่น ส่วนเนื้อหานั้นผู้แต่งได้รวบรวมจากหนังสือกฎหมายอิสลาม สายมัซฮับชาฟีอีย์จากหนังสือที่เป็นภาษาอาหรับ และภาษามลายูหลาย ๆ เล่มด้วยกัน โดยเฉพาะหนังสือฮาซียะฮุ อัลบาญูรีย์ " หนังสือเล่มนี้เขียนโดยท่านชัยคุ อิบรอฮิม อิบนุ มุหัมมัด อัลบาญูรีย์ (al – Bajuri) หนังสือ " (ฟัตหุลอะลวะฮุฮาบ) เขียนโดยท่าน อิบิ ยะหฺยา ซะกะรียา อัลอันศอรีย์ ซึ่งเป็นฟิกฮุภาษาอาหรับ ที่อธิบายเพิ่มเติม หนังสือมันฮัจญ์ อัล กุฏลาบ "

" ซึ่งสรุปจากหนังสือ มินฮาญ์อ์ฎออลิบิน " "ของท่านอิมามนะวะวี๊
หนังสือฟิกฮุเล่มนี้เป็นหนังสือที่บรรดาอุละมาอ์ปัตตานีใช้เป็นทำนองกฎหมายอิสลาม และภาษามลายูก็มีหนังสือ มัจญ์ละอ์ อัลบัครอยน์ " " ซึ่งท่านเป็นผู้แต่งเอง หนังสือสะบีลุลมุฮ์
ตัดคืน " "และอีกหลาย ๆ เล่ม ที่ผู้แต่งได้รวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ จากหนังสือเหล่านั้น
หลังจากนั้นท่านก็ได้จัดลำดับเนื้อหา โดยใช้ลักษณะการจัดลำดับคล้ายกับหนังสือมัจญ์ละอ์ อัลบัครอยน์ของท่านเองเป็นผู้แต่ง กล่าวคือท่านเริ่มต้นในเนื้อหาหลักด้วยบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความ
สะอาดจนถึงบทสุดท้ายด้วยการละหมาดศฟ ส่วนการจัดบทในเนื้อหาหนังสืออุซฮาหุลอ์ฟรอหุ
วะอิศบาหุลพะลาห์นั้น ผู้แต่งได้จัดเป็นไปตามหลักวิชากฎหมายอิสลามทั่ว ๆ ไป โดยการเริ่มต้น
ด้วยคำว่า " อ่านว่า ก็ตาบแปลว่าบท คือหัวข้อใหญ่และคำว่า " " อ่านว่าบาบ แปลว่า
หมวด คือ หัวข้อย่อย และมีคำว่า " " " อ่านว่าฟิเศาะ แปลว่าตอนคือ หัวข้อตอนจากหัวข้อย่อย ดัง
ตัวอย่างต่อไปนี้ .

บทที่ 1 หน้า 10 บทบัญญัติว่าด้วยการทำความสะอาด ซึ่งผู้แต่งใช้ศัพท์ภาษา
อาหรับว่า : แปลว่า บทที่เกี่ยวกับบทบัญญัติว่าด้วยการทำความสะอาด
หมวดที่ 3 หน้า 15 ว่าด้วยการอาบน้ำ ซึ่งผู้แต่งใช้ศัพท์ภาษาอาหรับทับว่า
: แปลว่า หมวดที่ว่าด้วยการอาบน้ำ
ตอนที่ 1 หน้า 16 ว่าด้วยการอาบน้ำที่เป็นสุนัต ซึ่งผู้แต่งใช้คำว่า " " เป็น
ภาษาอาหรับส่วนที่เป็นตอนนั้นเป็นภาษามลายู เช่น : แปลว่า ตอนที่ว่า
การอาบน้ำที่สุนัต

3.3.2 ส่วนที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้

ส่วนที่ใช้ในหนังสืออุซฮาหุ อัล อ์ฟรอหุ วะอิศบาหุ อัล พะลาห์ คล้ายคลึงกับ
หนังสือฟิกฮุภาษามลายูปัตตานีที่แต่งโดยอุละมาอ์ในปัตตานีทั่ว ๆ ไป แต่เมื่อเปรียบเทียบหนังสืออุ
ซฮาหุ อัลอ์ฟรอหุวะอิศบาหุ อัลพะลาห์กับหนังสือฟิกฮุ มัจญ์ละอ์ อัลบัครอยน์ซึ่งก็เป็นหนังสือเกี่ยวกับ
กฎหมายอิสลามอีกเล่มหนึ่งของท่านเช่นกัน จะเห็นได้ว่าหนังสืออุซฮาหุ อัลอ์ฟรอหุวะอิศบาหุ อัลพะ
ลาห์จะใช้ประโยคในการอธิบายกฎหมายอิสลามที่สั้นกว่า ทั้งนี้เนื่องจากผู้แต่งอาจจะเจตนาอธิบาย
สั้น ๆ เพราะเป็นหนังสือเล่มเล็กตามที่ผู้แต่งได้กล่าว ในบทนำว่า ข้าพเจ้าได้ตอบรับในการรวบรวม
หนังสือเล่มเล็ก () แปลว่าข้าพเจ้าได้ตอบรับตามคำขอเหล่านั้น(รวบรวมเป็นหนังสือ
เล่มเล็ก) ในการแต่งหนังสืออุซฮาหุ อัลอ์ฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาห์ของท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิส
มาอีล ดาวูด อัลพะฎอนีย์ ส่วนที่ใช้ในการแต่งหนังสืออื่นจะมีภาษาอาหรับเป็นบางคำ ตามที่ท่าน

ได้เขียนในบทนำของท่านบางส่วนเป็นภาษาอาหรับแล้วแปลเป็นภาษามลายู ส่วนการเรียบเรียงประโยคนั้นท่านจะใช้หลักไวยากรณ์ภาษาอาหรับ จึงยากต่อการศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้หลักไวยากรณ์ภาษาอาหรับ แต่สำหรับผู้ที่มีพื้นฐานแล้วก็คงไม่มีปัญหาในการศึกษา อย่างไรก็ตามในหนังสือเล่มนี้ซึ่งเป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลาม แต่ถ้าหากสังเกตผู้แต่งมิได้เน้นในเรื่องของหลักฐานเท่าใดนัก ทั้งนี้เนื่องจากผู้แต่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากหนังสือฟิกฮภาษาอาหรับอันได้แก่ อัล อิกนาอ์ " หนังสือ อีอานะตุลอุลิมีน " "อัลบาญรีย " " และหนังสือฟิดหุลวัสฮาบ " "เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหนังสือฟิกฮสังกัคมัชฮับ ซาฟีฮีย์ อันเป็นหนังสือที่มีได้เน้นเกี่ยวกับหลักฐานเท่าใดนัก และอีกเหตุผลหนึ่งว่าท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูด อัลพะฎอนีย์ มีเจตนาที่จะนำเสนอบทบัญญัติอย่างเดียว เพื่อผู้เรียนและผู้อ่านได้รับทราบบทบัญญัติทางกฎหมายอิสลามและคำตอบอย่างเดียว จึงมิได้เน้นในเรื่องหลักฐาน

3.6 การพิสูจน์ว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ดังต่อไปนี้

1. อุละมาอ์ปัตตานีในอดีตมักจะระบุชื่อของตนเองในบทนำของการแต่งตำราอิสลามศึกษา เช่นท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูด อัลพะฎอนีย์ ท่านได้ระบุชื่อของท่านในบทนำหนังสือ วุซาหุ อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาหุ โดยที่ท่านได้กล่าวเป็นภาษาอาหรับและแปลเป็นภาษามลายูญาวีไว้ว่า

ความว่า บ่าวของอัลลอฮ์ผู้ซึ่งต้องการที่พึ่ง ณ อัลลอฮ์ ผู้ซึ่งมีปลอดจากบาป ผู้ซึ่งมีปลอดจากความผิด คือ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูด อัลพะฎอนีย์ ผู้ซึ่งต้องการที่พึ่ง ณ อัลลอฮ์ ที่เสียชีวิตที่เมืองมักกะฮ์

จากคำขึ้นต้นบทนำของหนังสือเล่มนี้ด้วยชื่อ ซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูด อัลพะฎอนีย์ ดังนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าท่าน ซัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาฆูด อัลพะฎอนีย์ เป็นผู้แต่งจริง

2. ท่านยอมรับด้วยตัวเองว่าท่านจะรวบรวมเนื้อหาที่แปลเป็นภาษามลาญญูวี ดังคำพูดของท่านที่ได้กล่าวเป็นภาษาอาหรับและแปลเป็นภาษามลาญญูวีไว้ในบทนำดังต่อไปนี้

ความว่า ฟีน้องที่เป็นที่รักใคร่ของข้าพเจ้าได้ร้องขอให้ข้าพเจ้ารวบรวมหนังสือเล่มเล็กที่แปลเป็นภาษามลาญญูวีซึ่งประกอบด้วย เรื่องที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของอิสลาม หลักการศรัทธาบทลงโทษต่อผู้ที่ทิ้งละหมาด หลักการละหมาด เงื่อนไขของการละหมาด และประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคุนยา และอาคีรอฮฺ

จากข้อความข้างต้นเข้าใจได้ว่า หลังจากที่บรรดาผู้ที่เป็นที่รักใคร่ของท่าน ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาหวุด อัลพะฎอนีย์ ได้ร้องขอให้ท่านเขียนหนังสือแล้ว ท่านก็ได้ตอบรับด้วยความเต็มใจ และได้ตั้งชื่อเป็นภาษาอาหรับว่า _____ แปลได้ความว่า ข้าพเจ้าได้ตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า “ วุซาหุ อัล อ์ฟรอหุ วะอิศบาหุ อัล ะลาหฺ ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง

ส่วนความหมายของชื่อหนังสือ เล่มนี้มีชื่อเป็นภาษาอาหรับ คือ

(_____) อ่านว่า วุซาหุ อัล อ์ฟรอหุ วะอิศบาหุ อัล ะลาหฺ

ประกอบด้วย 4 คำ คือ (_____) (_____) (_____) และ (_____)

1. คำว่า _____ เป็นเอกพจน์ของ _____ ความว่า บรรดา

เครื่องแต่งกายของสตรี เข็มขัดประดับเพชร (ibn Mansur ,1990: 2/ 541)

2. คำว่า _____ เป็นพหูพจน์มาจากคำว่า _____ ความว่า

พอใจ ดีใจ ร่าเริงใจ (Dawud Abduh ,1988: 924)

3. คำว่า _____ มาจากคำว่า _____ ความว่า เข้าเวลา

ตอนเช้า กลายเป็น หรือปรากฏ (Dawud Abduh,1988: 717)

4. คำว่า _____ มาจากคำว่า _____ ชัยชนะ ความสำเร็จ (Dawud

Abduh ,1988: 948)

ดังนั้น (_____) จึงน่าจะมีความหมายว่าประกายเพชร

แห่งความสุขใจส่องแสงสู่ทางแห่งความสำเร็จ

3. นอกจากที่ ชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาหวุด อัลพะฎอนีย์ ได้กล่าวยอมรับว่าหนังสือวุซาหุ อัลอ์ฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลพะลาหฺในบทนำว่าเป็นหนังสือของท่านแล้ว ยังมี

นักวิชาการที่ได้กล่าวถึง ชีวประวัติ และหนังสืออุซฮาหฺ อัล อ์ฟรอหฺวะอิศบาหฺ อัลฟะลาหฺอีกด้วย อาทิ เช่น

1. หนังสือ “ Tokoh – Tokoh Ulama Semenanjung Melayu “ อิสมาอิล บิน เจะดาอุด เป็นผู้เขียนพิมพ์ที่โรงพิมพ์ Majlis UgamaIslam Kelantan เมื่อปี ค.ศ.1992 ประเทศมาเลเซียมีทั้งหมดสองเล่ม ในเล่มที่หนึ่ง หน้า 135 - 139 ได้กล่าวถึงงานประพันธ์ของท่านชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด อัลพะฎอนีย์ และหนึ่งในงานประพันธ์นั้น คือ หนังสืออุซฮาหฺ อัลอ์ฟรอหฺวะอิศบาหฺ อัลฟะลาหฺ นั้นแสดงให้เห็นว่านักวิชาการก็ยอมรับว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง(bin Che Dawud , 1992 : 135 – 139)

2. หนังสือ “ Ulama besar dari Fatani “ อะหมัด ฟัดหีย์ อัล พะฎอนีย์ เป็นผู้เขียน จัดพิมพ์ขึ้นโดย มหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย รัฐสตางอร์ ประเทศมาเลเซีย ในปี ค. ศ. 2001 ในหน้า 84 ได้กล่าวถึงงานประพันธ์ของท่าน ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด อัลพะฎอนีย์ มีอยู่ทั้งหมด 9 เล่มด้วยกัน และหนึ่งในงานประพันธ์นั้นคือ หนังสืออุซฮาหฺอัลอ์ฟรอหฺวะอิศบาหฺอัลฟะลาหฺ ซึ่งผู้เขียนตั้งใจเขียนถึงงานประพันธ์ทั้ง 9 เล่มนั้นของท่านชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด อัลพะฎอนีย์ นั้นแสดงให้เห็นว่านักวิชาการก็ยอมรับว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง(Ahmad Fathi , 2001 : 84)

3 . ท่านมุหัมมัด ชัมบิรีย์ เอ มาเลก ได้เขียนในหนังสือ “ Patani dalam Tamadun Melayu” ท่านได้เขียนเป็นภาษามลายูอักษรโรมัน จัดพิมพ์โดย สถาบันภาษาและวัฒนธรรม กัวลาลัมเปอร์ เมื่อปี ค. ศ. 1994 ส่วนหนึ่งของเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ท่านกล่าวเกี่ยวกับ อุลละมาอ์ ปัตตานี ที่มีชื่อเสียงที่มีผลงานการแต่งหนังสือมาก และหนึ่งในนั้นท่านได้หยิบยกท่าน ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด กับส่วนหนึ่งของผลงานของท่าน คือ หนังสือ อุซฮาหฺ อัล อ์ฟรอหฺวะอิศบาหฺ อัล พะลาหฺ ซึ่งเป็นหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการเล่มหนึ่ง นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่านักวิชาการยอมรับว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง (Muhammad Zambiri A. Malek , 1994 : 123)

4 . วารสารประจำเดือน “ Pengasoh Majallah Bulannan Dakwah dan Hadarah Islamih” เป็นวารสารประจำเดือนมุฮรอมและเศาะฟิร ปี ค.ศ. 1992 เล่มที่ 521 ที่ออกโดย สำนักคณะกรรมการอิสลามรัฐกลันตัน เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ ได้กล่าวเกี่ยวกับอุลาม่าอ์ ปัตตานีที่โด่งดังและหนึ่งในนั้นคือ ท่าน ชัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาอุด อัลพะฎอนีย์ กับผลงานการประพันธ์หลายเล่มด้วยกัน และหนึ่งในนั้น คือ หนังสือ อุซฮาหฺ อัลอ์ฟรอหฺวะอิศบาหฺ อัลฟะลาหฺ นั้นก็แสดงให้เห็นว่านักวิชาการยอมรับว่าหนังสือเล่มนี้เป็นของผู้แต่งจริง (Majlis Agama Islam Kelantan , 1992 : 15)

4. นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการได้ทำการพิสูจน์เนื้อหาภายในหนังสือเล่มนี้อีกด้วย อาทิเช่น ท่านอิลยัส ยะอูบ อัลอัชชะรีย์ท่านได้ทำการตรวจทานภายในหนังสือเล่มนี้ก่อนที่จะทำการจัดพิมพ์ และท่านได้กล่าวอีกว่าเป็นผลงานประพันธ์ของท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์ ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า“แท้จริงถือว่าเป็นการเสร็จสมบูรณ์ด้วยความเมตตาของอัลลอฮ์ ในการที่จะจัดพิมพ์หนังสือซุฮาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิศบาหุ อัลพะลาหุ ซึ่งเป็นหนังสือแนวมัชฮับซาฟีอีของท่านซัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์ อัลลอฮฺทรงตอบแทนผลบุญ และให้เกียรติแก่เขาด้วยการยินยอมในวันกียามะฮ์”

จากคำกล่าวของท่านอิลยัส ยะอูบ อัลอัชชะรีย์ ช่างต้นเข้าใจได้ว่าท่านได้ทำการพิสูจน์ภายในหนังสือเล่มนี้และพบว่าหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือฟิกฮ์แนวมัชฮับซาฟีอีของท่านซัยคุมุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์เป็นผู้แต่งจริง

3.7 ความนิยมและความสำคัญของหนังสือซุฮาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิศบาหุ อัลพะลาหุ

หนังสือซุฮาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิศบาหุ อัลพะลาหุ เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามซึ่งเป็นงานประพันธ์ของท่าน ซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์ และเป็นหนังสือที่รู้จักกันในปัตตานีและต่างประเทศ

หลังจากที่ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์ ได้ประพันธ์หนังสือเล่มนี้ เสร็จสิ้นตรงกับปี ค.ศ. 1895 หนังสือเล่มนี้เป็นที่ยอมรับของบรรดาอุละมาอ์ปัตตานีในอดีต และเป็นหนังสือที่นิยมมากรองจากหนังสือ มัจญลฮ์ อัลบัครอยน์ (Ahmad Fathi ,2001 :84) นอกจากอุละมาอ์ปัตตานี ก็มีอุละมาอ์จากต่างประเทศที่ให้ความสำคัญ และมีการใช้ความรู้ด้านกฎหมายอิสลามในหนังสือเล่มนี้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามอีกด้วย ท่าน K.H.M. ซาฟีอี ฮาดซามีย์ ท่านเป็นชาวอินโดนีเซีย ครั้งที่ท่านดำเนินรายการศาสนาโดยผ่านทางรายการวิทยุ ท่านให้คำตอบศาสนาที่ผู้ฟังได้ถามในรายการวิทยุ “ a Radio Cendera Wasih Jakarta ” ว่าท่านอ้างมาจากหนังสือ ซุฮาหุ อัลอัฟรอหุ ะอิศบาหุ อัลพะลาหุ มาใช้ในการตัดสินใจกฎหมายอิสลาม (Muhammad Saghir Bin Abdullah , 1995 : 3) และอีกสาเหตุหนึ่งที่หนังสือเล่มนี้ที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งได้รับความสนใจจากบรรดาอุละมาอ์ และประชาชนทั่วไปทั้งในปัตตานี และชาวเอเชีย สืบเนื่องจาก ท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอิล ดาูด อัลพะฎอนีย์ เป็นอุละมาอ์ปัตตานีที่มีชื่อเสียงรองจาก ซัยคุ ดาูด บินอับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ท่าน ซัยคุ มุหัมมัดซิน และตุวันมินาลโดยมีการยอมรับในตัวของท่านเป็นผู้ที่เต็มเปี่ยมด้วยความรู้มากส่วนการยอมรับใน

ส่วนของประชาชนทั่วไปนั้น อันเนื่องจากที่ท่านเป็นอุละมาอ์สังกัด มัชฮับซาฟีอี๊ กอปรกับประชาชนในปัตตานีและเอเชียส่วนใหญ่แล้วสังกัด มัชฮับซาฟีอี๊

สำหรับความนิยมและความสำคัญของหนังสือวุซฮาอ์อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลฟะลาหุ ในปัตตานี ท่านหะญีมุหัมมัดซาคี บินหะญีหะสัน³⁷ (สัมภาษณ์, 10 / 9 / 2552) ได้ตอบว่า ท่านเคยเรียนหนังสือเล่มนี้มาประมาณ 20 ปี และเคยสอนมาประมาณ 10 ปี ซึ่งเป็นหนังสือฟิกฮ์ที่บรรดาโต๊ะครูส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนการสอน ใช้เนื้อหาที่เข้าใจง่าย ใช้สำนวนและภาษาที่ง่าย จึงถือได้ว่าเป็นหนังสือที่มีความสำคัญเล่มหนึ่งสำหรับผู้เริ่มศึกษาวิชากฎหมายอิสลาม และท่านอาหามะจะอะ³⁸ (สัมภาษณ์, 12 / 9 / 2552) ได้เล่าว่า ท่านเคยเรียนหนังสือเล่มนี้มาประมาณ 1 ปี และเคยสอนมาประมาณครึ่งปี หนังสือเล่มนี้มีความสำคัญเพราะเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีสองเนื้อหาด้วยกันคือเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาเอกภาพและวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามซึ่งทั้งสองเนื้อหาใช้สำนวนที่ไม่ยากนักสำหรับผู้เริ่มศึกษา ส่วนแวมะ จาลง³⁹(สัมภาษณ์, 12 / 9 / 2552) ได้เล่าว่า ท่านเคยเรียนหนังสือเล่มนี้มาประมาณ 1 ปี และเคยสอนมาประมาณ 4 ปี ท่านเล่าอีกว่าหนังสือเล่มนี้มีความสำคัญเพราะมีเนื้อหาที่ครบทั้งวิชาเอกภาพและวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามซึ่งทั้งสองเนื้อหาใช้สำนวนที่ไม่ยากนักสำหรับผู้เริ่มศึกษา นอกจากนั้นยังใช้เป็นแหล่งอ้างอิงอีกด้วย ส่วนبابอมะ หรือนายหามะ ตือเราะ⁴⁰ (สัมภาษณ์, 12 / 9 / 2552) ได้เล่าว่า ท่านเคยเรียนหนังสือเล่มนี้มาประมาณ 1 ปี และเคยสอนมาประมาณ 2-3 ปี ท่านเล่าอีกว่าหนังสือเล่มนี้มีความสำคัญเพราะมีเนื้อหาที่ครบทั้งวิชาเอกภาพ วิชาฟิกฮุ และความรู้ที่เกี่ยวกับบทเรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยาวและสั้นเกินไป และที่น่าสนใจที่สุดผู้แต่งได้สอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับเงื่อนไขของการเป็นแบบอย่างหรือ กุควะฮ์ที่ดี

3.8 ชื่อและประวัติของเตาะหาบะฮ์โดยสังเขปที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้

จากการศึกษา วิเคราะห์ในหนังสือ วุซฮาอ์ อัลอัฟรอหุ วะอิศบาหุ อัลฟะลาหุ ของท่านซัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาเวด พบว่าท่านได้ระบุชื่อของบรรดาเตาะหาบะฮ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนประวัติพอสังเขปดังนี้

³⁷ ท่านเป็นหลานเขยของبابอมะ ตือเราะ อาศัยอยู่ ณ บ้านเลขที่ 371 หมู่ที่ 6 ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัจจุบันท่านสอนที่โรงเรียนมะอูฮัด อัลอิรสีสิยะฮ์หรือปอเนาะตุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

³⁸ ท่านเป็นศิษย์เอกของبابอมะ ตือเราะ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 338 / 1 ม. 7 ต.นาประดู่ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี

³⁹ ท่านเป็นเจ้าของสถาบันปอเนาะคารุลกูรอาน บ้านเลขที่ 119 ม. 2 ต.ยะหา อ.ยะหา จ. ยะลา

⁴⁰ ท่านเป็นเจ้าของปอเนาะมะอูฮัด อัลดีฮ์ซิบ อัลอิสลามีย์ บ้านเลขที่ 15/ 1 ม. 4 ต.นาเกตุ อ.โคกโพธิ์ จ. ปัตตานี

3.8.1 อลี บิน อบี ตอลิบ () ปรากฏในหน้า 5 บรรทัดที่ 21

ชื่อเต็มของท่านคือ อลี บิน อบีตอลิบ บิน अबلمุตตอลิบอัลฮาซิมีย์ อัลกุเราะซีห์ ท่านเกิด 23ปีก่อนฮิจญเราะฮ์ศักราช ท่านมีอายุน้อยกว่าท่านเราะสูล ท่านเป็นเด็กชายคนแรกที่เข้ารับอิสลามจากท่านนบี ท่านเข้าร่วมทำสงครามกับท่านนบีทุกครั้ง นอกจากสงครามตะบูก เพราะช่วงนั้นท่านถูกแต่งตั้งเป็นทูตของท่านนบีไปยังประเทศเยเมน หลังจากที่อุสมานถูกฆาตกรรม ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งอะลีเป็นเคาะลีฟะฮ์คนต่อมาและท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮ.ศ. 40 (al - Zirikli , 2002 : 4/295)

3.8.2 อนัส บิน มาลิก () ปรากฏในหน้า 5 บรรทัดที่ 25

อนัส บิน มาลิก บิน อัลนะฎอรฺ บิน ฎอมฎอม อันนัจญารีย์ อัลอันศอรีย์ ท่านเป็นเศาะหาบะฮ์และในขณะเดียวกันท่านเป็นคนรับใช้ของท่านนบี ﷺ มารดาของท่านชื่อสะลีม บินติ มัลฮาน ท่านเกิด 10 ปีก่อนฮิจญเราะฮ์ศักราช และได้เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 93 ท่านเป็นนักรายงานหะดีษถึง 2286 หะดีษ และถือว่าท่านเป็นเศาะหาบะฮ์ท่านสุดท้ายที่เสียชีวิต ณ เมือง บัศเราะฮ์ ประเทศอิรัก (al- Zirikli , 2002 : 2 / 24)

3.8.3 อับู อัด- ดัรดาอู () ปรากฏในหน้า 6 บรรทัดที่ 6

ชื่อเต็มของท่านคืออูวัยมัรฺ บิน กอยสุ บิน อามิรฺ อัลคุซเราะฮ์ญี อัลอันศอรีย์ ท่านเป็นเศาะหาบะฮ์ ชาวอันศอรฺ เข้ารับอิสลามช่วงสงครามบดัรฺ ท่านเคยร่วมสงครามอุฮุดพร้อมกับท่านเราะสูลﷺ และสนามรบอื่น ๆ ก่อนที่ท่านจะรับศาสนาอิสลามท่านเป็นนักธุรกิจที่โด่งดัง หลังจากที่ท่านรับอิสลามแล้ว ท่านได้ใช้เวลาทั้งหมดกับการศึกษาหาความรู้ และทำอิบาดะฮ์ ครั้งหนึ่งท่านได้กล่าวว่า ฉันพยายามที่รวบรวมการค้าขายพร้อม ๆ กับการปฏิบัติอิบาดะฮ์แต่ไม่ประสบความสำเร็จจนฉันต้องทิ้งการค้าขาย และได้ทุ่มเทเวลาเพื่อทำอิบาดะฮ์ ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 32 ในสมัยเคาะลีฟะฮ์อุษมาน อิบน์ อ์ฟฟาน ท่านเป็นเศาะหาบะฮ์ที่ท่องจำหะดีษมากถึง 179หะดีษ (al - Dhahbi, 1990 : 3/ 404)

3.8.4 อับดุลสุรอยเราะฮ์ () ปรากฏในหน้า 6 บรรทัดที่ 10

ชื่อเต็มของท่านคือ อับดุลเราะห์มาน บิน ศอครเราะฮ์อัคเศาะลีหฺ ถูกตั้งฉายาว่า อับดุลสุรอยเราะฮ์ เกิด 21ปีก่อนฮิจญเราะฮ์ศักราช เข้ารับศาสนาอิสลามเมื่อปีที่ 7 แห่งฮิจญเราะฮ์ศักราช ท่านเป็นเศาะหาบะห์ที่ท่องจำหะดีษมากถึง 5374 หะดีษ มีผู้บันทึกหะดีษทั้งที่เป็นเศาะหาบะห์ และตาบิอินที่มาจากสายรายงานอับดุลสุรอยเราะฮ์มากถึง 800 ท่าน อับดุลสุรอยเราะฮ์ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ที่เมืองมะดีนะฮ์ และเสียชีวิตที่เมืองมะดีนะฮ์ เมื่อปี ฮ. ศ. 59 (al- Zirikli , 2002 : 3/ 308)

3.8.4 อิบน์ อับบาต () ปรากฏในหน้า 8 บรรทัดที่ 20

ชื่อจริงของท่านคือ อับดุลลอฮ์ บิน อับบาต บิน อับดุลมุกฏออลิบ ท่านเกิด 3ปีก่อนฮิจญเราะฮ์ศักราช ที่เมืองมักกะฮ์ ท่านเป็นเศาะบะฮ์ที่ท่องจำหะดีษมากถึง 1660 หะดีษ ท่านเคยร่วมทำการสงคราม อัลญะมัล และศอฟฟิน และเป็นผู้ที่มีความรู้มากคนหนึ่ง นอกจากนั้นท่านยังเป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน จนได้รับการขนานชื่อว่า ตัฟสีร์ อิบน์อับบาต เสียชีวิตเมื่อ ปีฮ. ศ. 68 (al- Zirikli , 2002 : 4/ 95)

3.9 ชื่อและประวัติอุลามาฮ์โดยสังเขปที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้

จากการศึกษา วิเคราะห์ในหนังสือ วุซฮาหฺ อัลอัฟรอหฺ วะอิศบาหฺ อัลฟะลาหฺ ของท่านชัยคุ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล ดาหวุด พบว่าท่านได้ระบุชื่อของบรรดาอุลามาฮ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนประวัติพอสังเขปดังนี้

3.9.1. อิมามมุสลิม () ปรากฏในหน้า 12 บรรทัดที่ 1

ชื่อจริง ของท่านคือ มุสลิม บิน อัลหุจญาญญ์ บิน มุสลิม อัลกุซัยรียฺ อัล นัยซาบุรียฺ ท่านเกิด ปี ฮ. ศ 204ที่เมือง นัยซาบุรียฺ " "และเสียชีวิต เมื่อปี ฮ. ศ 261 ที่ เมือง นัยซาบุรียฺ หนังสือที่มีชื่อเสียงที่ท่านได้แต่ง คือ เศาะฮีหฺ มุสลิม " "ที่บรรจุหะดีษทั้งหมดประมาณหนึ่งหมื่นสองพันหะดีษใช้เวลาในการแต่งหนังสือเล่มนี้สิบห้าปี(al- Zirikli,2002:7 / 221)

3.9.2. ชัยครอมลีย์ () ปรากฏในหน้า 14 บรรทัดที่ 32

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด อิบน์ อะหมัด อัรรมลีย์ ท่านเกิด เมื่อปีส.ศ .919 ตรงกับปีค.ศ. 1513 ณ เมือง อัรรมลิส ประเทศอียิปต์ เนื่องจากท่านมีความเชี่ยวชาญทางด้านฟิกฮ์ ท่านจึงได้รับฉายาว่า “ อัชชาฟีอีย์ อัศเศาะฆิร ” หรือหมายความว่า อิมามชาฟีอีย์น้อย ผลงานด้านการประพันธ์ ของท่านมีมากมาย อาทิ หนังสือนิฮายตุ อัลมุหฺตาจฺ ” “ และหนังสือ อุมดาตุ อัรรอบิหฺ ” “ เป็นต้น ท่านเสียชีวิต เมื่อปี ส.ศ . 1004 ตรงกับ ค.ศ . 1596 (al- Zirikli , 2002 : 2 / 226)

3.9.3. อิมามนะวะวี () ปรากฏในหน้า 15 บรรทัดที่ 23

ชื่อจริงของท่านคือยะหฺยา อิบน์ ชะรอฟ อันนะวะวี ท่านเกิด เมื่อปี ส.ศ . 631 ตรงกับ ปีค.ศ 1233 ณ เมือง นะวา ประเทศ ซีเรีย ท่านเป็นอุละมาอ์สังกัดมัซฮับอัชชาฟีอีย์ที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่ง ที่มีผลงานด้านวิชาการมากมาย อาทิ หนังสือ ชัรหฺ เศาะหิหฺ อิมาม มุสลิม ” “ หนังสืออัลอัชการ ” “ หนังสือรียาฎศอลิหีน ” “ และหนังสืออัลมััจญฺอู ” “ เป็นต้น ท่านเสียชีวิตเมื่อปีส.ศ. 677 ตรงกับ ปีค.ศ .1278 (Kuhalah , 1993 : 4 / 98)

3.9.4. อิมามรอฟีอีย์ () ปรากฏในหน้า 15 บรรทัดที่ 23

ชื่อจริงของท่านคือ अबดุลกะริม อิบน์ มุหัมมัด อัรรอฟิอีย์ ท่านเกิดเมื่อปี ส.ศ . 557 ตรงกับ ค.ศ . 1162 ท่านเป็นอุละมาอ์สังกัดมัซฮับอัชชาฟีอีย์ที่ชื่อเสียงโด่งดัง คนหนึ่ง ท่านได้สร้างผลงานทางวิชาการมากมาย อาทิเช่น หนังสือชัรหฺมุสนัด อัชชาฟีอีย์ และฟิถุ อัลอะชีซฟี ชัรหิ อัลวะญูซ ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ส.ศ . 623 ตรงกับค.ศ . 1226 (al- Zirikli , 2002 : 4 / 55)

3.9.5. ชัยคุอิบนิหะญูร () ปรากฏในหน้า 16 บรรทัดที่ 3

ชื่อจริงของท่านคือ อะหมัด อิบน์มุหัมมัด อัลฮัยตะมีย์ ท่านเป็นอุละมาอ์สังกัดมัซฮับอัชชาฟีอีย์ท่านเป็นอุละมาอ์ที่มีชื่อเสียง ท่านหนึ่ง ท่านเกิดเมื่อปี ส.ศ .909 ตรงกับ ปี ค.

ศ . 1504 ผลงานทางวิชาการของท่านคือ ท่านได้แต่งหนังสือ ชัรหุ อัลอรรถบะอิน อันนะวะวียะฮุ "

" และหนังสือ ตุหุฟะตุ อัลมุหฺตาจฺญ์ " "เป็นต้น ท่านเสียชีวิตเมื่อ

ปีฮ.ศ. 984 ตรงกับปี ค. ศ .1567 (al- Zirikli , 2002 : 1 / 234)

3.9.6. ชัยคุ ฏอบลาวี () ปรากฏในหน้า 19 บรรทัดที่ 11

ชื่อจริงของท่าน คือ มุหัมมัด สะลิม ท่านเป็นอุละมาอ์คนหนึ่งที่มีความรู้ทางด้านฟิกฮุ สังกัดมัซฮับ อัชชาฟีอี ท่านเป็นอุลามะฮ์ที่รู้จักกันว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความจำดีเยี่ยม และเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในประเทศอียิปต์ ผลงานของท่านที่โดดเด่น คือท่านแต่งหนังสือ อัลบะฮฺญะฮ์ อัลวารีฎียะฮ์ " "ท่านได้เสียชีวิตเมื่อปี ฮ. ศ. 966 ตรงกับ ปี ค. ศ .1559 (al- Zirikli , 2002 : 6 / 134)

3.9.7 . ชัยคุชัยยาดีย์ () ปรากฏในหน้า 19 บรรทัดที่ 11

ชื่อจริงของท่าน คือ อลี อิบน์ ยะหฺยา อัชชัยยาดีย์ อัลมัสรีย์ ผลงานทางวิชาการที่โดดเด่นของท่าน คือ หนังสือ หาซียะฮ์ อะลา ชัรหิ อัลมันฮาจฺญ์ "

" ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ. ศ. 1024 ตรงกับปี ค. ศ . 1615 ที่ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ (al- Zirikli , 2002 : 5 / 32)

3.9.8 . ชัยคุ หะละบี () ปรากฏในหน้า 19 บรรทัดที่ 12

ชื่อจริงของท่านคือ อลี อิบน์ อิบรอฮีม เกิดเมื่อปี ฮ. ศ . 975 ตรงกับ ปี ค. ศ . 1567 ที่ประเทศอียิปต์ ท่านเป็นอุละมาอ์ที่มีผลงานทางวิชาการมากมายแต่ที่โดดเด่นคือ หนังสือ หาซียะฮ์ อะลา ชัรหิ อัลมันฮาจฺญ์ และท่านเสียชีวิต ปีฮ. ศ . 1044 ตรงกับ ปี ค. ศ . 1635 (al- Zirikli , 2002 : 4 / 251)

3.9.9. ชัยคุกอลยุบี () ปรากฏในหน้า 19 บรรทัดที่ 12

ชื่อจริงของท่านคือ อะหมัด อิบน์ อะหมัด ท่านเป็นชาวเมืองกอลยุบี ในประเทศอียิปต์ท่านเป็นอุละมาอ์สังกัดมัซฮับอัชชาฟีอี มีผลงานทางวิชาการของท่านคือ ตุหุฟะตุ

อรรอฆิบ " " และหนังสือความประเสริฐของนกรมกกะฮุ มะดีนะฮุ และบัยตุลมุกี
 อดคัส " "ท่านเสียชีวิต เมื่อปี ฮ.ศ . 1069 ตรงกับ ปี ค.ศ . 1570 (al- Zirikli , 2002 : 1 / 92)

3.9.10. ชัยคุ เกาะฎิบ ฆัรบีนิ () ปรากฏในหน้า 19 บรรทัดที่

15

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด อิบну อะหมัด อัชฆัรบีนิย์ ชัมสุดดีน ท่าน
 เป็นอุละมาอ์ สังกัดมัซฮับ อัชชาฟีอีย์ ที่มีชื่อเสียง ผลงานทางวิชาการของท่านที่โดดเด่นคือ อัลอิก
 นานอ์ ฟิหัลลี อัลฟาซี อะบี ชุญาอู " " และอัลสิรอญญ์ อัลมุนีร์ "
 " และหนังสือ มุฆนี อัลมุหุดาญญ์ ฟิซหรัมันฮาญญ์อัฎฎอลิบิน "
 " ท่านได้เสียชีวิต เมื่อปีฮ.ศ 977 ตรงกับ ปีค.ศ .1570 (al- Zirikli , 2002 : 2 / 226)

3.9.11. อัตตาจัญญ์ อัศสุบกีย () ปรากฏในหน้า 30 บรรทัดที่ 36

ชื่อจริงของท่านคือ อะหมัด บิน เฆาะลีล บิน อิบรอฮีม ชิฮาบุดดีน อัช
 ชุบกีย ท่านเกิดที่ประเทศอียิปต์ เมื่อปี ฮ.ศ 939 และเสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ 1032 ท่านแต่งหนังสือมะ
 นาลิก ฟีตะวา และหนังสืออัลอะฆะลอะฟุรบีซหรั มัันชุมะตุลกูบูร (al- Zirikli , 2002 : 2 / 122)

3.9.12. ชัยคุสะนูลีย () ปรากฏในหน้า 31 บรรทัดที่ 6

ชื่อจริง ของท่านคือ มุหัมมัด อิบну ยูสุฟ อัศสะนูลีย ท่านเกิดเมื่อปีฮ.ศ.
 832 ตรงกับ ปีค.ศ .1428 ผลงานทางวิชาการของท่านมีมากมาย และที่โดดเด่นทางด้านเตาหีดคือ
 หนังสือ อุมมุ อัลบารอฮีน " "และทางด้านหะดีษ คือ ฮาซียะฮุ อะลา ศอหัยยะมุสลิม "
 " ท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮ.ศ .895 ตรงปี ค.ศ . 1490 (Ridha , n. d : 12 /
 132)

3.9.13. อิมามชาฟีอีย์ () ปรากฏในหน้า 34 บรรทัดที่ 7

ชื่อเดิมของท่าน อนุ อับดุลลอฮุ มุหัมมัด บิน อิดริส ท่านเป็นชาวอาหรับเผ่า
 กุรัยษ์ เกิดที่เมืองกัอซซะฮุ ประเทศปาเลสไตย์ ปี ฮ.ศ . 150 ตรงกับปีค.ศ . 767 ต่อมามารดาของ

ท่านอิมามซาฟิอีย์ได้ย้ายมาใช้ชีวิต ณ นครมักกะฮฺ ในขณะที่ท่านมีอายุ สองขวบเท่านั้น ท่านอิมามซาฟิอีย์ ได้ศึกษาวิชาอัลหะดีษ และกฎหมายอิสลาม ในเมืองมักกะฮฺ ท่านสามารถท่องจำหนังสือมุวัฎฎะ ซึ่งเป็นหนังสือรวบรวมหะดีษของอิมามมาลิก เมื่ออายุได้ 15 ปี ท่านอิมามซาฟิอีย์ได้เดินทางไปยังมะดีนะฮฺ เพื่อไปพบกับอิมามมาลิก บิน อนัส และได้เรียนหนังสือกับท่านอิมามมาลิก จนกระทั่งอิมามมาลิกได้เสียชีวิต หลังจากนั้นท่านอิมามอัสซาฟิอีย์ ได้เดินทางไปยังประเทศเยเมน ต่อมาท่านไปยังกรุงแบกแดด ได้ศึกษาวิชากฎหมายอิสลามกับท่าน มุหัมมัด บิน อัล-หะสัน ในปี ฮ.ศ. 183 ในขณะที่เดียวกันท่านได้ก่อตั้งมัซฮับเคิม (มัซฮับ อัล-เกาะดิม) หลังจากนั้นท่านได้เดินทางไปยังประเทศอียิปต์ และได้ก่อตั้งมัซฮับใหม่ (มัซฮับ ฉะดีคฺ) ท่านมีผลงานประพันธ์ เช่น หนังสือ อัลอุม " " ทางด้านวิชาฟิกฮฺ และหนังสือ อรรถาธิบาย " " ทางด้านวิชาอุศูลฟิกฮฺ และหนังสือ อัลมุสนัด " " ท่านมีลูกศิษย์มากมายอาทิ ยูสุฟ บิน ยะหฺยา อัล-บวัยฎียฺ เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 231 อับอับรอฮีม อิสมาอีล บิน ยะหฺยา อัล-มุฆนียฺ เสียชีวิต เมื่อปี ฮ.ศ. 264 และอัล-เราะบิอฺ บินสุลัยมาน บิน อับดุลชัยบารุ อัล-มูรอคชียฺ เสียชีวิต เมื่อปี ฮ.ศ. 270 เป็นต้น ท่านเสียชีวิตที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ เมื่อปี ฮ.ศ. 204 (al – Zuhaily , 1996 : 1 / 35)

3.9.14. อิมามอบีหะนีฟะฮฺ () ปรากฏในหน้า 40 บรรทัดที่ 17

ชื่อจริงของท่านคือ อันนุอฺมาน บิน ยะบิต ท่านเกิดที่เมือง กุฟะฮฺ เมื่อปี ฮ.ศ. 80 ท่านมีชีวิตช่วงสองราชวงศ์ คือราชวงศ์ อัล-อะมะวียะฮฺ และอัล-อะบาสิยะฮฺ ท่านเป็นนักกฎหมายอิสลามชาวอิรักและเป็นผู้ก่อตั้งมัซฮับหะนะฟี ซึ่งเป็นหนึ่งในมัซฮับอหฺลิสฺสุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ ท่านศึกษาวิชากฎหมายอิสลามจากท่านอับรอฮีม อัล-นัคอียฺ ผลงานที่โดดเด่นคือ อัลฟิกฮฺอัลอักบาร " " และอัลเกาะศิอะตุอันนุอฺมานิ " " และมุสนัด อัลอิมามอัลอะอะซอม เป็นต้น ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 150 ท่านมีลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียงมากมายอาทิเช่น อับยูสุฟ ยะอฺกูบ บิน อับรอฮีม อัลกุฟัย เกิดเมื่อปี ฮ.ศ. 112 เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 182 และมุหัมมัด บิน อัล-หะสัน อัล-สิบานียฺ เกิดเมื่อปี ฮ.ศ. 132 เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 189 และอบู อัล-สุชัยลฺ ชัฟรุ บิน อัล-สุชัยลฺ บิน กิสิลกูฟัย เกิดเมื่อปี ฮ.ศ. 110 เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 158 และอัล-หะสัน บิน ชิยาดีลลุอฺลุอฺ เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 204 เป็นต้น (al – Zuhaily , 1996 : 1 / 29)

3.9.15. สุฟิยานอัสเซารีย์ () ปรากฏในหน้า 40 บรรทัดที่ 18

ชื่อจริงของท่านคือ สุฟิยาน บิน สะอิด บิน มัสรูค อัสเซารีย์ ท่านเกิดที่เมืองกุฟะฮฺ เมื่อปี ฮ.ศ. 97 และได้ออกจากเมืองกุฟะฮฺไปพำนักที่ เมืองมักกะฮฺ ในปี ฮ.ศ. 144 ท่านถูก

เรียกชื่อว่าราชาแห่งวิชาการหะดีษ ต่อมาท่านได้ย้ายไปที่เมืองบัสเราะฮฺ จนกระทั่งท่านได้เสียชีวิตที่เมืองบัสเราะฮฺเมื่อปี ฮ.ศ. 161 ท่านได้แต่งหนังสือเกี่ยวกับหะดีษอาทิเช่น อัลญามิอุ อัลกาบิร " อัล- ญามิอุ อัลสอฆิร " เป็นต้น (al- Zirikli , 2002 : 3 / 104)

3.9.16. อิกริมะฮฺ () ปรากฏในหน้า 40 บรรทัดที่ 19

ชื่อเต็มของท่านคือ อิกริมะฮฺ บิน अबดุลลอฮฺ อัลบุนอรีฮฺ อับดุลลอฮฺ ผู้รับใช้ अबดุลลอฮฺ บิน अबباس เกิดเมื่อปี ฮ. ศ. 25 ท่านเป็นนักorroธธาธิบายอัลกุรอาน เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 105 (al- Zirikli , 2002 : 4 / 244)

3.9.17 .เราะบีอะฮฺ () ปรากฏในหน้า 40 บรรทัดที่ 19

ชื่อเต็มของท่านคือ เราะบีอะฮฺ บิน ฟุรหฺ อัดดัยมีฮฺ อับดุลสมาน ท่านเป็นอิมาม นักกฎหมายอิสลาม นักวินิจฉัยกฎหมายอิสลาม ท่านเป็นผู้ที่มีความคิดที่กว้างไกล จนได้รับฉายาว่า “ เราะบีอะฮฺผู้นิยามปัญหา ” ท่านเป็นนักกฎหมายอิสลามสังกัดมัซฮับ อิมามมาลิก และเคยเป็นผู้ให้คำพิพากษาแห่งเมืองมะดีนะฮฺ เสียชีวิตเมื่อปีฮ. ศ. 136 ที่หมู่บ้านฮาซิมียะฮฺ ประเทศอิรัก (al- Zirikli , 2002 : 3 / 17)

3.9.18. อิมามอะหมัด () ปรากฏในหน้า 40 บรรทัดที่ 22

ชื่อเต็มของท่านคือ อัลอิมามอับดุลลอฮฺ อะหมัด บิน ฮัมบัล บิน ฮิลาล บินอะสะดฺซุซซุลัยฮฺ อัซซิบานียฺ ท่านเกิดที่เมืองแบกแดด ประเทศอิรัก เมื่อปี ฮ. ศ. 164 ท่านเดินทางหลาย ๆ แห่งเพื่อแสวงหาความรู้ อาทิเช่น เมืองกูฟะฮฺ เมืองบัสเราะฮฺ เมืองมักกะฮฺ เมืองมะดีนะฮฺ และอีกหลาย ๆ เมือง ท่านได้ศึกษากฎหมายอิสลามกับอิมาม ซาฟิอียฺ จนได้การยอมรับว่าเป็นนักวินิจฉัยกฎหมายอิสลามในเวลาต่อมา (มุญตะฮิด) ในขณะที่เดียวกันท่านได้ศึกษาวิชา อัลหะดีษกับซัยคุหลาย ๆ ท่านอาทิเช่น อะซิม บิน บะซีร บิน อบี เคาะซิม อัลบุนคอรียฺ ต่อมาท่านเป็นอุละมาอ์ทั้งวิชากฎหมายอิสลาม และอัล- หะดีษ ท่านใช้เวลาส่วนน้อยท่านนั้นในการแต่งหนังสือคือ หนังสือมุสนัด "แต่ท่านใช้เวลาในการถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์เป็นส่วนใหญ่จนท่านมีลูกศิษย์มากมาย เช่น ซัยคุศอลิห์ บิน อะหมัด บิน ฮัมบัล เสียชีวิตเมื่อปี ฮ. ศ 266 ซัยคุ अबดุลลอฮฺ บิน อะหฺ

มัด บิน หัมมัด เสียชีวิต เมื่อปี ฮ . ศ .290และซัยคุ อะหมัด บิน มุหัมมัด บิน ฮานีอ อัลเคาะเราะซานีย์ อัลบัฆดาดี๊ เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ .273 และท่านอื่น ๆ เป็นต้นท่านอิมามอะหมัด ได้เสียชีวิตเมื่อ ปี ฮ. ศ. 241 (al – Zuhaily , 1996 :1 / 40)

3.9.19. อิมามนะฮาอีย์ () ปรากฏในหน้า 43 บรรทัดที่ 1

ชื่อจริงของท่านคือ อะหมัด บิน อลี บิน ซุอัยบ บิน อลี บิน สันนान บินบะหุรี บิน คีนารุ ออบุ อับดุลเราะห์มาน อันนะฮาอีย์ ท่านเกิด เมื่อปี ฮ. ศ 215 ถิ่นเดิมของท่านจาก นาสา เมืองเกาะเราะซาน ท่านได้ย้ายไปที่เมือง รอมละฮุ ประเทศปาเลสไตน์ ท่านเป็นผู้รวบรวมหะดีษหลายเล่ม อาทิเช่น อัสนันอัลกุบรอห์ " " และอัสนันอัลสุฆรอห์ " " ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ. ศ 303 (al- Zirikli , 2002 : 2 / 171)

3.9.20. อัลฮาติมม () ปรากฏในหน้า 51 บรรทัดที่ 4

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด บิน อับดุลลอฮฺ บิน หัมคะวีเยฮฺบิน นะอีมุ อักกูบียฺ ท่านรู้จักกันในนามอัลฮาติม เกิดเมื่อปี ฮ.ศ.321 ตรงกับปี ค. ศ 933 ที่เมืองนัยซาบูรี ท่านท่องจำหะดีษมากคนหนึ่ง และเป็นผู้รวบรวมหะดีษ ท่านมีผลงานการแต่งหนังสือที่มีชื่อเสียง เช่น หนังสือ ตาริคุ นัยซาบูร์ " "หนังสือ อัลมุสตัดรอก " "หนังสือ อัลมัดคอลล และหนังสือ ฆะฎออิลุ อัลซาฟิอีย์ " " เป็นต้น (al- Zirikli , 2002 : 6 / 227)

3.9.21. ซัยคุอัษรออีย์ () ปรากฏในหน้า 51 บรรทัดที่ 35

ชื่อจริงของท่านคือ สุลัยมาน บิน วะหฺบีน บิน อะฎะอะอ์ ออบุ อัรรอบีอฺ อิบนิ อบี อัลอิชฺ ศอครุดดีน อัล อัชเราะอีย์ เกิดปี ฮ. ศ. 594 ที่หมู่บ้านอัชเราะอาตุ และท่านเป็นอูละมาอ์ คนหนึ่งในบรรดาชาวอัชเราะอาตุ (ตั้งอยู่ใกล้เมืองดิมัสก์) ประเทศซีเรีย เริ่มแรกท่านศึกษาที่เมืองดิมัสก์ และต่อมาท่านเดินทางมาศึกษาที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ จนได้รับการแต่งตั้งเป็นกอฎิย์ ในสมัยราชวงศ์ อัชซอฮิรฺ บีบิริส และต่อมาท่านได้กลับมาที่กรุงดิมัสก์อีกครั้งและก็ถูกแต่งตั้งเป็น กอฎิย์ที่กรุงดิมัสก์ ก่อนที่ท่านจะเสียชีวิตในปีฮ. ศ 677 ผลงานของท่านคือ “ อัล- วะฎิฆ อัล-ญาโมอฺ ลิมะสาอิลิลญาโมอฺ ” " (al- Zirikli , 2002 : 3 / 137)

3.9.22. ซัรกะซีย์ () ปรากฏในหน้า 51 บรรทัดที่ 35

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด อิบน์ บะฮาตุร ฟีนเพครอบคร้วของท่านเป็นชาวตุรกี แต่ท่านที่ประเทศอียิปต์เมื่อปี ฮ.ศ. 745 ตรงกับ ปี ค.ศ. 1344 ผลงานทางวิชาการของท่านทางด้านอุศูลฟิกฮ์ที่โดดเด่นคือ อัลบะหุร อัลมุฮิฏ " "และทางด้านสาขาฟิกฮ์คือ อัคดีบาญ์ " "ท่านได้เสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 794 ตรงกับปีค.ศ. 1392(al- Zirikli , 2002 :6 / 60)

3.9.23. บุญญีรียะ () ปรากฏในหน้า 52 บรรทัดที่ 1

ชื่อจริงของท่านคือ อะหมัด บิน อะหมัด บิน อะหมัด บิน ญุมอะฮ์ อัลญุญัยรียะ ท่านเป็นนักกฎหมายอิสลามสังกัดมัซฮับ อัชชาฟีอีย์ ท่านเกิดที่เมือง บุญญีรียะ ประเทศอียิปต์ และท่านเสียชีวิต เมื่อ ปี ฮ.ศ. 1197 ตรงกับปี ค.ศ. 1783 (al- Zirikli , 2002 : 2 / 93)

3.9.24. อิบน์กอสิม () ปรากฏในหน้า 52 บรรทัดที่ 32

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด อิบน์ กอสิม อัลฆอซซีย์ เกิดที่เมืองฆอซซะฮ์ ประเทศปาเลสไตน์ () เมื่อ ฮ.ศ. 859 ตรงกับ ปี ค.ศ. 1455 ท่านเติบโตและเริ่มศึกษาที่บ้านเกิดของท่านเอง และหลังจากนั้น ท่านได้เดินทางมาศึกษาต่อที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ต่อมาท่านก็ได้เป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร ผลงานด้านวิชาการของท่านมีหลายเล่มด้วยกัน อาทิ หนังสือ หาซียะฮ์ อะลา ชัรหิ อัคตัศริฟ ฟัตหุ อัลเกาะริบ และหะวาซี อะลา หาซียะฮ์ เกาะยาลีย์ เป็นต้น ท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ. 918 ตรงกับ ค.ศ. 1512 (al- Zirikli , 2002 : 7 / 5)

3.9.25. ชัรอมิลิสีย์ () ปรากฏในหน้า 52 บรรทัดที่ 2

ชื่อจริงของท่านคือ อลี อิบน์ อลี อัชชะรอมิลิสีย์ ท่านเกิดเมื่อปี ฮ.ศ. 997 ตรงกับ ปี ค.ศ. 1588 ณ เมือง ชัรอมิลิส ประเทศอียิปต์ ดวงตาของท่านได้บอดลง ในขณะที่ท่านยังเยาว์วัย ท่านเป็นอุลามะฮ์ที่มีชื่อเสียงสังกัดมัซฮับ อัชชาฟีอีย์ ท่านมีผลงานด้านวิชาการ อาทิ หนังสือหาซียะฮ์ อะลา อัชชะมาอิล " "หนังสือหาซียะฮ์ อะลา อัลมะวาอิบ

" "และหาซียะหุ อะลา นีหายาตุ อัลมุหุดาญญ์ " "เป็นต้น
ท่านได้เสียชีวิต เมื่อปี ฮ. ศ 1087 ตรงกับ ปี ค. ศ. 1676 (al- Zirikli , 2002 : 4 / 314)

3.9.26. อัลอิสนะวีรีย์ () ปรากฏในหน้า 53 บรรทัดที่ 17

ชื่อจริงของท่านคือ อิบรอฮีม บิน ฮิบบะดิลลาฮฺ บินอลี อัลหุญัยรีย์ นูรดดีน อัล- อิสนะวีรีย์ ท่านเกิดที่ อิสนาอ์ ประเทศอียิปต์ และท่านเสียชีวิตเมื่อปี ฮ.ศ 721 ที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ท่านเป็นนักเขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง หนังสือที่ท่านแต่งคือ อัลวะลีด " " และอัลวะญูช " " เป็นต้น (al- Zirikli , 2002 : 2 / 78)

3.9.27. ชัยคุอัลกุรดีรีย์ () ปรากฏในหน้า 53 บรรทัดที่ 24

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด บิน สุลัยมาน อัลกุรดีรีย์ ท่านเป็นนักกฎหมาย อิสลามสังกัด มัซฮับ ชาฟีอีย์ เกิดที่เมือง ดิมัสก์ ประเทศซีเรีย เมื่อปีฮ. ศ . 1127 ตรงกับ ปี ค.ศ 1715 ท่านเคยเป็นมุฟตีที่เมืองมะดะนะฮฺ ผลงานการประพันธ์หนังสือหลายเล่มด้วยกัน อาทิเช่น หนังสือ อัลพะดาวาห์ " " หนังสือฟัดหุลเกาะดिरฺ บิอคดิศอริ มุตะอัลลิกอติ นุสูกิลอะญิร " " และหนังสือซัรหุพะรออิบูนอัลตุหะฮฺ " " เป็นต้น ท่านเสียชีวิตที่เมืองมะดะนะฮฺ เมื่อปี ฮ. ศ 1194 ตรงกับ ปี ค. ศ 1780 (al- Zirikli , 2002 : 6/ 152)

3.9.28. ชัยคุฆะมาชะลีย์ () ปรากฏในหน้า 53 บรรทัดที่ 25

ชื่อจริงของท่านคือ มุหัมมัด อิบนู มุหัมมัด อัลฆะมาชะลีย์ ท่านเกิด ณ เมืองอตุฏอบะรอน ประเทศคูเวต เมื่อปีฮ.ศ. 450 ตรงกับ ปี ค. ศ. 1058 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านปรัชญาและจริยศาสตร์อิสลาม () ท่านมีผลงานด้านวิชาการมากมาย อาทิ ทางด้าน ปรัชญา หนังสืออิหฺยาอฺ อุลูมุดดีน " " ทางด้านฟิกฮฺ หนังสืออัลบะสิฎ " " และทางด้านอุศูลุดฟิกฮฺหนังสืออัลมุสตัศฟา " " เป็นต้น ท่านได้เสียชีวิตที่บ้านเกิดของท่านเมื่อปี ฮ. ศ . 505 ตรงกับ ปีค. ศ . 1111 (al- Zirikli , 2002 : 7 / 22)